

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 4 octombrie 2019

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	5 – 10
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectură finală a proiectului de Lege privind scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și de taxa pe valoarea adăugată, fără drept de deducere, a mărfurilor și serviciilor importate și/sau livrate pentru construcția Complexului Sportiv „V. Mumjiev” în municipiul Comrat, UTA Găgăuzia. Nr. 152 din 26.07.2019	11 – 13
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 52 din Codul contravențional al Republicii Moldova. Nr. 184 din 04.09.2019	13 – 15
4.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 47/2019 privind componența nominală a delegației Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a X-a la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Nr. 220 din 02.10.2019	15 – 19
5.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 71/2019 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale. Nr. 221 din 02.10.2019	19 – 21
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea și completarea unor acte	21 – 35

	<p>legislative (<i>Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice – art. 2, 6, 26; Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat – art. 2, 11, 8¹; ș.a.</i>).</p> <p>Nr. 181 din 02.09.2019</p>	
7.	<p>Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP).</p> <p>Nr. 192 din 12.09.2019</p>	35 – 41
8.	<p>Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru completarea articolului 4 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997.</p> <p>Nr. 133 din 26.04.2018</p>	41 – 58
9.	<p>Prezentarea Raportului de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a concesiunii Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.</p> <p>Raportor – Igor Munteanu, președinte al Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizărilor proprietății publice începând cu anul 2013.</p>	58 – 95
10.	<p>Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.</p> <p>Nr. 217 din 01.10.2019</p>	96–106
11.	<p>Prezentarea Raportului de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”.</p>	107–128

	Raportor – Igor Munteanu, președinte al Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizărilor proprietății publice începând cu anul 2013.	
12.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”. Nr. 218 din 01.10.2019	128 – 133
13.	DECLARAȚII Declarația doamnei deputat Veronica Roșca.	133 – 134
14.	ORA ÎNTREBĂRILOR Adresarea întrebărilor: Întrebarea domnului deputat Denis Ulanov, adresată Procuraturii Generale, referitor la rezilierea contractului de concesiune a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”. Întrebarea domnului deputat Denis Ulanov, adresată Procuraturii Generale, referitor la rezultatele anchetei privind finanțarea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. Întrebarea domnului deputat Iurie Reniță, adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, referitor la pensionarea în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993.	135 135 135 – 136

Ședința începe la ora 10.01.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Ion Ceban, Mihail Popșoi, Alexandru Slusari și doamna Monica Babuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... deputați.

Bună dimineața.

Și vă rog să vă ocupați locurile de muncă.

Stimați președinți ai fracțiunilor,

Vă rog să asigurați prezența deputaților. E ora 10.00 deja.

Stimați colegi,

Eu am să introduc o practică nouă, după ce a intrat Președintele Parlamentului, să încuie ușile și să nu mai intre nimeni în sală, și să petrecem ședința cu acei care sunt.

Stimați colegi ...

Rog Secretariatul să anunțați prezența deputaților în sală.

Nici Secretariat nu-i. (*Rumoare în sală.*) Da, ceva se întâmplă.

Ce plecăm? Plecăm.

Eu vă rog Secretariatul să anunțați.

Eu am înțeles că o fracțiune, pur și simplu, a uitat să treacă pe la masa de înregistrare și nu s-a înregistrat.

Secretariatul,

Vă rog, la microfon să spuneți, ce s-a întâmplat?

Doamna Evelina Bubuioc – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte,

Bună dimineața.

Bună dimineața, stimați deputați.

Vă anunț că la mesele de înregistrare, înaintea ședinței plenului Parlamentului de astăzi, și-au înregistrat prezența 83 de deputați. Nu și-au înregistrat prezența mai mulți deputați din partea Frației Partidului Democrat, de asemenea nu și-au înregistrat prezența: Apostolova Reghina, Tauber Marina, Șor Ilan, Bacalu Elena, Ivanov Violeta, Teterea Oleg, Lebedinschi Adrian, Bologan Victor, Cataranciuc Serghei, Candu Andrian, Grigoriu Inga, Gherman Doina, Jordan Petru și Nantoi Oazu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Evelina,

Dar eu cunosc că mai mulți au cereri, mai mulți sunt în deplasare, de aceea trebuie corect să anunțați. Cel puțin eu am văzut aceste cereri. Dar din acei care sunt prezenți în sală sunt care nu sunt înregistrați?

Stimați colegi,

Vă rog să treceți pe la Secretariat să vă înregistrați, în special Frațiunea Partidului Democrat. Ați uitat, probabil că. Sau duceți-vă pe la

fiecare. Să facem o practică nouă, dacă trebuie, ne ducem la fiecare și să vă înregistrați.

Și, la final, am să vă rog să ne anunțați prezența totală care este.

Stimați colegi,

Oricum, cu 83 de deputați, avem cvorumul, ședința este deliberativă. Pentru început, rog să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Mulțumesc.

Pentru început, câteva anunțuri. În perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit ziua de naștere colegii noștri: Chiril Tatarlî, Vladimir Bolea, Serghei Sîrbu. Le urăm „La mulți ani”, multă sănătate, izbândă și succese în tot ceea ce fac. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

În afară de aceasta, dumneavoastră cunoașteți că, din anul 1994, UNESCO a stabilit ca Ziua Internațională a Profesorului să fie celebrată în fiecare an pe data de 5 octombrie.

Noi cu toții am trecut prin școală, care mai cu succes, alții... indiferent, dar oricum ceea ce au pus în capurile noastre profesorii noștri, probabil că rămâne pentru toată viața.

Ziua profesorilor este o zi foarte importantă și rolul jucat de profesori în educarea tinerei generații, probabil că ... și responsabilitatea acestora pentru educarea tinerei generații este un rol foarte important pentru societatea noastră.

De aceea eu vreau să aduc sincere felicitări, urări de bine, sănătate. Și să le spunem cuvinte de mulțumire tuturor profesorilor, care deseori sunt nu doar, pur și simplu, profesori, dar sunt și educatori, sunt și doctori de suflet, sunt și ... Și un lucru foarte important, deseori profesorii sunt, în situația actuală, să înlocuiască și părinții (mamele, tații), bunicii, de aceea trebuie să le spunem, să le aducem sincere mulțumiri, să le urăm sănătate, răbdare.

Și să nu uităm nici pentru o clipă, noi, statul, trebuie să investim foarte mult în educarea tinerei generații, în educație, în învățământ, altfel suntem nevoiți să investim în alte lucruri care nu aduc atât de mult beneficiu. De aceea să le urăm „La mulți ani” profesorilor noștri. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

Noi avem o ordine de zi stabilită pentru ședința de astăzi, stabilită de Biroul permanent, care a fost aprobată la ședința Biroului permanent, pe ordinea de zi sunt 9 subiecte. Dar, regulamentar, a mai parvenit o propunere din partea a cinci deputați din Frațiunea ... Nu prea înțeleg. A, Frațiunea Partidului Democrat.

Rog, cine o să prezinte?

Vă rog, domnule Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamnă Președinte,

De procedură, în primul rând, vreau să spun câteva cuvinte. Noi, în fiecare zi, tot cu mai multă atenție și satisfacție privim relațiile duioase între componentele alianței sau coaliției de guvernare. Chiar una din prietenele mele așa de tare era bucuroasă de faptul că colegii din partea stângă își onorează toate obligațiunile și noi nu mai putem de bine și discutăm și noi cum să ne organizăm în așa fel ca să ajutăm mai eficient coaliția de guvernare...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, se primește.

Domnule Diacov,

Vă rog ...

Domnul Dumitru Diacov:

... ca să rezolve toate ...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu v-am închis microfonul.

Vă rog, conectați microfonul.

V-am acordat cuvântul pentru a prezenta la ordinea de zi.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, și la una din discuții, de miercurea trecută, noi ne-am înțeles ca fracțiunea să fie mai eficientă, să avem o voce mai uniformă și din acest motiv am făcut și schimbări în componența conducerii fracțiunii. Eu m-am retras din funcția de președinte și domnul Filip a fost ales președinte al fracțiunii. Revenim la poziția inițială „Diacov – vicepreședinte”. Și aceleași modificări le-am introdus și în Biroul permanent.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Și vă rog, stimați colegi, să vă gătiți de opoziție constructivă și foarte hotărâtă.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Vă mulțumim.

Vă urăm succes la ambii. Într-un ceas bun, da, într-adevăr, într-un ceas bun.

Sincere felicitări. *(Aplauze.)*

Stimați colegi,

Acum vă rog să...

Noi suntem la ordinea de zi.

Vă rog să prezentați subiectul care a fost propus pentru ordinea de zi.

Cine îl prezintă?

Domnule Filip,

Vă rog.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc mult.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

S-a vorbit nu o singură dată, inclusiv în plenul Parlamentului, și toată lumea cunoaște că avem o politizare... în loc de depolitizare, a instituțiilor de drept, dosare penale deschise la comandă și doar pentru reprezentanții opoziției, dacă ați observat. Și am văzut cu toții că anterior Blocul ACUM s-a pronunțat pentru un Procuror european, care ar putea fi soluția crizei în care este sistemul de justiție.

Acum o lună, chiar Prim-ministrul declara că își dorește în continuare acest lucru, doar că nu are numărul suficient de voturi în Parlament.

Fracțiunea Partidului Democrat vrea să ajute la configurarea acestei realități politice favorabile. Iată de ce, fracțiunea noastră propune astăzi includerea pe ordinea de zi a proiectului de Lege nr. 223, care prevede numirea unui Procuror european în fruntea Procuraturii Generale sau oferă această posibilitate și creează cadrul legal pentru acest lucru. Prin acest proiect, suntem gata să oferim voturile necesare, pentru numirea unui Procuror european, pentru că doar un Procuror european, din punctul nostru de vedere, va putea investiga atât persoane din actuala opoziție, dar și persoane din actuala guvernare.

De aceea, doamnă Președinte, rog să faceți uz de dreptul dumneavoastră de a include pe ordinea de zi acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Nu înainte de a întreba comisia de profil: dacă există un raport pe acest subiect pentru a fi inclus în ordinea de zi?

Domnule Litvinenco,

Vă rog. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Nu există un raport, nu am văzut acest proiect. Respectiv, dacă proiectul este bun, îl examinăm în cel mai scurt timp posibil.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi din Frațiunea Partidului Democrat,

Insistați?

La vot.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi inclusă inițiativa legislativă sub nr. 223... pe care nici eu încă n-am văzut-o, din 3 octombrie 2019 pentru ședința de astăzi, rog să votați.

Stimați colegi,

Nu a întrunit majoritatea voturilor. De aceea subiectul nu poate fi inclus pe ordinea de zi.

Cel puțin, domnule Filip, trebuia să nimerească măcar la Președintele Parlamentului, ca să-l distribuie în comisii. Nici asta n-ați reușit să faceți.

De aceea vă mulțumesc foarte mult.

Treceți procedura cumsecade și mergem mai departe.

Stimați colegi,

Alte subiecte...

Noi suntem la ordinea de zi.

La ordinea de zi dumneavoastră, regulamentară, n-ați înregistrat absolut nimic.

A, pentru excluderea din ordinea de zi.

Da, vă rog.

Pentru excludere, dacă sunteți autor sau sunteți președinte al comisiei, sau...

În baza la ce excludere? Că doar autorii pot să propună excluderea sau președintele comisiei.

Domnule Ulanov,

Vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

Stimată doamnă Președinte,

Onorat Plen,

Nu sunt președinte al comisiei până la data de azi. Probabil, va fi în viitor.

Mulțumesc mult pentru posibilitatea de a vorbi.

La ordinea de zi pentru ziua de astăzi, Frațiunea Partidului „Șor” solicită excluderea subiectului sub nr. 8, și anume Hotărârea pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 47 privind componența nominală a delegației Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a X-a la APCE.

Motivarea este foarte scurtă. Мы считаем, что то нарушение, которое происходит по данному проекту решения Парламента, полностью противоречит позиции Резолюции ПАСЕ № 1798 о пропорциональном представлении политических партий в делегации Молдовы в ПАСЕ.

Соответственно – то, что мы видим в проекте: господин Гаик Вартамян предлагается на пятое вакантное место номинальное, которое должно быть за партией «Шор», соответственно мы считаем, что политическое юридическое отношение Пленума или парламентского большинства к партии «Шор» или к отдельным ее представителям не должно ставить под угрозу применение в отношении Республики Молдова тех санкций и положений, которые предусмотрены Регламентом ... ПАСЕ в отношении нарушения процедуры. И мы считаем – тот факт, что предоставлено нам место суплеанта, является абсолютным нарушением регламентных норм ПАСЕ. Соответственно мы предлагаем снять вопрос с повестки дня.

И также добавить еще один момент, что на заседании Бюро, была высказана аргументация по поводу того, что мы имеем только семь депутатов, поэтому нам должно быть представлено место суплеанта, обращая внимание, на то что Платформа «ДА» на данный момент имеет пока 10 депутатов и имеет постоянного представителя в делегации ПАСЕ, что не соответствует никаким принципам политического плюрализма.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Спасибо огромное.

Мы вчера этот вопрос обсуждали на заседании Постоянного бюро.

Вы слышали решение Постоянного бюро. Поэтому вы не можете предложить исключить, потому что вы не автор, вы не председатель комиссии, как вы сказали пока что.

В этой жизни все бывает, многое чего бывает в этой жизни.

Поэтому, уважаемые друзья, мы этот вопрос обсудили, есть решение Бюро, поэтому я не буду ставить на голосование исключение этого вопроса.

Авторы настаивают на включении.

Domnule Slusari,

Insistați?

Sigur.

Stimați colegi,

În așa mod, se supune votului în întregime ordinea de zi care a fost aprobată la ședința Biroului permanent.

Cine este pentru, rog să votați.

La ordinea de zi acestea sunt subiectele care au parvenit regulamentar.

Majoritatea celor prezenți.

Începem examinarea.

Înainte de examinare, dacă aveți ceva.

Doamnă Glavan,

Vă rog. Ce-ați...

La ordinea de zi, ordinea de zi a fost votată.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Nu la ordinea de zi.

Am un anunț. Vreau să vă anunț că din partea Frațiunii Partidului Democrat, pentru fiecare deputat, a fost transmis sau urmează a fi transmisă în pauză o lentă roz, pe care mi-am pus-o deja în piept.

Stimată doamnă Președinte,

Mă adresez dumneavoastră, dar și deputaților colege femei, în primul rând, dar și colegi bărbați.

Luna octombrie este luna de conștientizare a cancerului mamar.

Femeile în Republica Moldova mor din cauza acestei maladii. Este a doua în structura maladiilor din care cauză se moare.

Și, din păcate, simptomatologia este atât de săracă că se depistează tardiv și tratamentele nu întotdeauna sunt eficiente.

De aceea este de datoria noastră, a tuturor, în primul rând, să le susținem moral pe cele care au acest diagnostic și au nevoie de sprijin, pe lângă faptul că au nevoie de multe alte lucruri. Iar în al doilea rând, să le informăm, pe această cale, pe toate femeile din Republica Moldova că există

acest risc, că există screening gratuit oferit de autorități și de Guvernul Partidului Democrat și să le îndemnăm să-și facă aceste investigații.

Stimați bărbați,

Dumneavoastră sunteți fii ai unor femei, (*voce nedeslușită*) sunteți soți ai unor femei, sunteți tați de fete.

Eu vă îndemn, în semn de solidaritate, să sprijinim aceste femei, să purtați acest semn și să le transmiteți mesajul că le iubiți și că le îndemnați să-și facă screening-ul de cancer mamar.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimată doamnă Glavan,

Stimată doamnă deputat, doamnă doctor,

Vă mulțumim pentru această invitație.

Sigur că este foarte important noi să acordăm maladiei în cauză o atenție deosebită.

Și asta trebuie să o facă Guvernul, pe bază permanentă, să acorde atenție la toate viciile, la toate bolile, dar important este și pentru protejarea femeilor.

Eu sunt de acord absolut cu dumneavoastră.

Un lucru vreau: nu trebuie să deosebim, asta este inițiativa Partidului Democrat sau asta trebuie să fie inițiativa tuturor bărbaților și a tuturor femeilor, să avem grijă de femei, fiindcă ele sunt acele care duc lumea în palme.

Vă mulțumesc foarte mult.

Stimați colegi,

Începem examinarea ordinii de zi.

Prima întrebare este proiectul de lege pentru lectură finală.

Rog, domnule Munteanu, **inițiativa nr. 152 din 26 iulie 2019.**

Rog, foarte succint, care este cauza pentru lectură finală.

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Distinși colegi,

Motivul pentru care noi a trebuit să mai trecem odată prin comisie ține de necorespunderea unor date dintre textul de limbă română și de limbă rusă a legii care a fost adoptată în a doua lectură, este vorba de Legea cu privire la scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și de taxa pe valoarea adăugată, fără drept de deducere, la Complexul Sportiv

„V. Mumjiev” în municipiul Comrat. Respectiv, am mai trecut o dată prin comisie și numai este nevoie de votul dumneavoastră pentru lectură finală.

Vreau să vă spun că conceptul și necesitatea acestei legi n-o contestă nimeni, este consens deplin asupra acestei inițiative. În scop de rigoare juridică, se propune excluderea informației privind numărul de înregistrare al persoanei juridice IDNO 1019611002160 din conținutul textului articolului I al proiectului de lege, deoarece acestea sunt informații adiționale dosarului de însoțire la proiectul de lege.

Și având în vedere faptul că proiectul de lege prevede intrarea în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se propune de completat norma articolului II din proiect cu derogarea de la prevederile articolului 56 alineatele (1) și (3) ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul de lege a fost ajustat și redactat în ambele limbi.

Pornind de la cele expuse și ținând cont de avizele pozitive ale comisiilor permanente, Guvernului Republicii Moldova și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, comisia propune proiectul de lege plenului Parlamentului spre examinare și adoptare în lectură finală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Aici nu pot fi întrebări, este lectură finală.

Rog colegii ...

Și numărătorii să dea rezultatele.

Cine este pentru ca proiectul de Lege sub nr. 152 din 26 iulie 2019 să fie adoptat în lectură finală, rog să votați.

Rog rezultatele să ne prezentați, numărătorii.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, mai multă lume a votat.

Sectorul nr. 2,

Vă rog încă o dată să votați, ca să vedem.

N u m ă r ă t o r i i:

– 28.

Doamna Zinaida Greceanî:

Plus 28.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 20.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 20.

Cu 74 de voturi, proiectul este votat în lectură finală.

Următorul proiect de Lege este sub nr. 184 din 4 septembrie 2019.

Raportor domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Vorbesc despre proiectul nr. 184 privind raportul comisiei. E vorba de modificarea articolului 52 din Codul contravențional.

Prezentul proiect de lege propune modificarea articolului 52 din Codul contravențional, care sancționează fapta contravențională de agitație electorală și aducerea acesteia în concordanță cu prevederile articolului 52 alineatul (10) din Codul electoral care interzice agitația electorală atât în ziua alegerilor, cât și în ziua precedentă alegerilor. În acest context, articolul 52 din Codul contravențional se propune de a fi modificat astfel încât să sancționeze fapta de agitație electorală atât în ziua alegerilor, cât și în ziua precedentă alegerilor.

Proiectul de lege a fost votat în primă lectură la 20 septembrie 2019.

Pentru lectura a doua a fost examinat avizul Guvernului, avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și amendamentul parvenit din partea deputatului Sergiu Litvinenco.

Urmare a examinării propunerilor parvenite, membrii comisiei au decis să accepte parțial amendamentul respectiv și au expus articolul I din acest proiect în următoarea redacție, citez:

„Articolul I. – La articolul 52 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, articolul 100), cu modificările ulterioare, dispoziția acestuia va avea următorul cuprins: „Efectuarea agitației electorale în ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor”. Citat închis.

Proiectul redactat se anexează la prezentul raport.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, cu votul majorității membrilor (au fost 7 voturi „pentru” și o abținere), a propus proiectul de Lege nr. 184 din 4 septembrie 2019 pentru examinare și adoptare în a doua lectură în cadrul ședinței plenare de astăzi.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte al comisiei,

N-ați avut amendamente care n-au fost acceptate? Nu ați avut.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptată în lectura a doua inițiativa legislativă sub nr. 184 din 4 septembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să numărați voturile.

Stimați deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile.

Numărătorii,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 21.

Da, vă rog.

Da, vă rog, domnule Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Sectorul nr. 2 – 28.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Încă o dată.

Vă rog, încă o dată.

– 26.

– 28.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3,

Vă rog, încă o dată să reiterați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 21.

Cu 75 de voturi, proiectul a fost adoptat în lectura a doua și finală.

Următoarea inițiativă este înregistrată sub nr. 220, a opta din ordinea de zi de astăzi.

Vă rog, din partea Biroului permanent, domnul Alexandru Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Onorat Plen,

Sunt împuternicit de către Biroul permanent să prezint modificarea la Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 47 privind componența nominală a delegației Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a X-a la Adunarea Parlamentară a Consiliului European.

Vedeți această hotărâre la dumneavoastră. În sfârșit avem componența aproape plină cu 5 membri de bază și 4 supleanți. Este rezervată poziția pentru Frațiunea Partidului „Șor”, dat fiind faptul că dâșii nu s-au determinat cu candidatura. S-au făcut niște modificări firești, deoarece domnul Andrei Năstase, care era șeful delegației și membru al acestei comisii, a depus mandatul și noi îl substituim cu Liviu Vovc. Sunt și alte modificări cu care au venit toate fracțiunile.

Rog susținerea Plenului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți o întrebare.

Prima întrebare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Mulțumesc mult.

Господин Слусарь,

В отношении кандидатуры: я хотел бы сразу отметить, что Секретариат не принимал у нас наш проект по поводу персонального назначения, поскольку было сказано о том, что, пока за нами не будет закреплено место, кандидатура не принимается. Поэтому вопрос о том ... о кандидатурах немножко неправильный.

Теперь давайте по существу. Резолюция 1790/2010 года ПАСЕ о принципах назначения национальных делегаций. Вопрос первый. В соответствии со статьей 6.2 Регламента (цитата), «Правила и процедуры»: «Каждый национальный Парламент информирует ассамблею о методах, использовавшихся при распределении мест в делегации. Службы подготовки заседания ассамблеи рассматривают полномочия делегации с процедурной точки зрения, после чего передают их ассамблее на утверждение».

Вопрос: каким образом национальный Парламент уведомил Ассамблею о принципах назначения молдавской делегации в ПАСЕ?

Domnul Alexandru Slusari:

Probabil că întrebarea nu este către mine, o să întrebați Secretariatul: cum s-a produs acest lucru? Eu sunt convins că acest lucru a avut loc, această informare a fost expediată. Eu pot să vă aduc la cunoștință doar acest proiect. Dumnezeuastră ați asistat la ședința Biroului permanent, ați văzut care sunt părerile, care au fost argumentele. Atât pot să vă răspund la această întrebare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, eu pot să vă completez, domnule Slusari. Secretariatul pentru prima delegație a informat Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei despre componența delegației. Când vom determina cine este președintele delegației, vom informa și despre componența deplină a delegației suplimentar. Și lucrul acesta urmează să se întâmple în noiembrie – decembrie, când vom determina cine este președintele delegației.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Ulanov,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, domnule Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Precizare и второй вопрос. При всем уважении, госпожа Председатель, я спросил и докладчика, и, соответственно, вы ответили не о том, кто будет председателем делегации, а о принципах назначения молдавской делегации – это принципиально разные вещи.

Ответа я не получил. Соответственно, мы сделаем соответствующий запрос в ПАСЕ для того, чтобы получить информацию по поводу соблюдения национальным молдавским Парламентом статьи 6.2 Регламента ПАСЕ.

Второй вопрос. Пункт 10 из Регламента ПАСЕ... Резолюция ПАСЕ 1798. Цитата: «В тех случаях, когда Парламент состоит из крупных политических групп, представляющих большинство и оппозицию, и нескольких маленьких оппозиционных партий, не распределять места поровну между большими группами, а включать в состав делегаций и представителей других групп с тем, чтобы сделать их состав более плюралистическим».

Что такое справедливое распределение? Пункт первый Резолюции ПАСЕ – «честное, беспристрастное, законное, равноправное и недискриминационное».

Мой вопрос к вам как докладчику по данному вопросу. Каким образом соблюдены пункты 1 и 10 Резолюции ПАСЕ 1798 в случае рассматриваемого сегодня проекта, когда пятое место, оставшееся вакантным, распределяется Партии социалистов?

Domnul Alexandru Slusari:

Din punctul meu de vedere, proporția, per ansamblu, este respectată, candidatul Frațiunii Partidului „Șor”... se propune un loc în cadrul delegației.

Juridic nu există diferența între membrii de bază și membrii supleanți, au același vot. Cred că, când va fi formată delegația... o să aibă grijă ca să meargă și reprezentantul Partidului „Șor”. Nu văd nici o problemă matematică aici și reflectă, în mare parte, proporția care este în Parlament. Și, iarăși, este decizia politică și nu cred că există contradicție cu normele internaționale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc mult.

Domnule Ulanov,
Ați acordat două întrebări.
Dacă aveți o completare.

Domnul Denis Ulanov:

Precizare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Precizare.

Domnul Denis Ulanov:

Ну, принимая во внимание, что все прекрасно понимают, что пятое место оставалось вакантным до принятия вами политического решения, которое, к сожалению, принято политически некорректным, мы ожидаем соответствующую реакцию ПАСЕ.

Учитывая то, что место Партии «Шор» занял представитель Партии социалистов Гаик Вартанян, мы предлагаем Гаику Вартаняну написать заявление о вступлении в Партию «Шор».

Doamna Zinaida Greceanîi:

Спасибо.

Мы обязательно это учтем на будущее. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Batrîncea. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Mă rog, se face haz de necaz, însă, totuși, pentru stenogramă, pentru opinia publică: aici are loc o interpretare voluntaristă a prevederilor Regulamentului APCE-ului. Unii colegi încearcă să facă anumite speculații.

În conformitate cu Regulamentul APCE, Parlamentul Republicii Moldova, conform numărului populației din țară, este reprezentat de către 5 membri și 5 supleanți. În conformitate cu acest Regulament, și membrii, și supleanții au același drept la vot, același drept de a face declarații, și nicidecum nu se face diferențiere între membrii supleanți. De aceea sunt unele declarații obscure și cineva încearcă să interpreteze, în mod individual, ceea ce prevăd normele acestei Adunări Parlamentare.

Ținem să informăm Parlamentul și colegii noștri din Adunarea Parlamentară că Parlamentul a constituit deja întreaga delegație din

5 membri. Al cincilea membru a fost propus de către Frațiunea Partidului Socialiștilor, este domnul Gaik Vartanean și îl felicităm cu această înaintare.

Și un loc a fost oferit Frațiunii Partidului „Șor”. Și astăzi, dacă e să facem analiză, este respectat perfect principiul: unu – proporționalității; și doi – reprezentativității. Și astăzi, și această fracțiune cu 7 deputați are... din 10 delegați, are un loc, ceea ce este mai mult decât suficient.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc mult.

Alte întrebări n-aveți.

Domnule Slusari,

Vă rog, domnule vicepreședinte, să luați loc.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptată inițiativa... proiectul de Hotărâre sub nr. 220 din 2 octombrie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți. Proiectul este adoptat.

Următorul proiect este acel de-al nouălea din ordinea de zi, înregistrat sub nr. 221.

Din partea Biroului...

Prezintă președintele delegației – domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Noi propunem spre atenția dumneavoastră proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 71/2019 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale.

„Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul I. – Hotărârea Parlamentului nr. 71/2019 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale se modifică după cum urmează:

Articolul 1 se completează după cum urmează:

la compartimentul „Adunarea Internațională a Țărilor Membre ale CSI”:

– la rubrica „Membri”, după poziția „Suhodolski Alexandr – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova” se completează cu textul „Para Gheorghii – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova”.

Articolul II. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Însă, a apărut un amendament.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Amendamentul din partea Frațiunii Partidului Democrat.

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

În luna iulie, în baza procesului-verbal al fracțiunii, când au fost delegați membrii în delegațiile parlamentare, a fost o mică scăpare ce ține de Adunarea Interparlamentară a CSI.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

N-a fost scăpare.

Domnul Serghei Sîrbu:

De aceea am vorbit și la Biroul permanent, și... Noi rugăm ca acest proiect de hotărâre să fie completat astfel ca la poziția „Adunarea Interparlamentară a CSI”, la final, să fie completat cu încă un membru – Violeta Ivanov, reprezentând Frațiunea Partidului Democrat din Moldova.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Amendamentul a fost înregistrat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Amendamentul a fost înregistrat și președintele delegației acceptă.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Dar, conform Regulamentului, trebuie să supun votului.

Cine este pentru a fi aprobat amendamentul înaintat la prezenta inițiativă, amendamentul înaintat de Frațiunea Partidului Democrat, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală. (*Voce nedeslușită.*)

Domnule Golovatiuc,

Vă rog să luați loc.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Supun votului în întregime proiectul de Hotărâre, înregistrat sub nr. 221 din 2 octombrie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Practic, mă uit că îi unanim, după câte înțeleg.

Mulțumesc.

Proiectul este adoptat.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este înregistrat sub nr. 181, al treilea din ordinea de zi de astăzi, din 2 septembrie 2019.

Inițiator – domnul Igor Munteanu.

Vă rog, la tribună.

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Distinși colegi,

Acest proiect de lege are o încărcătură semantică și funcționalitate deosebită, pentru că a fost și este legat de schimbările care se întâmplă în economie și de faptul că statul trebuie să creeze niște „safeguards”, niște garanții că legile sale sunt respectate și că nu există nici un fel de riscuri la securitatea națională.

O să-mi permiteți să prezint, în câteva elemente, ce-și propune acest proiect de lege și de ce este atât de important.

Proiectul nr. 181 își propune ajustarea cadrului normativ în vigoare în vederea stabilirii și aplicării unor măsuri de prevenire a riscurilor în sectorul public, limitând participarea unor subiecți înregistrați în jurisdicții off-shore, care nu reflectă standardele internaționale de transparență la preluarea unor datorii și obligații legate de sectorul public, care ar putea afecta securitatea națională.

Dacă îmi permiteți, această lege ar trebui să ne ajute să începem, cu adevărat, asanarea sectorului public și al economiei naționale.

Aș vrea să aduc, în acest context, aprecieri foarte multe celor care au acceptat să fie consultați pe marginea proiectului de Lege nr. 181 și, în particular, o să adresez aprecieri think tank-urilor care au fost consultate și au prezentat opinii extrem de valoroase, în primul rând, Expert-Grup-ul,

IPRE, IDIS, Transparency International, în particular, domnului Iulian Rusu, Veaceslav Negruța, Sergiu Gaibu, opiniile cărora au fost deosebit de importante la etapa de concepere a acestui proiect de lege.

Formulez problema. Problema este că anual fluxurile financiare ilegale estimate de Global Financial Integrity din Republica Moldova se ridică la 1,2 miliarde de euro sau de peste 10 miliarde de euro, care sunt extrase din economia națională prin utilizarea companiilor off-shore.

Deși legile Republicii Moldova aplică termenul de jurisdicție ce nu respectă standardele internaționale de transparență, acestea sunt adoptate, în special, de Banca Națională a Republicii Moldova, de Centrul Național Anticorupție. Chiar cu obligația de revizuire anuală a listei la adoptarea legii anuale a Codului fiscal, totuși faptele arată că sectorul public este extrem de vulnerabil sub aspectul intervențiilor unor actori cu rezidenți în zone off-shore.

Anual Republica Moldova este atacată de grupuri infracționale organizate, care reușesc să preia bunuri, să câștige licitații, să privatizeze proprietăți publice, folosindu-se de ambiguitățile juridice și de corupția existentă în sistemul administrativ. Deși transferurile prin virament sunt supravegheate și numerar de către instituțiile din acest domeniu de reglementare, participarea banilor negri la tranzacțiile ilicite, la achiziții, la parteneriate public-private, la concesiuni continuă, din păcate, nestingherit creând surse bogate de fraudă, de corupție și de abuzuri. Cele mai clare exemple sunt felul în care a fost privatizată Air Moldova, felul în care a fost privatizat Aeroportul Internațional.

Noi ne propunem, prin acest proiect de Lege nr. 181, să completăm legislația națională cu termenul de „beneficiar efectiv” și cu măsuri de întărire a sancțiunilor pentru implementarea riguroasă a angajamentelor Republicii Moldova în ceea ce privește combaterea spălării banilor.

Proiectul conține modificări la Legea nr. 121/2018 privind concesionarea lucrărilor, Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, Legea nr. 178/2008 cu privire la parteneriatul public-privat, Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice.

Scopul acestui proiect este de a restricționa participarea la procedurile de privatizare a companiilor beneficiare obscure din off-shore, la achiziții și privatizări. Vom propune astfel excluderea posibilităților de externalizare post-contract a lucrărilor și serviciilor sub sancțiunea nulității contractului încheiat cu statul.

Se cere de completat și Codul penal nr. 985/2002 cu norme mai aspre pentru încălcarea regulilor stabilite de conformitate cu prevederile legii: articolul 328 „Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu”, articolul 329 „Neglijență în serviciu”, articolul 332 „Falsul în acte publice”.

Eu personal estimez că acest proiect va consolida colectarea efectivă de impozite în Republica Moldova prin evitarea evaziunilor și transferurilor în jurisdicție off-shore, cu utilizarea lor ulterioară pentru acte de corupție și cleptocrație.

Ne așteptăm că adoptarea acestui proiect de lege să reflecte angajamentul clasei politice din Republica Moldova de a accelera îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor Republicii Moldova în formatul Acordului de Asociere, un obiectiv permanent care cere efort, stabilitate politică și consecvență democratică.

Salut faptul că avem avizul pozitiv al Guvernului pentru acest proiect de Lege nr. 181, al CNA-lui, al altor actori importanți în procesul de adoptare a legii. Rămânem deschiși, însă, la orice fel de propuneri și amendamente în scris, de dorit, care pot îmbunătăți pentru lectura a doua acest proiect de lege.

Totodată, consider foarte pozitiv și faptul că proiectul nu a întâmpinat opoziție nici în una din comisiile parlamentare în care am avut plăcerea să prezint conceptul acestui proiect. Și că indiferent de culoarea bannerelor de partid, toți deputații înțeleg foarte bine că această legislație este imperativ necesară.

Solicit sprijinul tuturor deputaților în plen pentru a demonstra că ne pasă de igienizarea sectorului public și al economiei naționale prin standarde de transparență noi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Avem mai multe întrebări din partea deputaților.

Prima întrebare vine din partea domnului Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Mulțumesc mult.

Господин Мунтяну,

Со старта скажу, закон хороший, правильный, идея – bravo, но зачем все делать в не совсем понятных критериях и в спешке? Парламент объявил мораторий на ... и все остальное, что связано с участием сомнительного происхождения капитала.

Давайте сделаем проект более качественным, начиная от применения термина «off-shore», который в мировом финансовом сообществе не означает сомнительный капитал. Off-shore – это принципы налогообложения. Это не значит, что это сомнительный капитал. Поэтому, наверное, такими терминами с точки зрения аргументации закона лучше не оперировать.

Давайте вот по поводу нескольких непонятных вещей. Например, когда вы говорите о госзакупках и о государственно-частном партнерстве, вы указываете физических лиц, находящихся в юрисдикциях, которые непрозрачны. Про непрозрачность у меня будет второй вопрос. Соответственно происходит абсолютно четкая дискриминация в отношении иностранных физических лиц, происходящих из каких-то юрисдикций, которые законом не определены.

Ограничение в отношении физических лиц сразу означает то, что Республика Молдова противопоставляет себя международным конвенциям, таким, как всеобщая Декларация прав человека, статья 2, Международный пакт 1966 года о гражданских и политических правах, статья 26 Международной конвенции о ликвидации всех форм дискриминации 65-го года.

Непонятна мотивация ни в nota informativă, ни в законе, почему физические лица не могут доказать законность своего капитала, даже если они находятся в юрисдикциях каких-то, которые молдавским Парламентом считаются непрозрачными.

Согласимся по поводу того, что юридическое лицо может не иметь конечного бенефициара, и могут быть вопросы происхождения.

Теперь вопрос: каким образом вы ...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Ulanov,

Din cauza introducerii dumneavoastră foarte, foarte largi, nu mai aveți timp să oferiți întrebarea. Zece secunde.

Domnul Denis Ulanov:

Спасибо. Каким образом будет определяться ограничение в отношении физических лиц на происхождение их капитала и их юрисдикция в отношении государственно-частного партнерства и госзакупок?

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule Ulanov.

Foarte scurt. În primul rând, noi avem un Serviciu, care trebuie să prevină... de prevenire a spălării banilor, care va fi mandatat cu atribuții sporite pentru ca acest Serviciu să verifice informațiile și documentele prezentate de entități private și persoane fizice înainte de a participa la orice fel de concesiuni, orice fel de privatizări sau achiziții prin contractele pe care

le semnează cu statul. Ei vor elabora metodologia sub răspunderea Guvernului și o vor implementa.

În privința faptului că există deja un anumit moratoriu la privatizări. Eu personal cred că moratoriul este cu logica sa, el este o perioadă provizorie, iar legea pe care noi trebuie s-o adoptăm trebuie să fie o măsură permanentă, o lege care să creeze cadru de restricționare a unor zone off-shore de a captura anumite contracte cu statul, fără ca să demonstreze beneficiarul efectiv și felul în care își poate demonstra originea, proveniența banilor pe care îi folosește.

Sunt de acord, însă, că anumite lucruri pot fi îmbunătățite. Ați menționat că în nota informativă nu este suficientă informație. Între lectura întâi și lectura a doua noi am deschis ușa larg pentru observații și amendamente primite în scris din partea deputaților și a Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Ulanov,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Denis Ulanov:

Mulțumesc.

Второй вопрос относится к тому, что законопроект не должен никоим образом ограничить предпринимательскую деятельность как таковую. Вы это прекрасно понимаете как экономист. Поэтому в законопроекте, в ноте мы также не нашли понимания, что такое «нарушающих международных стандарты прозрачности»? Наверное, было бы правильно, чтобы даже до первого чтения, а не между первым и вторым, законопроект и, соответственно, комиссия, авторы законопроекта четко и ясно раскрыли, что такое международный стандарт прозрачности? Международные конвенции, рекомендации финансовых организаций или что-то другое?

Потому что, тем более делегируя права Правительству этим проектом каким-то образом ограничить или указать, мы предоставляем возможности для достаточно непонятного маневра, который может произойти. Тем более что в Молдове уже существуют определенные законопроекты, которые предусматривают списки неблагонадежных юрисдикций.

Давайте каким-то образом сопоставлять законодательство существующее с тем, которое делается, а тем более в таких серьезных вещах, которые выходят за пределы Республики Молдова.

Вопрос. Соответственно, каким образом, какие международные стандарты вы хотите применить в данном законопроекте?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Răspunsul,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Ulanov,

În primul rând, noi deja aplicăm o legislație care restrânge activitatea unor companii off-shore. Și noi exact prevedem în legislația existentă ce înseamnă jurisdicție cu standarde de transparență joasă. Și asta o aplicăm în cazul băncilor – sistemul financiar-bancar, sub supravegherea Băncii Naționale a Moldovei, pe de altă parte, de asemenea, aplicăm în cazul CNA-ului acest termen de jurisdicție cu standarde de transparență joasă. Noi vrem să extindem acest termen și... sectorul public, astfel încât toate concesiunile și achizițiile să fie supuse aceluiași reguli.

Dacă vorbim de standardele internaționale, care se aplică în acest domeniu, eu cred că acquis-ul european și internațional este foarte larg. Noi avem obligații față de GRECO, avem obligații față de Consiliul European și există obligații clare în capitolul VII din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, astfel încât noi suntem obligați să îmbunătățim și să perfecționăm legislația națională pentru ca să ne asigurăm că riscurile nu sunt mai mari decât capacitatea noastră de a le administra.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți o precizare?

Da, vă rog, o precizare.

Domnul Denis Ulanov:

Фракция «Партия „Шор”» поддерживает идею как таковую. Будет воздерживаться от голосования по причинам того, что мы то, что я сейчас высказал, и мы сделаем соответствующие поправки в отношении закрепления в законопроекте международных стандартов прозрачности, что это такое, раз.

Во-вторых, убрать ограничение в отношении невозможности участия физических лиц из юрисдикции, которые будут утверждены, потому что не поддается никакой логике с точки зрения того, что физическое лицо даже из какой-то странной юрисдикции может доказать происхождение и законность своего капитала: и в отношении четкого прописывания указания в законопроекте полномочий Правительства, которые предоставляются для исполнения данного проекта.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Bolea Vasile.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Nu este o întrebare, este o propunere de îmbunătățire pentru lectura a doua.

Domnule Munteanu,

La articolul II din proiect, la articolul 8¹ „Restricții la participare”, unde „nu pot participa direct sau indirect în calitate de parteneri privați în contractul de parteneriat public-privat persoanele fizice și juridice”. Mai bine să utilizați sintagma „sau” ori cel mai bine „și/sau”, deoarece în actuala redacție este posibil ca norma să nu lucreze, deoarece este o legătură fizică și juridică. Dacă participă doar juridică, nu va fi aplicată, dacă participă fizică, nu va fi aplicată...

Și fix același lucru la articolul III din proiect, la articolul 16 la alineatul (6), iarăși, „nu pot participa persoanele fizice și juridice”, să schimbați sintagma prin „și/sau”, pentru îmbunătățire.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule autor...

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc pentru întrebare, domnule Bolea.

Să știți că sunt tare multe școli de gândire la folosirea acestor termeni.

Noi am avut multe discuții și contradicții chiar în acest grup care au prezentat conceptul, dar aștept din partea dumneavoastră amendamentul scris pentru ca să ne ușureze munca.

În același timp, asta se referă și la întrebarea anterioară a domnului Ulanov. Normal că în economia națională există anumite discriminări, ele se fac în interesul public. Atunci când riscurile sunt foarte mari, noi instituim discriminări. Este o discriminare împotriva șoferilor, pentru ca să nu circule prin oraș cu 100 de kilometri pe oră, tot așa există discriminări, în raport cu anumite entități și persoane fizice din jurisdicție, pentru că riscurile pe care le aduc la implementarea sau la dispariția lor ca atare, în ceea ce privește implementarea cu bună-credință a contractelor sunt mai mari decât beneficiile participării lor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Mai aveți o precizare sau a doua întrebare?

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Deci propunerea a fost pentru stenogramă, o s-o primiți și ea este pentru îmbunătățire, nu pentru discriminarea cuiva.

Deoarece dacă utilizați în continuare „persoanele fizice și juridice”, puteți să vă pomeniți într-o situație când va participa o persoană juridică, fără persoană fizică la aceste contracte și atunci norma... nu va putea fi aplicată... restricția respectivă. Eu de asta vorbesc...

Domnul Igor Munteanu:

... Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Este clar.

Domnul Vasile Bolea:

... și într-un caz, și în altul. Iar pentru stenogramă, dumneavoastră o să primiți în comisie propunerea aceasta și cred că o s-o examinați.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – doamna Glavan Ruxanda.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate autor,

Noi am discutat cu dumneavoastră în cadrul comisiei acest proiect. La marea majoritate a întrebărilor, pe care le-am avut atunci, am primit răspuns. Vreau să precizăm dacă vă păstrați poziția că ar fi bine să extindem prevederile inițiativei dumneavoastră nu doar pentru participanții la aceste proceduri, dar și să le interzicem să subcontracteze terți, pentru a-și onora obligațiunile privind achizițiile publice, să nu achiziționeze mărfuri sau produse din jurisdicțiile pe care dumneavoastră le-ați propus.

Ideea era că există multe situații când, în cadrul achizițiilor publice, companiile respectă prevederile, deci nu s-ar încadra în ceea ce propuneți dumneavoastră, sunt companii autohtone, cu fondatori și beneficiari efectivi cunoscuți, care oferă anumite mărfuri social importante în achiziții publice, dar nu este clară trasabilitatea de unde și cum ajung în țară aceste mărfuri și atunci ne pomenim că plătim prețuri exagerate față de aceleași produse de importanță socială din regiune.

Vreau să știu opinia dumneavoastră. Ați fi de acord să extindem prevederile acestor restricții pentru o mai bună transparență a întregului proces de achiziții publice și pentru o claritate pentru toți cei care participă în proceduri că trebuie să fie companii vii și rezidente în Republica Moldova și nu au dreptul să subcontracteze de la alte companii care nu sunt clar cine este fondatorul sau cine este beneficiarul efectiv?

Domnul Igor Munteanu:

Vă mulțumesc, doamnă Glavan, pentru interesul pe care l-ați manifestat și sprijinul pe care l-ați acordat în cadrul comisiei la prezentarea proiectului.

Vreau să vă spun că, inițial, noi consideram că n-ar fi bine să specificăm care sunt domeniile exacte, pentru că economia națională e foarte largă și nu putem să discriminăm un domeniu față de altul.

Dumneavoastră ați avut o întrebare scrisă... un amendament scris pentru domeniul farmaceutic.

Eu sunt pregătit și dispus, împreună cu alți deputați ai Comisiei economie, buget și finanțe, să examinăm minuțios și să luăm în considerare aceste observații și propuneri pe care le-ați avut.

Domnul Mihail Popșoi:

A doua întrebare?

Doamna Ruxanda Glavan:

De fapt, este o precizare.

Eu vă mulțumesc.

În spiritul faptului că vrem cu toții să facem lucruri bune și să fie transparente, eu am înregistrat acest amendament. Doar pentru colegi o să dau citire. Eu propun să... la articolul III din proiectul dumneavoastră cu referire la Legea nr. 131 privind achizițiile publice, să completăm cu un nou alineat. Eu n-o să dau citire la întreg amendamentul, dar logica acestuia este ca, în cadrul tuturor procedurilor de achiziții publice, de produse social importante care sunt stabilite de Guvern, medicamente și dispozitive medicale, operatorii economici și autoritățile contractate nu au dreptul să subcontracteze operatori economici terți înregistrați sau cu reședință în jurisdicții care nu implementează standardele dumneavoastră.

Eu vă mulțumesc pentru deschidere și eu sper că colegii dumneavoastră vor analiza profund această situație și vor susține, pentru că nu este decât o ajustare și o îmbunătățire pentru a obține scopul final pe care îl vrem cu toții – transparență, eficiență a utilizării banilor publici.

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Însuși autorul, stimați colegi, a spus-o foarte clar că și a chemat toți deputații în Parlament să vină cu amendamente de îmbunătățire, de perfecționare a proiectului și în prima lectură votăm conceptul. Și conceptul, după noi, este nu doar unul bun, dar este și unul absolut necesar.

Puțin probabil că cineva din colegi din această sală va aduce un exemplu când vreo întreprindere din zona off-shore a adus o investiție reală pentru dezvoltarea la o ramură economică din Republica Moldova, puțin probabil că putem avea măcar un exemplu când, datorită proiectelor finanțate din off-shore, am adus tehnologii noi, fie am adus... am industrializat economia. La sigur, acele proiecte care au fost în acest sens, cu implicarea banilor fondurilor din off-shore, cu certitudine, a avut ca scop doar de a se eschiva de răspundere fiscală, de a se eschiva de răspundere penală, dacă doriți, și de a pune situația... Republica Moldova în situația ca să nu poată să-și apere interesul național.

Și, cu certitudine, vom susține acest proiect, deoarece din momentul în care în zona publică... (*râsete în sală*) și bineînțeles că, astăzi înțelegem cu toții care este scopul acestui proiect.

Nu au ce căuta unii cetățeni din Republica Moldova care mai figurează în unele întreprinderi din off-shore, nu au ce căuta în sectorul public și chiar și acele concesiuni și privatizări despre care am vorbit.

Noi iată astăzi, în cadrul Comisiei de anchetă, din care facem parte împreună cu domnul Munteanu, știm foarte bine că au avut de câștigat doar acele întreprinderi off-shore, dar statul Republica Moldova a fost, de fapt, prejudiciat în proporții deosebit de mari.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor va susține acest concept, acest proiect de lege în prima lectură. Și cred că și colegii, și domnul Bolea, și alții, vor veni cu amendamente cu scopul de a îmbunătăți acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Stimate domnule autor,

Întrebarea care aş vrea s-o ridic şi eventual pentru a doua lectură să ținem cont, eventual noi v-am aşteptat în cadrul Comisiei de profil pentru agricultură pentru a discuta acest proiect, am avut mai multe propuneri, una dintre care, şi care rog foarte mult s-o preluăm pentru lectura a doua, este eventuala modificare a Legii privind principiile de subvenţionare a producătorilor agricoli. Fiindcă am văzut aici o serie de acte legislative care urmează a fi modificate în contextul excluderii off-shorurilor.

În acelaşi sens, aş propune ca să venim cu o modificare anume la această lege în contextul excluderii posibilităţilor de achitare a tranzacţiilor sau de achiziţionare a bunurilor şi serviciilor care sunt eligibile sau sunt pasibile de subvenţionare.

Fiindcă vorbim, până la urmă, de bani publici care sunt alocaţi din bugetul statului pentru susţinerea investiţiilor în sectorul agricol şi n-ar fi corect când astfel de scheme obscure s-ar regăsi în procesul respectiv şi statul ar fi prejudiciat prin aceste mijloace.

De aceea eu am să întocmesc un amendament şi am să-l propun pentru a doua lectură anume la care articol, la care alineat să fie introdusă modificarea şi la această lege.

Domnul Igor Munteanu:

Mulţumesc.

Dacă îmi permiteţi. În ziua în care noi am prezentat acest concept, de fapt, am vizitat patru comisii. În acelaşi timp şi noi, Comisia economie, buget şi finanţe, am avut şedinţă. Respectiv, pur şi simplu, fizic n-am putut să ajung la dumneavoastră, deşi mi-aş fi dorit acest lucru.

Mă bucur că există un consens. Sunt puţine proiecte, de fapt, care aduc consens în acest Legislativ şi cu siguranţă, dacă dumneavoastră vedeţi anumite lucruri care prejudiciază integritatea subsidiilor în agricultură prin participarea unor companii off-shore, aşteptăm amendamentul, îl analizăm judicios şi vedem dacă se poate integra în conceptul iniţial.

Domnul Mihail Popşoi:

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulţumesc.

Fracţiunea „ACUM Platforma DA” susţine acest proiect. Mai mult decât atât, este unul din dezideratele Platformei DA, inclus în program, şi sub acest aspect este un pas înainte. Offshorizarea, off-shorurile aduc prejudicii enorme economiei Republicii Moldova, statul pierde zeci de miliarde anual din cauza acestui fenomen. Mai mult decât atât, cu părere de

rău, offshorizarea a cuprins parțial și Parlamentul Republicii Moldova, avem reprezentanți ai off-shorurilor.

Întrebarea mea, domnule președinte, dacă nu este cazul de extins această lege și pentru alte sectoare strategice? Înțeleg că acolo ele mai mult sunt administrate în domeniul privat, mă refer aici la sistemul bancar, la sistemul de asigurări.

Am văzut că, și în calitate de președinte al Comisiei de anchetă privind devalizarea sistemului bancar, în mare parte acești bani au fost furați prin intermediul off-shorurilor. Și plus la asta mass-media, iarăși am văzut un holding care totalmente, practic, a fost finanțat din zona off-shorurilor. Poate e cazul de extins acest proiect de lege și pentru aceste sectoare sau de propus un alt proiect de lege în dezvoltarea acestei idei.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Conceptul nostru pornea de la faptul că trebuie să securizăm, în primul rând, sectorul public, iar publicațiile electronice de presă, de televiziune, ele, de fapt, țin mai mult de domeniul privat al investițiilor. Și atunci dacă vom încerca să intrăm, să avem intervenții foarte dure pe sectorul privat, s-ar putea să avem niște costuri suplimentare ale implementării și o rezistență mai mare din partea sectorului privat.

Eu aș încerca, dacă îmi permiteți, să analizăm, de la început, consecințele și beneficiile unei extinderi posibile pe piața mass-media, dar o să tratez cu suficientă prudență, ca să nu compromitem inițiativa originală. Da, iau notă de observația dumneavoastră și o să încercăm pentru lectura a doua să aducem cât mai multe elemente care să califice inițiativa și rezultatele pe care le așteptăm.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Grosu.

Dar, înainte de a-i acorda cuvântul, aș vrea să constat faptul că Frațiunea Partidului Democrat a părăsit sala de plen, nu-i clar din ce motiv. Aș ruga operatorii să filmeze sectorul centru care este gol, astfel încât cetățenii și presa să aibă ocazia să vadă. Pentru că chiar nu este clar din ce motiv a părăsit Frațiunea Partidului Democrat sala.

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumim, domnule moderator.

Într-adevăr, e simptomatic faptul că discutând problema deoffshorizării, probabil cei cu „musca pe căciulă” au preferat să-și caute alte activități.

Eu, și nu numai eu, probabil toată lumea constatăm cu regret că tot ce-i legat de off-shoruri are o conotație foarte negativă în republica noastră. Și asta pornind de la ceea ce s-a întâmplat și în sectorul bancar, și în alte domenii, pentru că au fost implicate companii din aceste jurisdicții și într-un final noi am fost cei care am pățimit ca stat, ca buget național ș.a.m.d.

Repet, păcat că au plecat colegii, pentru că ei erau primii cei mai vizați în acest subiect.

Proiectul este foarte important, noi o să-l susținem, deși este cu întârziere. Predecesorii noștri au avut toată libertatea să-l adopte, probabil nu au avut interesul.

Întrebarea mea este: care o să fie modalitatea de stabilire periodică sau actualizare a jurisdicțiilor, așa cum se întâmplă și la alte case mai mari? Bunăoară, observăm Comisia europeană în fiecare an actualizează acele jurisdicții off-shore care sunt lipsite de dreptul de a participa sau de a face careva investiții în Uniunea Europeană sau în alte jurisdicții. Deci cum noi, Republica Moldova, vom actualiza, vom stabili aceste destinații?

Mersi mult.

Domnul Igor Munteanu:

Probabil că o să adoptăm mecanismul folosit de BNM și de CNPF care au liste prezentate și actualizate anual. Același lucru îl va face și Serviciul de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor din momentul în care această lege va intra în vigoare.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Maria Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule autor,

În contextul modificărilor și completărilor pe care le propuneți dumneavoastră la două legi importante, cum ar fi Legea privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, precum și Legea cu privire la parteneriatul public-privat, nu credeți că ar fi binevenită încă o specificare? Acelor politicieni care au fost implicați în spălare de bani prin diferite off-shoruri să li se interzică afișarea mutrei lor pe diferite bannere, așa cum azi penalul Șor a împânzit atât capitala, cât și teritoriile cu fotografia sa alături de candidații la funcția de primar.

Vă mulțumesc.

Și ar fi bine ca această specificare, dacă s-ar regăsi în acest proiect al dumneavoastră, s-o preia și Comisia Electorală Centrală.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Maria,

Eu nu pot să vă contrazic pe acest subiect atât de sensibil. Vă rog să transmiteți amendamentul în scris și o să examinăm cu multă plăcere.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim.

Domnule președinte al comisiei,

Raportul tot dumneavoastră sau v-ați înțeles cu cineva?

Domnul Igor Munteanu:

Nu, nu, aș prefera doamna Cunețchi sau domnul Alaiba să-l prezinte, să-l citească.

Doamna Cunețchi.

Doamna Tatiana Cunețchi:

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat în lectura întâi proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de deputatul Igor Munteanu, și informează plenul Parlamentului despre următoarele.

Proiectul de lege supus examinării propune completarea cadrului legislativ existent cu noi reglementări care vor contribui la procesul de prevenire și combatere a spălării banilor și la transparentizarea procedurilor privind participarea la privatizare, parteneriat public-privat, achiziții publice și concesiune.

În acest scop, proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative propune modificarea următoarelor acte legislative:

Legea nr. 121 din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice se propune a se completa cu prevederi privind:

– identificarea și restricționarea persoanei juridice înregistrate sau cu reședință în jurisdicții ce nu implementează standarde internaționale de transparență, în componența căreia figurează direct sau indirect una sau mai multe persoane înregistrate sau cu reședința în astfel de jurisdicții, în calitate de participant la privatizare.

Completările propuse se referă la fel și la Legea cu privire la parteneriatul public-privat, Legea privind achizițiile publice și Legea cu privire la concesiuni, de asemenea, identifică o restricționare de acest gen.

Proiectul de lege privind modificarea unor acte legislative este avizat de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de Raportul de expertiză anticorupție.

La examinarea proiectului de lege în lectura a doua, Comisia economie, buget și finanțe va ține cont de toate propunerile și obiecțiile care vor fi înaintate comisiei.

Urmare a examinării proiectului de Lege privind modificarea unor acte legislative, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot unanim, a decis susținerea proiectului de lege și propune aprobarea lui în prima lectură.

Domnul Mihail Popșoi:

În lipsa Frațiunii Partidului Democrat, **supun votului în prima lectură proiectul de Lege nr. 181 din 02.09.2019.**

Cine este pentru?

Majoritatea celor prezenți.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect, propus spre dezbateră, **proiectul nr. 4 din ordinea de zi, proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale, proiectul nr. 192.**

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Natalia Gavrița – ministru al finanțelor:

Bună ziua!

Stimate vicepreședinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Propun spre atenția dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Amendamentului, prin schimb de scrisori, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și

Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrației fiscale.

Acest proiect, finanțat de Banca Mondială, este... are drept obiectiv îmbunătățirea colectării veniturilor, conformarea fiscală și serviciile prestate contribuabililor, beneficiarii finali fiind contribuabilii (comunitatea de afaceri, persoanele fizice) și cetățenii Republicii Moldova, în mod direct, ca urmare a reducerii costurilor de conformare și, indirect, prin intermediul majorării veniturilor colectate pentru finanțarea cheltuielilor sociale și de infrastructură.

Acest proiect prevede revizuirea, îmbunătățirea și automatizarea proceselor de conlucrare și de deservire a contribuabililor, precum și optimizarea proceselor interne ale Serviciului Fiscal de Stat.

Pe parcursul anului 2017–2018, Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat atât prin forțe proprii, cât și cu ajutorul asistenței tehnice nerambursabile, oferite de către donatori internaționali, au reușit realizarea unor activități din cadrul proiectului cu economie de resurse financiare în sumă de circa 3 milioane dolari SUA. Astfel, a fost luată decizia de restructurare a proiectului, prin amendarea Acordurilor pe care le-am menționat deja.

Aceste amendamente, care au fost semnate pe 2 august 2019 la Chișinău, introduc o nouă abordare în acest proiect finanțarea bazată pe rezultate. Și această abordare presupune realocarea acestei sume economisite de 3 milioane dolari SUA din valoarea totală a proiectului – de 20 milioane dolari SUA ca suport direct bugetului care va fi transferată în buget în baza atingerii indicatorilor legați de debursare, anumiți indicatori de rezultat. Odată cu atingerea acestor 5 indicatori, bugetul va fi suplinit cu resurse financiare care apoi vor fi distribuite conform legii bugetului.

Acești 5 indicatori, legați de debursare, țin, în primul rând, de implementarea unei noi pagini web a Serviciului Fiscal de Stat, care va permite îmbunătățirea prezentării declarațiilor în regim electronic, sincronizarea cu alte pagini web ale autorităților de stat și schimbul automatizat de date și îmbunătățirea motorului de căutare.

De asemenea, va fi elaborat manualul operațional de deservire, care va consolida capacitățile angajaților Serviciului Fiscal de Stat de a presta servicii contribuabililor. Va fi introdus un instrument electronic de sondaj al contribuabilului privind satisfacția aferentă activității autorității fiscale, acest feedback din partea contribuabililor este foarte important pentru a înțelege cât de satisfăcuți sunt de serviciile oferite.

De asemenea, printre indicatorii... indicatorii mai conțin și angajamentul de a majora valoarea nominală a cotelor specifice și minime ale accizelor pentru toate produsele de tutun, ceea ce este și angajament cu Uniunea Europeană în Acordul de Asociere și asigurarea impozitării cu TVA

a livrărilor de bunuri ale subiecților insolvabili, în baza principiului taxării inverse asigurate.

În contextul celor expuse, scopul semnării Amendamentelor la Acordul de finanțare și Acordul de împrumut este de a crește nivelul de bunăstare a cetățenilor, în rezultatul îmbunătățirii climatului de afaceri și sporirii competitivității țării, prin modernizarea sistemului de administrare fiscală și fortificarea capacităților de colectare a veniturilor la bugetul public național, în rezultatul implementării proiectului.

Aceste reforme, care sunt propuse, vor genera beneficii economice atât pentru contribuabili, care vor avea un timp redus pentru a se conforma la obligația de impozitare, cât și pentru administrarea fiscală, prin crearea unor procese de administrare fiscală optimizate și eficiente. Implementarea acestor prevederi nu necesită resurse financiare suplimentare din bugetul de stat, dimpotrivă aduce venituri la bugetul de stat.

Și în acest context, rog aprobarea legii.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Vă mulțumim.

Cred că este un exemplu sau un precedent foarte frumos atunci când modernizăm un serviciu important de stat și încă și vin bani în bugetul național de stat. Și încurajăm acest lucru.

Și vă dorim succes.

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim, doamnă ministru.

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

O mică precizare. Eu să înțeleg că a fost făcută o economie în proiectul ăsta și banii vor merge pentru?

Doamna Natalia Gavrilița:

Deci banii vor veni în suport bugetar...

Domnul Igor Grosu:

Suport bugetar?

Doamna Natalia Gavrilița:

... deci vor veni în calitate de venituri la bugetul de stat.

Domnul Igor Grosu:

Perfect.

Mersi.

Domnul Mihail Popșoi:

Doamnă ministru,

Vă mulțumesc.

În lipsa altor întrebări, rog comisia, domnul Igor Munteanu – raportor.

Domnul Igor Munteanu:

Stimate domnule Președinte,

Distinși colegi,

Mulțumim, în primul rând, ministrului finanțelor pentru prezență și prezentarea acestei inițiative.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege în cauză prezentat, în conformitate cu articolul 86 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și articolul 14 alineatul (3) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, de către Președintele Republicii Moldova și comunică următoarele.

Acordul de finanțare între Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare și Acordul de împrumut între Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnate la 28 iunie 2016, au drept scop sprijinirea Programului de reformă al Guvernului Republicii Moldova în vederea realizării Programului de modernizare a administrării fiscale.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare prevede acordarea Republicii Moldova a unui credit în mărime de 5,3 milioane drepturi speciale de tragere, iar Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare prevede acordarea Republicii Moldova a unui credit în mărime de 12,58 milioane de dolari SUA.

Acordul de finanțare și Acordul de împrumut au fost ratificate de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 23 septembrie 2016 prin Legea nr. 225.

Amendamentele la Acorduri au două obiective principale:

Primul – de a îmbunătăți performanța proiectului și de a asigura realizarea obiectivelor de dezvoltare.

Iar al doilea – de a alinia mai bine proiectul la activitățile curente de modernizare fiscală ale Serviciului Fiscal de Stat.

Amendamentele introduc o abordare nouă – finanțarea bazată pe rezultate, care include o serie de indicatori în sprijinul activității proiectului, inclusiv:

1. Politici fiscale, reformele administrării fiscale și dezvoltare operațională.

Acordarea finanțării pentru eficiența politicilor fiscale și ale administrării fiscale, inclusiv consolidarea capacității operaționale a Serviciului Fiscal de Stat al Republicii Moldova prin:

- majorarea valorii nominale a cotelor specifice și minime ale accizelor pentru toate produsele de tutun din cadrul poziției tarifare 240220 pentru anul 2021 cu cel puțin 15 procente comparativ cu cotele accizelor din 2020;

- asigurarea impozitării cu TVA a livrărilor de bunuri ale subiecților insolvabili în baza principiului taxării inverse;

- îmbunătățirea posibilităților de utilizare a paginii web a Serviciului Fiscal de Stat prin lansarea unei singure pagini web a Serviciului care ar sprijini cerințele contribuabililor;

- consolidarea capacității angajaților Serviciului Fiscal de Stat de a presta servicii contribuabililor prin elaborarea unui Manual privind serviciile pentru contribuabili și instruirea angajaților SFS privind utilizarea lui;

- elaborarea și realizarea unui instrument electronic de sondaj al contribuabililor,

2. Al doilea punct este legat de dezvoltarea instituțională. Acordarea suportului pentru consolidarea performanței și prestarea serviciilor în Serviciul Fiscal de Stat,

3. Modernizarea infrastructurii și sistemului de tehnologii informaționale. Acordarea suportului pentru achiziția și instalarea unui sistem integrat de administrare fiscală, inclusiv cu furnizarea hardware și software relevante și organizarea instruirilor privind funcțiile sale, instrumente de raportare managerială și gestionare a documentelor.

4. Managementul proiectului și managementul schimbării. Realizarea activităților de consolidare a capacităților care să sprijine procesul de management al schimbării pentru a implementa activitățile din Program. Totodată, ca urmare a semnării amendamentelor, bugetul total al proiectului rămâne neschimbat, fiind introdusă finanțarea bazată pe rezultate în sumă de 2,2 milioane de DST (echivalentul a 3 milioane de dolari SUA).

Amendamentul, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (semnat la Chișinău, la 28 iunie 2016) și Amendamentul, prin schimb de scrisori, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (semnat la Chișinău, la 28 iunie 2016) în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP) au fost semnate la Chișinău la 2 august 2019.

Avizele prezentate de comisiile parlamentare și avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului la proiectul de lege sunt pozitive.

Suplimentar, Comisia economie, buget și finanțe propune ca în textul proiectului de lege să fie specificat locul și data semnării amendamentelor. Textul proiectului redactat se anexează la prezentul raport.

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege spre examinare Parlamentului și adoptare în prima și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumesc, domnule președinte Munteanu.

În lipsa întrebărilor, îl invit pe domnul coraportor – domnul Reniță.

Da, porniți microfonul domnului Reniță, de pe loc.

Domnul Iurie Reniță:

Mersi.

Deoarece au fost deja elucidate beneficiile incontestabile ale semnării și aprobării acestui Amendament, mă voi referi în continuare doar la... succint la faptul examinării acestui Amendament în Comisia politică externă și integrare europeană.

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat prezentul proiect de lege și comunică următoarele:

Amendamentul la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și Amendamentul la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP), conform prevederilor alineatului (1) al articolului 11 din Legea nr. 595 din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se regăsește în categoria tratatelor internaționale supuse examinării și ratificării de către Parlament.

Prevederile amendamentelor nu contravin politicii externe promovate de Republica Moldova și nu afectează drepturile și obligațiunile asumate în

conformitate cu alte instrumente internaționale la care statul nostru este parte.

Având în vedere cele menționate mai sus, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului adoptarea proiectului de Lege nr. 192 din 12.09.2019 în prima și în a doua lectură.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

În lipsa întrebărilor, supun votului în prima lectură proiectul nr. 192 din 12.09.2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Este vreo fracțiune care este împotriva votării în a doua lectură a acestui proiect? Nu este.

Cu acordul fracțiunilor, supun votului în a doua lectură proiectul nr. 192 din 12.09.2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Domnul Mihail Popșoi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 28.

Domnul Mihail Popșoi:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Mihail Popșoi:

75 de voturi. Proiectul este votat în a doua lectură.

Proiectul nr. 5 în ordinea de zi, proiectul de Lege pentru completarea articolului 4 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului din 25 iulie 1997, proiectul nr. 133 din 26.04.2018.

Prezintă domnul deputat Radu Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Mulțumesc.

Onorat Parlament,

Actualmente, o bună parte dintre proprietarii terenurilor agricole, urmare a tranzacțiilor funciare, dețin în proprietate majoritatea sau în multe cazuri toate terenurile amplasate pe un câmp, însă datorită faptului că drumurile existente care servesc activitățile agricole specificate la articolul 36 alineatul 2 litera b) din Codul funciar, drumurile și fâșiile forestiere proiectate în acest scop, dar netransferate sau neimplementate în natură aparțin cu drept de proprietate autorităților publice locale, finalizarea procesului de consolidare devine practic imposibilă fără privatizarea prin vânzare-cumpărare a acestora.

În linii generale, prețul normativ al pământului, conform Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308 din 25.07.1997, se referă la terenurile cu destinație agricolă, loturilor de pământ de pe lângă casă și loturilor pomicole, prețul normativ al cărora, conform anexei la legea sus-menționată, se calculează reieșind din cuantumul de 621 lei 05 bani pentru o unitate de grad-hectar, precum și alte terenuri, cum ar fi cele destinate construcțiilor, inclusiv a terenurilor aferente obiectivelor privatizate sau care se privatizează, terenurilor întreprinderilor private, prețul normativ al cărora se calculează reieșind din cuantumul de 19873,34 lei pentru o unitate de grad-hectar.

Legislația prevede că unitățile administrativ-teritoriale pot înstrăina prin vânzare-cumpărare doar terenurile ce țin de domeniul privat al satului (comunei), orașului la preț normativ, prin concurs sau la licitație, însă nu specifică clar cum se vor înstrăina drumurile tehnologice din interiorul câmpului, care servesc sau urmează să servească activitățile agricole. În situația în care o persoană a devenit proprietar al tuturor terenurilor din cadrul unui câmp sau al unei porțiuni din acest câmp, este imperios ca această persoană, în scopul consolidării, să privatizeze prin vânzare-cumpărare și drumurile tehnologice din interiorul câmpului.

Astfel, este evident că drumurile în cauză nu pot fi scoase la licitație, deoarece nimeni, în afară de inițiatorul procesului de consolidare, nu mai are nici un interes (cu excepția unui interes obscur) de a procura terenurile ocupate de drumurile menționate. Totodată, este necesar să nu fie afectate procesele tehnologice de prelucrare a terenurilor adiacente ale altor proprietari.

În acest scop, se propune modificarea unui articol, și anume inițierea articolului 10¹, care va fi în felul următor:

„(10¹) În scopul facilitării procesului de consolidare a terenurilor agricole, terenurile din cadrul unui câmp sau al unei porțiuni din acest câmp, ocupate de drumurile existente care servesc activitățile agricole, specificate

la articolul 36 alineatul (2) litera b) din Codul funciar, drumurile proiectate în acest scop, dar netransferate în natură, precum și fâșiile forestiere proiectate, dar neplantate, se vând la prețul normativ al pământului, conform tarifului specificat la poziția I din anexă. Vânzarea-cumpărarea se va efectua la cererea proprietarului terenurilor supuse consolidării, în condițiile în care proprietar al acestor terenuri este una și aceeași persoană și nu... se vor afecta procesele tehnologice de prelucrare a terenurilor adiacente.”

Rog susținerea.

Domnul Mihail Popșoi:

Prima întrebare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Господин докладчик, вопрос по поводу продажи земель, предназначенных для посадки лесных насаждений. Кроме того, что это очевидные риски для окружающей среды, которые комиссия вообще не принимает во внимание. Факт очень сомнительного подхода к этому вопросу отражен в рапорте... в антикоррупционной экспертизе, в анализе Юридической дирекции аппарата Парламента, в анализе Правительства, в той или иной степени, это отражено, однако комиссия это не отражает в своем докладе, и вы и сейчас ничего об этом не сказали.

Объясните, пожалуйста, каким образом вы собираетесь обеспечивать выполнение новыми владельцами обязательств по посадке земель взамен тех, которые предполагались для этого дела и которые предполагаются для продажи?

Domnul Radu Mudreac:

Proiectul se referă și este mențiunea că acele fâșii forestiere care n-au fost plantate. Noi nu vorbim de fâșiile forestiere care sunt plantate deja. Care n-au fost transferate, n-au fost plantate, conform proiectului, ele au rămas în mijlocul câmpului. Reieșind din acest fapt, pentru a realiza programul de consolidare a terenului, pentru că asta este una din sarcinile care... a Guvernului ca să consolideze terenurile. Dar consolidarea terenului poate fi efectuată... cum a fost menționat, numai prin procedura de vânzare-cumpărare, donație sau alte proceduri.

Realizarea acestui proiect, prin cumpărarea terenului, care este în proprietatea administrării publice, cu toate faptele că anterior era planificat plantarea însăși, din diferite motive n-au fost plantate, urmează ca să fie comercializate sau vândute.

Noi nu ne referim la fâșiile existente.

Domnul Denis Ulanov:

Понятно. Precizare по первому вопросу. Вы сами сейчас приводите примеры каких-то конкретных случаев, да, если участок земли, предназначенный для посадки, находится где-то в середине поля, – это одно. Тогда давайте так и напишем, тогда определим какие-то критерии, которые должны лежать в основе возможных продаж земельных участков, которые де-юре предназначены для посадки лесных насаждений. Поэтому вопрос состоит в том, что вы таким образом формулируете формулировки в законе, что это выглядит таким образом.

Теперь второй вопрос. Проект предусматривает возможность продажи в процессе консолидации земель объектов, связанных с проектированными лесными насаждениями. Очевидно, что формулировка, которая представлена в законе, она рождает огромное количество мошеннических коррупционных схем с лесными насаждениями с целью получения возможности приватизации земли.

Каким образом вы собираетесь в законопроекте предусматривать в таких случаях недопущение, или в случае нарушения ... схем, и соответствующая ответственность за это?

Domnul Radu Mudreac:

Mie mi-i interesant: dumneavoastră din care proiect citiți?

Domnul Denis Ulanov:

Ваш.

Domnul Radu Mudreac:

Ceva nu corespunde.

Domnul Denis Ulanov:

Соответствует.

Domnul Radu Mudreac:

... ați încurcat foaia îmi pare...

Domnul Denis Ulanov:

Это ваш ответ, я понимаю.

Domnul Radu Mudreac:

Proiectul... Ответ la ceea ce nu este în proiect. Dumneavoastră ați încurcat proiectul, pare-mi-se. Ceea ce este prevăzut în proiect, este o normă clară că atunci când sunt acele drumuri proiectate... haideți să încerc altfel să explic ca să fie clar. Sunt drumuri proiectate pe mijlocul câmpului. Și atunci când este un proprietar și aceste căi de acces sunt în proprietatea administrării publice locale, comercializarea acestor drumuri... pentru a

realiza proiectul de consolidare este nevoie să fie organizată licitația, asta prevede legislația.

În procesul de licitație, sunt cazuri concrete când participă persoane străine care nu au legătură nimic cu acest câmp și se încep interese de târguială. Avem cazuri când s-au propus sume de bani ca să mă retrag.

Închipuiți-vă că este un câmp al cuiva, dar terenurile și căile de acces sunt procurate de altcineva. Ce se întâmplă în cazul dat? Sau avem un câmp de vii, care erau drumuri tehnologic proiectate în vii. Cineva a defrișat această vie, dar drumurile și căile de acces proiectate au rămas în proprietatea statului. Sau sunt scoase la licitație aceste drumuri ori căi de acces și sunt procurate de o persoană străină.

Domnul Mihail Popșoi:

E clar, domnule autor... (*Voce nedeshușită din sală.*)

Domnul Radu Mudreac:

Asta este scopul acestui proiect. Sau erau proiectate pe fâșii forestiere care n-au fost sădite în mijlocul câmpului. Proprietarul împrejurul acestor fâșii forestiere este o singură persoană. Ce se întâmplă în cazul dat?

Domnul Mihail Popșoi:

E clar, domnule autor.

Vă mulțumesc.

Ați acordat două întrebări.

Scurt, vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

В отношении продажи дорог и прилегающих участков. Мы считаем, что проект должен быть дополнен согласием соседей, потому что мы прекрасно понимаем и знаем, какое количество конфликтов находится и присутствует в случаях прохождения дорог или смежных земельных участков.

Уважаемые коллеги, вы прекрасно знаете, о каких конфликтах идет речь. Поэтому в случае таких продаж необходимо предусматривать согласие соседей...

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim pentru sugestie.

Următoarea întrebare – domnul Carp. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Lilian Carp:

Domnule autor,

Clar că proiectul acesta de lege îi cu „barbă”, așa vorbeam eu, că-i demult, mai ales în condițiile în care noi avem, cu adevărat, în ultima

perioadă că se consolidează terenurile și, în principiu, este necesar, cumva, să intervenim pentru a exclude anumite probleme pentru persoanele care, totuși, încearcă să consolideze terenurile.

Însă, sunt câteva întrebări la care noi trebuie să putem da răspuns.

Deci prima. Aceste drumuri care sunt între loturile individuale, deci asta este, de fapt, un drum tehnic, care el este pe hartă, până la urmă, al repartizării acestor loturi. Și atunci când proprietarul cumpără toate terenurile și face această consolidare, întrebarea este: acest drum tehnic, de fapt, stă la evidență la primărie, asta este marea problemă. Și atunci, realizând consolidarea sub un singur bun cadastral, apare întrebarea: de la cine cumpărăm acest drum, cine, cum devin proprietarul acestui bun care el, de fapt, este planificat pe hartă de către primărie? Asta-i întrebarea de bază.

Da, este bine, el trebuie să consolideze... trebuie să dăm cumva omului posibilitatea să consolideze.

Dar întrebarea deci apare: de la cine procură el acest drum, până la urmă, tehnic? Pentru ca să nu mai existe pe hartă și, mai departe, să poată face agricultura propriu-zis.

Domnul Radu Mudreac:

Noi vorbim de drumurile proiectate, noi nu vorbim de trasee sau... vorbim de alte căi de acces care leagă câmpurile între ele, noi vorbim de căile de acces, care erau pe interiorul unui câmp, care, ca cale de acces la diferite loturi... ceea ce ține de drumurile care leagă terenurile sau câmpurile între ele, acele nu cad sub incidența acestui act. Asta este.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumesc.

Domnule Carp,

Aveți a doua întrebare?

Precizare, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Domnule autor,

Eu, practic, la aceleași drumuri m-am referit, eu nu m-am referit la altceva. Deci este lotul, grădini, care are statut de grădină...

Noi știm că fiecare are... în dependență de numărul de familie s-a repartizat. Între aceste loturi există căi de acces sau drumuri tehnice, ele nu au menirea și așa mai departe.

Dar, până la urmă, el este la evidență și acest drum este în proiect, atunci când au fost repartizate aceste bunuri. Și proprietar se consideră a fi primăria.

Domnul Radu Mudreac:

Administrarea publică locală.

Domnul Lilian Carp:

Locală. Păi, noi trebuie foarte clar să vedem să nu ajungem în situația când, cine vinde, cum vinde acest teren sau, în general, are dreptul sau nu are dreptul,... obligăm administrația publică locală în aceste condiții să poată să vândă terenul sau nu. Deci noi, într-un fel, dacă vrem să-i ajutăm, trebuie să-i ajutăm până la capăt.

În cazul când tot terenul este consolidat, iar aceste drumuri tehnice, chiar dacă sunt ale primăriei, primăria să fie, în principiu, obligată ca să poată... să cumpere el acest teren. Deci asta este ajutorul pe care noi putem să-l dăm persoanelor care consolidează terenul.

Mersi mult...

Domnul Radu Mudreac:

... Aceste drumuri sunt la balanța primăriei, sunt în proprietatea primăriei. Și, la solicitarea proprietarului care a consolidat terenul, primăria organizează... la ziua de astăzi, organizează licitație.

De aceea scopul acestui proiect este de a fi comercializate la prețul normativ, fără organizarea licitației.

De facto noi, la ziua de astăzi, avem o mulțime de câmpuri care sunt prelucrate în totalmente consolidat și drumurile nu mai sunt, de fapt, ... natură, dar terenul este în proprietatea administrării publice locale. Asta este problema.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Ideea nu este proastă în sine, ideea este, poate, bună, doar ea prin acest proiect de lege va ridica mai multe întrebări decât soluții. Nu întâmplător noi, la timpul potrivit, nu am adoptat acest proiect de lege, deoarece au fost foarte multe dezbateri, foarte multe întrebări. Câteva întrebări vă pun. De ce acest teren trebuie să fie vândut la preț normativ, de ce nu la preț de piață? O întrebare.

Eu cred că cumulativ aici este vorba de mii de hectare de teren care vor fi vândute la preț normativ, cu toate că logic statul ar putea să câștige și autoritățile publice locale ar putea să câștige bani, deoarece ele vor fi vândute la preț de piață.

Dumneavoastră ați spus de licitații, că chipurile ar putea să vină cineva din stradă și să cumpere o bucată de drum în centrul câmpului. Foarte simplu, există dreptul de permisiune, putem organiza în felul următor în care doar proprietarul va putea să achiziționeze, dar nu la preț normativ, dar la ...

Domnul Radu Mudreac:

A organiza voi știți.

Domnul Serghei Sîrbu:

... preț de piață. Unu la mână. Doi. În primul rând, există și probleme de ordin juridic ce țin de înregistrare și măsurări cadastrale, există probleme de ordin juridic ce țin de dreptul de suprafață și de acces la terenurile adiacente. Deoarece noi am identificat cazuri când efectiv se utilizau și drumurile nu din câmp, dar de la marginea câmpului și era imposibil să treci pe terenul altuia.

Iar a treia cea mai gravă, care deja a fost menționat, este vorba despre plantațiile forestiere care au fost proiectate și n-au fost plantate. Știți de ce nu au fost plantate? Intenționat n-au fost plantate, anume pentru a utiliza aceste terenuri. Dar ele au fost proiectate pentru a nu admite degradarea solurilor. Și este vorba de un element ecologic și de mediu.

Au apărut extrem de multe întrebări, de aceasta și n-am mers mai departe. De aceea eu propun, colegi, să întoarcem acest proiect de lege în comisie, să vedem expertiza Guvernului, expertiza ministerului și să venim cu un proiect consolidat, dar perfecționat astfel ca să aibă de câștigat, în primul rând, statul. Să nu degradeze solurile, pe de-o parte, iar autoritățile să primească bani nu la preț normativ, dar la preț de piață.

Vă mulțumesc.

Domnul Radu Mudreac:

După cum v-ați exprimat acum, domnule deputat, „a Баба Яра против”. Întrebarea e destul de clară, de facto aceste drumuri demult sunt prelucrate, de facto noi le creăm probleme agricultorilor prin legislația existentă, de fapt, agricultorii au nevoie de susținere, dar nu de suprafață și nu știu de ce încercați să enumerați. Acuma e una.

Doi. Aceste terenuri trebuie să ... ca să realizăm proiectul de consolidare a terenurilor este nevoie de a-l aproba.

Și trei. Eu cred că proiectul dat, până a fi înregistrat în Secretariat, a fost aprobat la ședința fracțiunii la voi. Înseamnă, că ce s-a întâmplat?

Sergiu,

Haide ...

Și marea majoritate din colegi care l-au semnat au fost din Comisia agricultură și a fost votat la decizia unei comisii de profil. Acesta a fost scopul.

Dar comisiile de profil în domeniul agricol se întâlnesc cu agricultorii, nu cu...

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim, domnule autor.

Următoarea întrebare – domnul Furculiță.

Ați epuizat timpul dumneavoastră, doar succint.

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

O precizare scurtă. Nu m-ați înțeles, domnule președinte. Noi nu suntem împotriva consolidării terenurilor, ca să fie foarte clar. Dezbaterile au fost din cauza că apar foarte multe întrebări de ordin juridic. Acest proiect efectiv nu va putea fi implementat în practică.

Și dumneavoastră așa și n-ați răspuns la întrebarea: ce facem cu plantațiile forestiere pentru a nu admite degradarea solurilor? Iar ele n-au fost plantate intenționat pentru a fi folosite. Iată care este întrebarea. Să găsim soluții juridice corecte, nu sunt eu împotriva ideii.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu constat că în sală sunt mai mulți juriști decât agricultori, probabil de aia sunt atât de multe și aprinse discuții. Ca să fac claritate la ceea ce ține de fâșiile forestiere. Fâșiile forestiere sunt plantate conform unui plan pentru un anumit câmp, pentru o anumită plantație, deci ele fac parte din acea plantație. În cazul când terenul sau câmpul respectiv nu a fost plantat, fâșia a rămas neplantată, dar pe proiect ea există. Ulterior, dacă proprietarul nou, care a executat consolidarea pământurilor, intenționează să planteze pe ea o vie sau o livadă, conform proiectului acolo vor fi prevăzute, conform normelor în vigoare, fâșiile de protecție. Trebuie să știți, domnilor juriști. Deci nu se încalcă absolut nimic.

Ceea ce ține de acele drumuri tehnologice. Evident că ele deja iarăși nu mai există. Și vorbim doar de drumuri tehnologice, nu de drumuri de interes public spre un izvor sau spre un teren al căruiva altui proprietar.

Deci sunt niște discuții mult prea inutile deja, eu constat.

Și aș sugera să aplicăm articolul 108, dacă domnul Președinte acceptă.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnul Frunze,

Vă rog.

Și după aceasta.

Domnul Petru Frunze:

Stimați colegi,

Domnule raportor,

Poate acest proiect este cu intenție bună, dar vreau să mă expun, fiindcă am activat 8 ani în calitate de primar. Și vreau să menționez că în perioada respectivă am avut o mulțime de solicitări din partea liderilor agricoli de a privatiza aceste drumuri. Și vreau să vă spun că toate solicitările care au fost n-a fost niciuna justificată, deoarece mulți își doresc să privatizeze aceste drumuri și chipurile și forestiere. Și vreau să menționez că multe fâșii forestiere practic sunt doar pe hartă ca fâșie forestieră, dar în practică, în realitate nu au copaci, n-au pomi.

În situația respectivă mulți au scopul ca să comercializeze, adică să procure acest teren, ca ulterior după acest teren care este bineînțeles format din mai multe parcele, peste jumătate de kilometru ... de exemplu, de-o parte și de alta este pășune, peste jumătate de kilometru mai sunt 20 sau 50 de terenuri proprietate privată. Practic pe hartă când te uiți, acele terenuri chipurile ar avea acces, ar avea, adică, drum spre aceste terenuri, dar la fața locului când mergi vezi că pășunile respective sunt degradate, că terenurile sunt în stare de alunecări de teren și practic oamenii la acele terenuri nu au acces doar prin câmp acolo unde sunt comasate aceste terenuri, practic altă direcție sau alt acces către aceste terenuri nu au oamenii.

Și în situația respectivă ne-am ciocnit cu cazuri atunci când primăria a vândut teren și a vândut inclusiv drumul la care erau de-o parte și de alta terenuri proprietate privată și oamenii nu au posibilitate să se ducă să-și ia roada, fiindcă trebuie să vină sau cu heliicopterul, sau cu altă metodă, fiindcă nu au acces la aceste terenuri.

Mai mult decât atât, eu consider că acest proiect de lege urmează să fie consultat și cu CALM-ul, ca să vedem cum se expun primarii în privința respectivă. Bineînțeles, dorim să soluționăm o problemă, dar vom face și mai multe probleme. Și cei care își doresc să comercializeze aceste terenuri mai mult decât atât nu vor fi expuse la licitație, acum vor avea un prilej ca să defrișeze și unii copaci din unele fâșii forestiere ca să fie considerate terenuri fără ...

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat primar,

Spuneți-mi, vă rog frumos, ați citit proiectul?

Domnul Petru Frunze:

Da, am citit. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Radu Mudreac:

Ați citit proiectul?

Domnul Petru Frunze:

Da, am citit.

Domnul Radu Mudreac:

Ați văzut care căi de acces sau drumuri cad sub incidența acestui articol?

Domnul Petru Frunze:

Da, din câmpuri unde sunt comasate terenurile agricole, adică mai multe parcele.

Domnul Mihail Popșoi:

Colegi,

Haideți să ne clarificăm ... în comisie.

Domnul Petru Frunze:

Câmpul îl putem considera și de 100 și de o mie de hectare.

Domnul Radu Mudreac:

Dumneavoastră ceva încurcați.

Domnul Mihail Popșoi:

Colegi,

A fost propunerea...

Domnule autor.

A fost propunerea de a vota articolul 108. Frațiunile sunt de acord?
(*Rumoare în sală.*)

La vot – aplicarea articolului 108. (*Rumoare în sală.*)

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Vă mulțumim.

Raportul comisiei, vă rog, domnule autor.

Da, domnule Diacov, de procedură.

Domnul Dumitru Diacov:

De procedură.

Domnule Președinte,

Este, într-adevăr, un proiect destul de complicat.

Noi sprijinim ideea consolidării. Dar să nu se întâmple așa că, având năravurile acestea moldovenești, noi n-o să mai avem drumuri. O să le transforme, o să le închidă, o să le blocheze și așa mai departe.

Domnul Mihail Popșoi:

Am înțeles. Procedura la care vă referiți, articolul la care vă referiți, de procedură. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Dumitru Diacov:

... Мы не предлагали.

Domnul Radu Mudreac:

... Dar cine?

Dar cine, domnule Diacov, l-a propus?

Domnul Dumitru Diacov:

Avizul Guvernului este?

Domnul Radu Mudreac:

Da.

Domnul Dumitru Diacov:

Și-i pozitiv?

Domnul Radu Mudreac:

Da.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamne ferește!

Domnul Mihail Popșoi:

Colegi,

Toate întrebările la comisie.

Domnule autor,

Vă rog, raportul comisiei. (*Gălăgie în sală.*)

De procedură, doamnă Ciobanu, vă rog.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule deputat Mudreac,

Puneți, vă rog, mâna la inimă și spuneți că, de fapt, dumneavoastră sunteți autorul acestui proiect de lege.

Fiindcă dacă n-ați fi dumneavoastră, cu adevărat, nu l-aș vota.

În primul rând, este o problemă națională, să știți dumneavoastră, chiar acest proiect este necesar.

În zadar domnul deputat Diacov spune că nu-l sprijină.

Eu cred că trebuie să ridicați mâna și să-l votați, domnule Diacov, că de sprijinit îl sprijină acei care-s implicați direct în acest proiect.

Spuneți, vă rog, domnule Mudreac, dacă sunteți autor? Dacă nu sunteți autor dumneavoastră, eu, cu adevărat, nu-l votez. Și eu cred că înțelegeți din ce considerente nu-l votez.

Domnul Radu Mudreac:

Doamnă Ciobanu,

E un proiect destul de bun și necesar.

Eu prezint acest proiect, ca urmare a împuternicirii membrilor comisiei de a-l prezenta la tribună. Asta este situația.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Mudreac,

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

De aceea... raportul comisiei.

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru completarea articolului 4 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308/1997 și comunică următoarele.

Proiectul a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, în conformitate cu articolul 73 din Constituție și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, și are drept scop facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole.

Este cunoscut faptul că consolidarea terenurilor agricole reprezintă un complex de acțiuni îndreptate spre optimizarea suprafețelor, dimensiunii și amplasamentului terenurilor, care creează condiții favorabile pentru activitatea economică a gospodăriilor țărănești și a altor întreprinderi agricole și, nu mai puțin important, contribuie la combaterea eficientă a eroziunii solului și sporirea fertilității lui.

Ținând cont că mulți dintre proprietarii terenurilor agricole, urmare a tranzacțiilor funciare, dețin în proprietate majoritatea sau în multe cazuri toate terenurile amplasate pe un câmp, finalizarea procesului de consolidare a terenurilor...

Domnul Mihail Popșoi:

O secundă, domnule președinte al comisiei.

Vă rog frumos, facem liniște în sală și să ne ascultăm.

Domnule Sîrbu,

Dacă aveți de vorbit cu colegul, puteți să ieșiți din sala de plen.

Domnul Radu Mudreac:

... agricole devine foarte anevoioasă fără o reglementare clară a procesului de înstrăinare a drumurilor din interiorul câmpului care servesc sau urmează să servească activitățile agricole, și anume...

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule autor,

Colegi,

Rog să păstrăm...

Domnule Sîrbu...

Domnii Sîrbu,

Dacă aveți de discutat, vă rog frumos să ieșiți din sală.

Ambii, da.

Domnul Radu Mudreac:

... înstrăinarea acelor drumuri, atenție! care nu vor afecta procesele tehnologice de prelucrare și întreținere a terenurilor adiacente ale altor proprietari, cât și căile de acces către... utilități. *(Gălăgie în sală.)*

Este de menționat că Guvernul susține proiectul de lege care, împreună cu alte propuneri și obiecții parvenite regulamentar, au fost sistematizate și examinate de către comisie, iar rezultatele examinării sunt reflectate în sinteză și proiectul redactat, părți integrante ale prezentului raport.

Ca urmare a dezbaterilor, Comisia agricultură și industrie alimentară, cu votul majorității membrilor săi, susține raportul din 25 iulie 2018 și propune examinarea și aprobarea proiectului de lege în prima lectură.

Totodată, în lipsa altor obiecții și propuneri, proiectul de lege supus examinării se propune pentru adoptare și în lectura a doua, ca lectură finală.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumesc.

Întrebări?

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Repetat încă o dată, pentru doamna Maria, la întrebarea: cui aparține acest proiect?

Acest proiect a fost elaborat în legislatura precedentă de către Comisia agricultură – majoritatea membrilor acestora.

Chiar și dacă la acel moment domnul Radu nu era în acea comisie, pur și simplu, dumnealui nu era în acea comisie, el sprijină și eu sprijin acest

proiect. (*Rumoare în sală.*) Dar erau discuții. Și desigur domnul Radu putea să vină cu o inițiativă proprie, să modifice câteva litere în ea și să spună că asta este inițiativa lui.

Dat fiind faptul că inițiativa deja a trecut procedurile prin comisii și ea este necesară, decizia s-a luat să fie votată în forma în care ea este. Deci credeți-ne pe ambii că este o decizie necesară.

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Grosu.

Doamna Maria Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Mulțumesc pentru explicație, domnule deputat Furculiță.

Dar eu știu, cu exactitate, că acest proiect îi aparține domnului Mudreac și nu-l voi sprijini, dar voi vota.

Și, vă rog, evitați expresiile aiurite pe care le exprimă domnul Diacov. El nu sprijină, dar votează. (*Râsete în sală.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Ulanov.

Domnule Diacov,

Doriți dreptul la replică?

Domnul Dumitru Diacov:

Da, vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Diacov,

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Maria,

Eu te-am sprijinit mai multe ori (*râsete în sală*) și ultima declarație n-o sprijin, fiindcă dumneavoastră sprijiniți socialiștii.

Dar sprijinul meu o să fie în așa fel ca dumneavoastră, când vă duceți în teritoriu, să sprijiniți ideea democratizării, prosperării și așa mai departe a Republicii Moldova.

Dar proiectul ăsta este proiect din fostul Parlament și nici unei persoane care a fost la tribună nu-i aparține.

Dacă colegii înțelegeau lucrul ăsta, puteau să facă să repete acest proiect, să-l facă mai bun ș.a.m.d.

Dar, poftim, eu cred că unii din deputați au dreptul să voteze.

Noi, fracțiunea, o să votăm liber: cine din colegi o să voteze, cine n-o să voteze.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumesc.

Domnul Dumitru Diacov:

Așa că noi vă sprijinim pe dumneavoastră.

Domnul Mihail Popșoi:

Întrebarea următoare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Vă mulțumesc mult.

Для стенограммы позицию фракции высказать по данному законопроекту. Идея хорошая, господин докладчик, все понятно. Но вы мне первому задали вопрос: внимательно ли я читал закон? Потом уважаемому коллеге вы задаете вопрос: внимательно ли читали закон? Вы сказали это три раза разным депутатам.

Из этого совершенно очевидно: проект сырой, сырой настолько, что он не может быть сегодня принят даже в первом чтении. Очевидно, та поспешность, с которой фракция социалистов пытается протащить этот... насчет лекции – в другом месте... пытается протащить этот законопроект.

Поэтому мы предлагаем его снять с голосования, доработать в нормальном режиме. Он не предусматривает многих серьезных вещей, в том числе та тема, которая была поднята, о том, какие дороги и как, что находится на балансе властей, каким образом надо дать возможность правильной консолидации земель... таким образом, как это предусматривается в проекте. Совершенно очевидно – закон сырой.

Мы не голосуем против, мы воздержимся, потому что за такой несформированный, нормально не подготовленный проект голосовать нельзя по таким серьезным вещам.

Domnul Mihail Popșoi:

Am înțeles poziția dumneavoastră.

Domnul Radu Mudreac:

Cu părere de rău...

Domnul Mihail Popșoi:

În lipsa...

E suficient, domnule Mudreac.

În lipsa altor întrebări, supun votului în prima lectură proiectul nr. 133 din 26.04.2018.

Cine este pentru? (*Gălăgie în sală.*)

Înainte?

Dumneavoastră ați spus după.

Da, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Noi tot așa, aruncând replici cu una, cu alta, dar dacă tot vorbim de sprijinit, acest proiect de lege... m-am uitat eu chiar să văd de unde-i avizul, cine, fiindcă e un proiect vechi, mai demult, și m-am uitat că el a fost sprijinit de Guvernul Filip.

Adică atunci când a fost dat avizul pozitiv și susținea această inițiativă, atunci Guvernul Filip l-a sprijinit. Și ar fi bine așa, dacă am fi corecți, noi să sprijinim și mai departe anumite proiecte care au, totuși, o intenție bună.

Și am să încerc în două-trei cuvinte ca să fac anumite clarificări. În primul rând, noi, cu adevărat, avem în Republica Moldova terenuri foarte fărâmițate și astăzi există intenția mai multor persoane juridice, fizice care procură terenurile și cea mai mare problemă care există, există cu aceste drumuri tehnice prin interior, da. Și chiar dacă are loc procurarea acestor terenuri, când încerci să faci un singur număr cadastral, asta este marea problemă, a arăta un singur bun. Că atunci când mergi să plătești taxa pentru exploatarea terenurilor două-trei-patru-cinci, nu mergi cu o sută de titluri de proprietate și încerci să plătești pentru fiecare teren separat, dar ai un teren consolidat, știi că tu plătești taxa pentru acest teren consolidat.

Totodată, ceea ce este important, mai ales pentru terenurile care sunt fărâmițate cu titlu de grădini. Deci pe un teren, pe o suprafață de aproximativ 60–70 de hectare pot fi până la două-trei sute de proprietari și atunci noi avem drum care întretaie acest teren de zeci și în stânga, în dreapta care per total asta este încă ... aproximativ poate fi un hectar. Cine plătește pentru acest teren? În cazul când exploatează acel care a procurat tot terenul, deci, până la urmă, aceste căi de acces care sunt pe suprafața acestui teren trebuie să fie în proprietate, nu mai există atâția proprietari. Și este corect ca noi să-i permitem ca el să procure acest drum de acces sau drum tehnic, mai bine-zis, și să poată mai departe să se ocupe cu agricultura.

Fiindcă anterior, până la divizarea acestui teren în mii de bucăți sau în sute de bucăți, nu exista drum de acces acolo. Și noi nu trebuie acum să încercăm să spunem că se vor cumpăra drumurile proiectate publice. Nu este adevărat. Noi vorbim de acele drumuri tehnice pe interiorul terenului.

Acum în ceea ce privește cu fâșiile forestiere.

Domnul Mihail Popșoi:

Colegi,

Să facem o pauză să vă ascultăm pe dumneavoastră?

Domnul Lilian Carp:

Pentru fâșiile forestiere. Deci în proiect foarte clar scrie că doar acele fâșii care nu au fost în general, ele au fost proiectate, dar nu au fost. Marea majoritate dintr-însele, din acest fâșii sunt un fel ... Mai multe fâșii forestiere sunt astăzi în cadrul terenurilor care sunt astăzi în paragină și în haturile care sunt repartizate, decât, de fapt, sunt marginea terenurilor propriu-zise.

În acest context, eu zic să nu facem atâta politică, dar din contra să susținem ... De data asta, domnule Novac, să susținem agricultorii și persoanele care consolidează aceste terenuri, să nu facem demagogie, mai ales că a fost susținut, în primul rând, de către Guvernul anterior.

Mersi mult.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 133 din 26.04.2018.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Înțeleg că autorul a sugerat și a doua lectură.

Fracțiunile,

Sunt de acord cu ambele lecturi? În lipsa acordului fracțiunilor, lectura a doua se va vota la data ulterioară.

Proiectul nr. 6 de pe ordinea de zi, Raportul de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a concesionării Aeroportului Internațional Chișinău.

Raportor – domnul Igor Munteanu.

Vă rog.

Vă rog, de procedură, domnule Burduja.

Domnul Petru Burduja:

De procedură. Deoarece există riscul ca să nu fie recunoscut raportul Comisiei de anchetă, deoarece inițiator este Comisia de anchetă care a aprobat acest proiect de raport și urmează a fi discutat în cadrul ședinței. Deci nu poate un deputat să prezinte raportul. Raportul îl prezintă Comisia de anchetă. De aceea pentru a nu fi interpretări diferite, pentru stenogramă lucrul acesta să fie.

Domnul Mihail Popșoi:

Încă o dată.

Domnul Petru Burduja:

Deci conform proiectului ordinii de zi, inițiator este deputatul Igor Munteanu, dar, de facto, inițiator este Comisia de anchetă, care a fost votată prin hotărâre.

Domnul Mihail Popșoi:

Deci de ordin tehnic cumva remarca?

Domnul Petru Burduja:

Da, da.

Domnul Mihail Popșoi:

Oricum nu toți membrii comisiei odată au să prezinte, tot președintele comisiei o să prezinte.

Domnul Petru Burduja:

Pentru stenogramă, da.

Domnul Mihail Popșoi:

Am înțeles.

Vă mulțumesc.

Nu, e de ordin tehnic ce scrie pe ...

Domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Vă rog frumos, să-mi permiteți să încep atunci cu adnotare, care o să clarifice și poziția dumneavoastră, și felul în care înțelegem noi prezentarea acestui raport.

Aș vrea să vă spun că acest raport, primul raport, pe care trebuie să-l prezentăm astăzi, este așteptat de toată lumea și de prietenii unui regim democratic, și de adversarii unui regim democratic din Republica Moldova. Dar înainte de asta, ca adnotare, aș vrea să vă spun că acest raport al Comisiei de anchetă nu ar fi fost posibil dacă nu ar fi existat susținerea permanentă continuă a membrilor Comisiei de anchetă: domnul Petru Burduja, domnul Radu Marian, domnul Vlad Batrîncea și democrații – domnul Igor Vrenea și domnul Ciubuc Nicolae.

Înainte de a prezenta, evident, elementele de bază ale acestui raport, aș dori să apreciez, de asemenea, și asta este o procedură pe care toate

parlamentele din lume o fac – recunoașterea publică a meritelor celor care au contribuit la scrierea unui raport important pentru Legislativ.

Deci avem o apreciere deosebită pentru consultanții care au fost selectați de către Secretariatul Parlamentului: domnul Victor Neaga, domnul Oleg Tofilat de la „WatchDog” și domnul Eduard Digore – Casa de Avocatură „Digore”.

În mod special, aș dori să mulțumesc susținerii permanente a consultantului superior doamna Svetlana Sagaidac, care ține de Comisia economie, buget și finanțe. De asemenea, aș dori să mulțumesc Secretariatului Parlamentului, care au mers în întâmpinarea necesităților pe care le-am avut chiar de la bun început: domnul Igor Klipii, doamna Ana Suruceanu și domnul Adrian Albu, care au oferit tot sprijinul pentru ca această anchetă să aibă loc în cele mai bune condiții.

În sfârșit, trebuie să mulțumesc faptului că presa de investigație a avut un rol deosebit, pentru că a adus subiecte și aspecte, pe care, posibil, nu le vedeam la început.

Acum, cu permisiunea dumneavoastră, o să prezint, din numele Comisiei de anchetă, Raportul de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a concesiunii Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” și o să rog președintele să-mi ofere pentru acest lucru 40 de minute și 30 de minute pentru întrebări și răspunsuri.

Domnul Mihail Popșoi:

Dacă fracțiunile acceptă: 40 – prezentarea și 30 – întrebări-răspunsuri?

Da, domnule Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, asta și este propunerea, să aprobăm un regulament: 30–40 de minute – pentru raportor și până la 30 de minute – sesiunea întrebări-răspunsuri, deoarece sunt două rapoarte și Parlamentul trebuie să lucreze într-un ritm sporit. Și propunem să supuneți votului anume acest regulament.

Domnul Mihail Popșoi:

Fracțiunile sunt de acord: pentru acest raport pe care îl prezintă acum domnul Munteanu – 30–40 prezentarea și cam tot atât – întrebări-răspunsuri? (*Rumoare în sală.*)

Domnule Sîrbu,

O să aveți suficient timp să vă expuneți.

Cu propunerea respectivă legată de regulament și timpul acordat, acceptată de către fracțiuni, domnule Munteanu, vă rog să continuați.

Domnul Igor Munteanu – *președintele Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizărilor proprietății publice începând cu anul 2013:*

Mulțumesc foarte mult.

Comisia de anchetă parlamentară nr.51 pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesionării proprietății publice din 2013–2019, după cum bine știți, a fost înființată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova la 18 iunie, în temeiul articolelor 34-36 ale Regulamentului Parlamentului Republicii Moldova.

Am avut o perioadă de 120 de zile pentru pregătirea acestui raport, noi suntem cu două săptămâni înainte, dar mai urmează și alte două rapoarte. În scopul stabilit prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, comisia a solicitat selectarea și angajarea unui grup de consultanți, în temeiul unei proceduri de achiziții publice transparente aceștia au fost selectați și angajați, contractul nr. 185. Asta pentru cei care sunt foarte meticuloși în urmărirea acțiunilor noastre.

La întocmirea raportului, deputații din Comisia de anchetă parlamentară și consultanții angajați din Secretariatul Parlamentului au primit și prelucrat sute de acte, rapoarte, documente, procese-verbale și alte acte esențiale pentru obiectul de anchetă din partea agențiilor de stat supuse Guvernului Republicii Moldova. Suplimentar, Comisia de anchetă a desfășurat audieri pe cauza și subiectul analizat cu foști oficiali, presă, angajați ai statului și alte persoane relevante pentru ancheta parlamentară.

Raportul reprezintă opinia comună a deputaților Comisiei de anchetă parlamentară nr. 51, în baza analizei de legalitate efectuată de către consultanții independenți și reflecțiile membrilor comisiei este prezentată în anexă la prezentul raport, care a fost deja distribuit, este accesibil deja pe site-ul Parlamentului.

Pe dosarul concesionării, Comisia de anchetă constată următoarele.

La 28.06.2012, de către Agenția Proprietății Publice, a fost aprobat Ordinul nr. 33/1¹ cu privire la instituirea grupului de lucru pentru elaborarea Studiului de fezabilitate în cadrul realizării Proiectului de parteneriat public-privat „Concesionarea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău””.

După instituirea grupului de lucru privind elaborarea Studiului de fezabilitate, a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 476 din 04.07.2012, care a instituit cadrul legal privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a parteneriatului privat. Prin Ordinul directorului Agenției Proprietate Publică, domnul Tudor Copaci, din 08.02.2013, a fost aprobat Studiul de fezabilitate pentru concesiunea activelor Aeroportului Internațional Chișinău și operarea serviciilor aeroportuare corespunzătoare.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 321 din 30.05.2013, au fost aprobate următoarele criterii generale de selectare a concesionarului: mărimea redevenței; perioada concesiunii; capitalul social – minimum 30 de milioane de euro; experiență în prestarea serviciilor din domeniul aviației civile – minimum 2 ani; experiență în concesiunea serviciilor aeroportuare.

Astfel, potrivit punctului 2 al anexei, pentru desfășurarea procedurii de concurs, Ministerul Economiei trebuia să creeze o comisie de concurs, formată dintr-un număr impar de membri persoane fizice, nu mai mic de 7, care trebuia să includă reprezentanți ai Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, reprezentanți ai concedentului, un specialist în economie, un specialist în jurisprudență etc.

Potrivit aceleiași hotărâri de Guvern, Comisia de concurs desemna, cel puțin, cinci candidaturi și trebuia să le expedieze invitațiile pentru participarea în concurs, conform următoarelor criterii: siguranța financiară a applicantului; spectrul larg al capacităților tehnice și competență profesională.

După desemnarea celor mai bune oferte, comisia elabora, în cel mult 30 de zile de la data deciziei respective, proiectul de contract de concesiune care ar fi trebuit să întrunească datele prevăzute în caietul de sarcini și îl transmitea ofertantului desemnat învingător.

La 14.06.2013, Ministerul Economiei a emis Ordinul nr. 103, prin care a fost constituită Comisia de concurs pentru selectarea concesionarului activelor Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.

La acest concurs au participat doi ofertanți: „Mejdunarodnîi Aeroport Vnukovo”, împreună cu Compania „Vnukovo-Invest” și Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest” SRL, fondată de „Habarovsky Aeroport”, „Kolomensky Zavod” și SRL „Avia Invest”.

Comisia de concurs a constatat că prima ofertă nu întrunea condițiile de participare la concurs, pentru că a fost prezentată în limba engleză, iar oferta Asociației Persoanelor Juridice „Avia Invest” a fost declarată câștigătoare.

După semnarea Contractului de concesiune nr. 4/03 din 30.08.2013, Agenția Proprietății Publice, prin Ordinul nr. 54, a instituit Comisia de monitorizare a concesiunii și a aprobat Regulamentul Comisiei de monitorizare a contractului de concesiune.

La 07.05.2014, mai mulți deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, printre care domnii Hadârcă, Saharneau, Arhire, Bodrug și așa mai departe au depus o cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, a Agenției Proprietății Publice privind contestarea actelor administrative care au fost încălcate de către Guvern. Solicitând anularea Hotărârii Guvernului nr. 438 din 19.06.2012 cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat, aceștia au cerut, de asemenea, și

anularea Hotărârii nr. 321 cu privire la aprobarea concesiunii activelor Aeroportului.

La 01.11.2014, Confederația Națională a Sindicatelor s-a adresat cu o nouă cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Economiei și Agenției Proprietății Publice, solicitând anularea procesului-verbal al ședinței Comisiei de concurs din 15.08.2013, prin care a fost declarată câștigătoare oferta depusă de Asociația Persoanelor Juridice.

În continuare o să prezint, de fapt, care este situația și argumentarea juridică a studierii tuturor acestor elemente de concurs.

Comisia de concurs, instituită prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 103 din 14.06.2013, și-a stabilit atribuțiile prin Hotărârea de Guvern nr. 321.

Evaluând activitatea acestei comisii, am constatat următoarele neconformități. Reieșind din prevederile articolului 4 și conținutul proceselor-verbale, Comisia nu a asigurat expedierea prin poștă a invitațiilor fiecărui investitor desemnat și nu a asigurat primirea cererilor de participare, dar a delegat această sarcină importantă a concursului Aeroportului Internațional Chișinău.

S-a constatat că această atribuție a fost delegată Aeroportului prin Ordinul Agenției Proprietății Publice nr. 31 din 28.06.2013 cu privire la împuternicirea Întreprinderii de Stat, responsabilă de secretariatul concursului de selectare. Noi considerăm aceasta o încălcare.

O altă încălcare admisă de Comisia de concurs este faptul că, reieșind din procesele-verbale ale acesteia, pe ordinea de zi nu s-a regăsit subiectul privind asigurarea păstrării ofertelor în safeu securizat. Or, această atribuție era pusă în sarcina Comisiei de concurs, în temeiul punctului 4 din anexa 2 la Hotărârea de Guvern nr. 321 din 30.05.2013.

Conform punctului 5 al anexei nr. 2 la Hotărârea de Guvern, Comisia de concurs urma să desemneze 5 candidaturi, cărora le va expedia invitațiile pentru participare la concurs, reieșind din următoarele criterii: siguranță financiară, capacitate tehnice și competență profesională.

Analizând conținutul procesului-verbal al Comisiei, constatăm că din anexa nr. 1 nu se poate identifica veridicitatea informațiilor prezentate despre fiecare candidat, de asemenea, nici unul din membrii Comisiei nu au efectuat o evaluare a celor 7 societăți selectate.

Conform punctului 22 din Hotărârea de Guvern nr. 476 din 04.07.2012, la concurs au putut participa mai mulți operatori economici care s-au asociat și au depus împreună o ofertă comună, dar erau obligați să prezinte acordul de asociere în formă scrisă.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 321, fiind cea aplicabilă în speță, la concurs puteau participa doar uniuni de persoane juridice. Astfel, conform

Acordului operațional comun din 02.08.2013, semnat între „Habarovsky Aeroport”, „Kolomensky Zavod” și „Avia Invest”, părțile au decis să participe la concurs ca un candidat unic, fără a fonda o persoană juridică distinctă pentru participare la concurs, utilizând în acest scop denumirea – Asociația Persoanelor Juridice.

În urma analizei ofertei câștigătoare, am constatat că, odată cu depunerea ofertei de către această Asociație, a fost anexată o Declarație din 05.08.2013, prin care se indica că SRL „Avia Invest” garantează formarea capitalului statutar în mărime de 5 milioane de euro, nu mai târziu de 10 zile de la data propusă pentru semnarea contractului de concesiune.

Prevederile punctului 8 din Hotărârea de Guvern nr. 321 din 30.05.2013 statua că concesionarul va fonda o societate comercială, în termen de 60 zile după semnarea contractului, iar capitalul social urma a fi de cel puțin 5 milioane de euro.

Potrivit Legii nr. 534 din 13.07.1995 cu privire la concesiuni, articolul 1 alineatul (2), întreprinderea concesională este o formă de colaborare, în baza unui contract de concesiune încheiat de stat sau de unitatea administrativ-teritorială, în persoana autorității împuternicite de stat sau de unitatea administrativ-teritorială, cu o persoană fizică sau juridică. Deci, întreprinderea concesională este rezultatul colaborării între stat și o persoană fizică/juridică, în baza contractului de concesiune, și nu putea nemijlocit să semneze contractul de concesiune.

Înființarea SRL „Avia Invest” urma să aibă loc după semnarea contractului de concesiune, și nu anterior semnării sau organizării concursului. Astfel, SRL „Avia Invest” nu putea să participe prin asociere cu cele 2 companii „Habarovsky Aeroport” și SRL „Kolomensky Zavod” la concurs ca un candidat unic. Reieșind din conținutul Acordului operațional, constatăm că acest câștigător (Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest”) a fondat, până la participarea sa la concurs, o societate cu răspundere limitată (SRL „Avia Invest”), fapt ce contravenea legislației. În urma celor enunțate, considerăm că constituirea însăși a persoanei juridice SRL „Avia Invest”, până la desemnare, a viciat, din punct de vedere juridic, ... concursul, fiind încălcate prevederile menționate supra.

Totodată, potrivit articolului 16 alineatul (2) litera e) din Legea nr. 534 din 13.07.1995 cu privire la concesiuni: „Concesionarul este obligat să lichideze întreprinderea concesională, în corespundere cu legislația și contractul de concesiune, în termen de 6 luni de la expirarea contractului sau în cazul rezilierii lui înainte de termen”.

Analizând oferta Asociației Persoanelor Juridice, Comisia urma să constate... Comisia de concurs că, potrivit Acordului prezentat, societatea care trebuia să fie „întreprindere concesională” fusese înființată până la desemnarea câștigătorului concursului, ceea ce era interzis potrivit Legii și Hotărârii de Guvern nr. 321 din 30.05.2013.

Comisia de anchetă a ajuns la concluzia că părțile Acordului nu au avut intenția reală de a investi în modernizarea Aeroportului Internațional Chișinău și înțelege că Acordul prezentat la concurs a fost unul fictiv (fără intenții de producere a efectelor juridice), iar odată cu încheierea contractului de concesiune, Acordul Operațional Comun de la 02.08.2013 a încetat de drept.

O altă încălcare, admisă de Comisia de concurs, este stabilirea unui termen de depunere a ofertelor mai mic decât cel prevăzut în Legea cu privire la concesiuni nr. 534-XIII din 13.07.1995. Conform articolului 10 alineatul (1): „Termenul de depunere a ofertelor de către solicitanții concesiunii va fi indicat în comunicatul informativ și nu va fi mai mic de 60 de zile de la data publicării acestuia”. Conform caietului de sarcini la Proiectul „Concesionarea activelor Aeroportului Internațional Chișinău”, data-limită de depunere a ofertelor a fost indicată 05.08.2013, ora 17.00 - ora locală.

Reieșind din conținutul procesului-verbal nr.1 al Comisiei de concurs, invitația de participare la concursul închis de selectare a concesionarului a fost expediat de către Compania SRL „UK KOMAKS” - Habarovsk, Rusia.

Din actele prezentate se constată că SRL „UK KOMAKS” este doar administratorul „Habarovsky Aeroport”, cel din urmă participând la concurs în asociere cu SA „Kolomensky Zavod” și SRL „Avia Invest”. Prin urmare, la concurs nu a participat societatea invitată SRL „UK KOMAKS”.

Totodată, constatăm că nici una dintre societățile semnatare ale Acordului comun nu avea experiență relevantă în concesiunea serviciilor aeroportuare. Or, acest indicator era unul din cele mai importante criterii la selectarea concesionarului, reieșind din punctul 6 al anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 321.

Observăm că Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest” nu și-a asumat responsabilitățile pentru executarea contractului, deoarece potrivit punctului 2 punct 2 din articolul 12 al Acordului operațional comun din 02.08.2013, acest Acord operațional înceta din data încheierii contractului de concesiune de către SRL „Avia Invest”.

Din analiza procesului-verbal nr. 4 al ședinței Comisiei de concurs și oferta depusă de Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest” constatăm că acceptarea acesteia de către Comisia de concurs și declararea acesteia ca învingătoare s-a efectuat cu încălcarea flagrantă a legislației în vigoare, având la bază informații false prezentate în cadrul ședinței respective.

Astfel, după cum menționam, cererile de participare la concurs au fost semnate de 3 companii: „Aeroport Habarovsk”, „Kolomensky Zavod” și „Avia Invest”. Tot aceste trei companii sunt cele semnatare ale Acordului descris mai sus. Potrivit punctului 6.1. al Hotărârii Guvernului nr. 321: „În calitate de concesionar pot participa persoane fizice și juridice din Republica

Moldova, persoane fizice și juridice străine, uniuni ale persoanelor juridice, care au fost desemnate de către Comisia de concurs.”

Prin procesul-verbal nr. 2 din 26 iunie 2013 al ședinței Comisiei de concurs pentru selectarea concesionarului, comisia a hotărât asupra listei companiilor care au fost invitate, acestea fiind cu totul alte companii. Au fost invitate:

AENA International din Madrid; Aeroports de Paris – Franța; Compania „Vnukovo-Invest”; Compania SA „UK KOMAKS” – Habarovsk, Rusia; Flughafen Wien AG – Viena, Austria; Heathrow Airport Holdings din Londra; Houston System Aeroportuar – Houston din Statele Unite ale Americii.

După cum rezultă din prevederile Hotărârii Guvernului nr. 321, la acestea puteau participa doar persoanele desemnate de comisia de concurs. În lista persoanelor selectate de comisie pentru a participa la concurs nu se regăsește Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest”, după cum nu se regăsește nici „Aeroport Habarovsk” și „Kolomensky Zavod”. Prin urmare, constatăm că această Comisie de concurs a acceptat oferta și cererile de participare la concurs a unor companii care nu erau în lista celor selectate de comisie.

Suplimentar, constatăm că acest concurs a fost viciat datorită unor informații false, strecurate intenționat în ședința comisiei (procesul-verbal nr. 4 din 15.08.2013) de către directorul Agenției Proprietății Publice, domnul Tudor Copaci, care a menționat că la concurs oferta nr. 2 a fost depusă de către Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest”, fondată de: „Avia Invest” SRL și, în linie oblică, „UK KOMAKS”. În acest fel, Tudor Copaci a indus în eroare membrii comisiei prin menționarea Companiei „UK KOMAKS” că ar fi depus oferta împreună cu Societatea „Habarovsky Aeroport”, când acest lucru nu s-a întâmplat.

În realitate, „UK KOMAKS” n-a prezentat nici o ofertă de participare la concurs, nici o cerere și nici nu era membră semnatară a Acordului operațional comun din 02.08.2013.

Comisia de anchetă consideră că introducerea companiei „UK KOMAKS” alături de „Habarovsky Aeroport” s-a efectuat cu scopul de a induce în eroare membrii Comisiei de concurs, care urmau să aprobe oferta, iar mai târziu să fie aprobate rezultatele concursului de către Guvern, creând impresia unei pretinse „legalități”. Or, „UK KOMAKS” a fost una dintre cele 7 companii invitate anterior.

Cele trei companii au prezentat o ofertă unică, anexând și punând la bază Acordul operațional comun. Reieșind din spiritul Acordului, dar și din intențiile exprimate de semnatori, părțile au considerat necesar de a participa la concurs sub o singură candidatură în calitate de uniune a persoanelor juridice.

Problema acestei oferte ține de faptul că legislația Republicii Moldova nu autorizează asemenea participare. Participarea la concurs într-o astfel de formă de organizare sau asociere a Asociației „Avia Invest”, fără crearea unei forme juridice, nu era permisă de lege. Or, potrivit punctului 6 punctul 1 al Hotărârii Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013: „În calitate de concesionar pot participa persoane fizice și juridice din Republica Moldova, persoane fizice și juridice străine, uniuni ale persoanelor juridice, care au fost desemnate de către Comisia de concurs”.

Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat, conform dispozițiilor sale din articolul 22 (în vigoare), dispunea asupra modului de înregistrare, structură și formă juridică de organizare a uniunilor de persoane (formă cerută expres de Hotărârea Guvernului nr. 321) conținând următoarele prevederi obligatorii: „Pentru a-și coordona activitatea, în scopul creării unor condiții favorabile, anumite întreprinderi au dreptul să înființeze societăți sub formă de asociații, uniuni, concerne, care pot forma organizații necomerciale.”

Reieșind din aceste prevederi legale, dar și a condițiilor concursului specificate în Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30.05.2013, constatăm că la concursul închis, organizat de Guvern pentru concesionarea Aeroportului, în afara persoanelor fizice/juridice autohtone și străine, puteau participa doar uniuni ale persoanelor juridice constituite și înregistrate în conformitate cu legislația Republicii Moldova, având statut de persoană juridică. Or, acest lucru nu s-a întâmplat.

Comisia de concurs a admis la concursul închis și a declarat învingător Asociația Persoanelor Juridice „Avia Invest”, fără ca aceasta să aibă dreptul de a participa la concurs, ori Asociația „Avia Invest” nu era o uniune a persoanelor juridice constituită în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

În ceea ce privește Acordul operațional comun, facem următoarea observație, scopul sau obiectivul semnării acordului era limitat doar la participarea la concurs. Acordul nu reglementa modul în care se vor efectua investițiile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30.05.2013 și din partea cărui asociat concret.

Acordul era un act juridic din care nu se desprind intențiile reale de a produce efecte juridice pentru realizarea proiectului de investiții. Acesta nu conține modul concret în care se va realiza proiectul de concesiune, după cum rezultă din Hotărârea Guvernului nr. 321.

Luând în considerare aceste circumstanțe, dar și faptul că acordul înceta odată cu semnarea contractului de concesiune, Comisia de concurs nu putea, nu avea dreptul să accepte oferta în baza acestui acord.

Referitor la constituirea întreprinderii concesionale până la înaintarea ofertei și semnării contractului. Se desprinde prezumția că persoanele implicate cunoșteau din start, ab initio, care va fi rezultatul concursului, iar

concedentul nu putea să semneze cu aceasta contractul de concesiune, datorită faptului că astfel prevedea acordul, neglijând cu desăvârșire legile aplicabile.

Comisia de anchetă a descoperit, de asemenea, că statutul SRL „Avia Invest” nu are prevăzută obligația concesionarului de a restitui activele luate în concesiune din partea statului, altfel spus, actele de constituire ale SRL „Avia Invest” nu corespund prevederilor punctului 9 punct 1 din Hotărârea Guvernului nr. 321, care impune concesionarului de a restitui activele Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” statului Republica Moldova la sfârșitul contractului.

Potrivit punctului 8.2 din Hotărârea Guvernului: „Capitalul social al întreprinderii concesionale urma să fie de cel puțin 5 milioane de euro”. Din actele de constituire ale SRL „Avia Invest” se atestă că capitalul social al acesteia la fondare era de 5400 lei, contrar prevederilor punctului 8 punct 2 din Hotărârea Guvernului nr. 321.

Întreprinderea concesionară SRL „Avia Invest” era înființată înainte de organizarea concursului pentru concesionarea activelor și nu prevedea în actul de constituire termenul de 49 de ani de activitate și obligația lichidării acesteia după încheierea termenului de concesiune.

De asemenea, înregistrarea modificărilor în actele statutare ale SRL „Avia Invest” a avut loc cu încălcarea prevederilor legale. Analizând actele statutare, am constatat următoarele încălcări: la modificarea componentei asociaților SRL „Avia Invest” din 14.02.2014, prin includerea asociatului TB TEAM Management, a fost încălcat termenul prevăzut de articolul 16 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, or, contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale a fost semnat la 30.08.2013.

Având în vedere că cererea privind înregistrarea modificărilor în actele de constituire ale SRL „Avia Invest”, prin includerea în calitate de asociat a companiei TB, a fost depusă cu încălcarea termenului prevăzut de lege, Camera Înregistrării de Stat, în baza articolului 13 litera d), urma să refuze înregistrarea modificărilor, or, aprobarea deciziei privind vânzarea părții sociale din capitalul social al SRL „Avia Invest” a avut loc la ședința Adunării Generale Extraordinare.

La înregistrarea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice au fost prezentate acte perfectate în limba rusă, nefiind însoțite de traducerea acestora, contrar prevederilor articolului 8 din Legea privind înregistrarea de stat. Astfel, având în vedere că la cererile privind înregistrarea modificărilor în actele SRL „Avia Invest” au fost depuse acte perfectate doar în limba rusă, nefiind însoțite de traducerea acestora în limba de stat, registratorul avea obligația să nu admită nici un fel de înregistrări.

Constatăm că ambele Hotărâri – nr. 715 din... și nr. 780 a Guvernului au fost adoptate prin neglijarea deciziilor Curții Constituționale nr. 11 din

10.09.2013 și nr. 12 din 19.09.2013, prin care se dispunea asupra suspendării acțiunii Hotărârii Guvernului nr. 321 și se interzicea expres efectuarea oricăror acțiuni pentru punerea în aplicare a acestei hotărâri.

Guvernul de atunci, practic, prin adoptarea a două hotărâri în perioada în care Curtea Constituțională interzicea expres efectuarea oricăror acțiuni de punere în aplicare a Hotărârii nr. 321, a neglijat caracterul obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale. Singura sancțiune impusă de lege este declararea nulității Hotărârilor Guvernului nr. 715 și nr. 718. Aspectele enunțate țin de esența întregului proces de concesiune a Aeroportului, urmând a fi verificate respectiv de realizarea concesiunii de către organele de resort. Conform Hotărârii Guvernului nr. 438 din 19.06.2012, obiect al proiectului de parteneriat public-privat era Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Potrivit Legii nr. 179-XVI din 10 iulie 2018, prin parteneriat public-privat se subînțelege orice contract de lungă durată, încheiat între partenerul public și partenerul privat pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile. Această lege definește ce înseamnă interes public. Asta înseamnă orice beneficiu ale cărui formă și valoare se determină prin decizie a partenerului public, obținut în folosul partenerului public, al persoanelor care locuiesc sau activează pe teritoriul Republicii Moldova.

Legea nr. 121 definește, de asemenea, noțiunea de concesiune ca fiind un contract prin care statul cesionează (transmite) unui investitor dreptul de a desfășura activități de prospectare, explorare, valorificare sau restabilire a resurselor naturale.

Potrivit legislației în vigoare, la momentul adoptării Hotărârii Guvernului, de competența Guvernului ținea aprobarea listei bunurilor de proprietate publică a statului, listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse pentru concesiune. Prevederi similare regăsim și în Legea cu privire la parteneriatul public-privat, articolul 7 din Legea cu privire la concesiuni.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 419, a fost aprobată Lista bunurilor proprietate a statului de interes public național propuse parteneriatului public-privat. Ca urmare a verificărilor acestor anexe, observăm că Aeroportul Internațional Chișinău, la momentul în care se pregătea concesiunea, nu se regăsea în listele aprobate de Guvern. În aceste condiții, Guvernul nu putea să propună Aeroportul, acest bun, pentru parteneriatul public-privat.

Totuși, pentru a ne referi la introducerea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional” în Lista bunurilor proprietate a statului, trebuie să elucidăm dacă din punct de vedere juridic Aeroportul putea constitui în general obiectul unui parteneriat public-privat.

Astfel, după cum am descris mai sus, Aeroportul Internațional Chișinău este o întreprindere de stat, iar în spiritul Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, acesta era o societate comercială cu capital public al cărei capital este format integral din aportul statului și al unității administrativ-teritoriale.

Aceleași prevederi indică că o societate comercială cu capital public nu putea constitui prin ea însăși obiectul concesiunii. Potrivit alineatului (1) al articolului 15 din lege, obiect al concesiunii pot fi bunurile și serviciile comunale, transport public, drumurile auto de alternativă, centralele termoelectrice, bazele sportive, bazele de recreație, dar nu Aeroportul.

În aceste condiții, considerăm că Hotărârea Guvernului nr. 438 din 19.06.2012, prin care s-a propus Întreprinderea de Stat „Aeroportul” drept obiect pentru proiectul de parteneriat public-privat, prin concesionarea acestuia, contravenea articolului 3 din Legea nr. 534 din 13.07.95 cu privire la concesiuni și articolului 15 din Legea nr. 121 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, fiind astfel supusă condițiilor de nulitate.

Cea de-a doua concluzie este că Hotărârea Guvernului nr. 438 din 19.06.2012 propunea un obiect – Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” pentru parteneriatul public-privat, fără ca aceasta să se regăsească în lista bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse pentru parteneriatul public-privat.

Prin propunerea Aeroportului, Guvernul de atunci a încălcat grav prevederile articolului 11 litera a) din Legea nr. 179 cu privire la parteneriatul public-privat și articolului 6 alineatul (1) din Legea nr. 121 din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.

Studiul de fezabilitate care a fost adus în atenția publicului de către Comisia de concurs indică un anumit calendar al activităților ce urmau să fie realizate, timp de 7 luni, de către concesionar.

Dincolo de faptul că acest Studiu de fezabilitate s-a făcut cu o viteză extraordinară, ... timp de două luni de zile de la documentația de licitație, anunțarea concursului și selectarea investitorului. Etapele proiectului de investiții prevăzute conform Studiului de fezabilitate, indica astfel:

În faza întâi trebuiau să fie investite 40 de milioane de euro – pentru dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional.

În faza a doua trebuiau să fie investite 110 milioane de euro – pentru construcții noi, lucrări de expansiune a facilităților.

Și faza a treia se referea la o sumă de 80 de milioane de euro – pentru extinderea facilităților existente.

Autorii Studiului de fezabilitate – un element extrem de important în decizia de concesionare a Aeroportului – notau că perioada de concesiune este determinată de volumul de investiții care ar urma să fie efectuat.

Perioada trebuia să fie suficient de lungă pentru a permite recuperarea investițiilor, plus un profit pentru investitor, dar lua în considerare și posibilitatea reală de gestionare a riscurilor pe o perioadă mai mare de timp. Este de remarcat că această constatare vine fără a avea în vedere introducerea ulterioară în contract a taxei de 9 euro.

Modelul financiar descris în Studiul de fezabilitate, care a fost pus la baza acestui contract de concesiune, diferă esențial de cel aplicat ulterior, pentru că ulterior a fost introdusă această clauză a taxei de 9 euro.

Respectiv, și perioada de concesiune de 49 de ani a fost inițial argumentată în Studiul de fezabilitate privind necesitatea recuperării investiției de către investitor. Atunci, însă, când se introduce o taxă de 9 euro colectată de către întreprinderea concesionară din partea tuturor pasagerilor care trec prin Aeroportul Internațional Chișinău, evident că aceste calcule inițiale nu mai au nici o relevanță.

Perioada de 49 de ani a contractului de concesiune este una exagerat de mare, or, bunurile noi create de către investitorul privat în perioada concesiunii, la expirarea a 49 de ani, vor avea o stare de uzură avansată, exploatată la maximum de investitorul privat, iar statul le va primi înapoi exploatate la maximum.

Autorii studiului așa și indică că riscul financiar de bază constă în faptul că un prestator de servicii privat nu-și va putea recupera investițiile. Dar aceste riscuri sunt total acoperite și compensate chiar înainte de investițiile din fazele a doua și a treia, odată cu schimbarea modelului financiar cu includerea taxei de 9 euro în contract. Comisia constată că nu există nici o corelație între modelul economico-financiar din Studiul de fezabilitate și modelul economico-financiar decis de către Guvern prin contractul de concesiune semnat cu „Avia Invest” SRL.

În concluzie, Studiul de fezabilitate nu poate fi invocat ca fundamentare economico-financiară la Contractul semnat de Agenția Proprietății Publice și SRL „Avia Invest”.

Pe marginea Hotărârii Guvernului nr. 321, am constatat următoarele aspecte.

În primul rând, constatăm că obiectul concesiunii se referă la activele aflate în gestiunea economică a Aeroportului și terenul aferent acestora. Acest lucru vrea să spună că obiectul concesiunii din această hotărâre a fost schimbat sau contravine celui prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 438.

Reamintim că, inițial, concesiunea avea ca obiect întreprinderea, iar după asta, activele. Acest fapt a condus la o schimbare esențială a lucrurilor, de fapt. Prin această abordare, Comisia constată dispariția oricărei legături între prima Hotărâre a Guvernului nr. 438 din 19.06.2012 și cea de-a doua Hotărâre a Guvernului nr. 321 din 30.05.2013, fiind întreruptă continuitatea între aceste două hotărâri ale Guvernului, chiar dacă se indică că cea din

urmă este adoptată în baza primei Hotărâri din 2012. În consecință, se exclude a priori ipoteza legalității acțiunilor Guvernului demisionar la adoptarea acestei Hotărâri nr. 321, pe motiv de continuitate.

În al doilea rând, textul hotărârii analizate utilizează termeni improprii obiectului concesiunii, ceea ce vrea să spună că au fost neglijate în totalitate prevederile legale în vigoare la momentul adoptării deciziilor aceluia Guvern.

Nici o lege aplicabilă speței nu folosește termenii de „concesiune a activelor aflate în gestiune” și nu-i definește ca atare.

Ca să concluzionăm, putem constata că așa-numita „transmitere a activelor aflate în gestiunea Aeroportului Internațional Chișinău” nu este prevăzută de legislația Republicii Moldova, contravenind astfel prevederilor articolului 3 din Legea nr. 534 din 13.07.1995 cu privire la concesiuni și alineatului (2) al articolului 17 din Legea nr. 179 din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat. Or, obiectul concesiunii, astfel cum este redactat în hotărâre, nu este clar, nu este prevăzut de lege și lasă loc de interpretare extensivă și abuzivă.

Referitor la obiectul concesiunii, constatăm că acesta s-a extins față de cel conținut în Hotărârea inițială nr. 438 prin adăugirea terenului aferent activelor și excluderea creanțelor și datoriilor.

Ca să conchidem din nou asupra obiectului acestei concesiuni, ceea ce trebuie să înțelegem (astfel după cum este definit obiectul concesiunii în hotărârea Guvernului) este că statul a transmis doar activele, dar nu și activitatea aeroportuară, adică serviciile Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”. Or, în contractul de concesiune a fost extins obiectul concesiunii prin adăugirea activelor întreprinderii de stat și serviciilor aeroportuare.

În ceea ce privește scopul concesiunii, conținut în punctul 2 al condițiilor, acesta este: „Dezvoltarea continuă a infrastructurii aeroportuare și a calității serviciilor prestate de Aeroportul Internațional Chișinău.”

Potrivit articolului 3, Legea nr. 121/04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice: „Administrarea proprietății publice se efectuează în scopul atragerii în sectorul public al economiei naționale de investiții și asigurării unui management eficient, dezvoltării concurenței în economia națională”. În aceste condiții, putem conchide că atât obiectul, cât și scopul concesiunii prevăzute în condiții, care contravin hotărârii Guvernului, viciază procesul de concesiune.

Cea mai gravă încălcare a legii și care a afectat întreaga desfășurare a concursului de concesiune constă în faptul că Guvernul a hotărât asupra organizării și desfășurării proiectului public-privat de concesiune în baza unui concurs închis. Potrivit legilor în vigoare la momentul adoptării Hotărârii Guvernului nr. 321, proiectele de parteneriat public-privat prin concesiune puteau fi organizate doar prin concurs public.

Cât privește termenul de 35 zile, oferit candidaților la concursul de concesiune prin hotărâre, trebuie să constatăm că acesta contravine altor prevederi ale articolului 10 alineatul (1) din Legea cu privire la concesiuni. Or, termenul de depunere a ofertelor de către solicitanți era indicat în comunicatul informativ că nu va fi mai mic de 60 de zile.

În condițiile enunțate mai sus, conchidem că prevederile punctului 1 al Hotărârii Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013 în privința condițiilor de organizare și desfășurare privind organizarea parteneriatului public-privat prin concurs închis încalcă prevederile imperative ale articolului 15 din Legea nr. 121/04.05.2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

Acum o să vă rețin atenția asupra aspectelor juridice legate de contractul de concesiune. Contractul a fost semnat din partea concedentului de către directorul adjunct al Agenției Proprietății Publice, doamna Angela Susanu, iar din partea concesionarului de către directorul SRL „Avia Invest”, domnul Salov Boris. Comisia de anchetă constată existența unei confuzii fundamentale comise de către Agenția Proprietății Publice între concesionar și întreprinderea concesională, care admite contopirea celor doi termeni în unul singur, prin atribuirea denumirii părții „concesionar-întreprindere concesională”.

Astfel, constatăm că SRL „Avia Invest” a fost constituită și înregistrată la 2 august 2013. Potrivit regulilor stabilite de Hotărârea Guvernului nr. 321, întreprinderea concesională urma să fie constituită după semnarea contractului de concesiune cu concesionarul. Dacă SRL „Avia Invest” ar fi avut calitatea de concesionar, conform legii, atunci aceasta urma să înființeze o nouă companie, care obținea imediat calitatea de întreprindere concesională. Aceasta trebuia să fie formată după semnarea contractului de concesiune în scopul preluării în folosință a bunurilor concesionale, pe un termen limitat, nu pentru o veșnicie, urmând să se autolichideze la expirarea termenului de concesiune.

Potrivit articolului 5.1 conținut în contractul de concesiune, volumul investițiilor concesionarului (întreprinderii concesionale) urma să fie de cel puțin 244,2 milioane de euro în termen de până la scadența termenului de concesiune, dar etapele stabileau obligația foarte clară a întreprinderii concesionale de a investi: în prima etapă – 45 de milioane, în a doua etapă – 115 milioane, în a treia etapă – 83 de milioane de euro.

În urma examinării legalității actelor juridice, a hotărârilor Guvernului, adoptate pe marginea organizării și desfășurării concursului de concesiune, a actelor Comisiei de concurs, putem ajunge la concluzia că contractul nr. 4/03 din 30 august este afectat de vicii de ordin juridic și formal, ridicând astfel mari semne de întrebare asupra valabilității acestui act juridic.

Pe cale de consecință, Comisia de anchetă consideră că actualul contract de concesiune cu privire la Aeroportul Internațional Chișinău este ilicit, urmând a fi constatată nulitatea absolută de către o instanță de judecată competentă din Republica Moldova.

Prin semnarea acestui contract a fost afectat grav interesul public, ordinea publică și legalitatea. La fel, prin introducerea unor informații neadekvate, false în actele formale întocmite, a fost viciat consimțământul concedentului.

Luând în considerare faptul că la verificarea condițiilor de nulitate a unui act juridic trebuie examinate condițiile premergătoare semnării acestuia, legea aplicată în speță va fi una în vigoare la momentul desfășurării concursului și semnării contractului de concesiune.

Care sunt condițiile și temeiurile de reziliere a contractului? Comisia de anchetă constată că la întocmirea contractului de concesiune părțile nu au inclus lista faptelor juridice a căror apariție poate conduce la modificarea clauzelor contractului de concesiune sau la rezilierea lui la cererea uneia dintre părți. Or, aceasta este o violare clară a legislației Republicii Moldova. În aceste circumstanțe, Comisia de anchetă consideră că urmează a fi aplicate normele juridice cu privire la rezoluțiune din Codul civil al Republicii Moldova.

În această ordine de idei, comisia constată existența a două temeiuri de reziliere a contractului de concesiune:

1) Neexecutarea obligației privind asigurarea de răspundere civilă a tuturor activelor concesiunii, cât și față de terți, prin intermediul societăților de asigurări din Republica Moldova, prevăzută de articolul 28 al contractului de concesiune.

2) Neexecutarea obligației privind asigurarea securității aeronautice pe întreg perimetrul cu acces limitat al Aeroportului, cât și implementarea unui Program de administrare și supraveghere pentru obiectul de concesiune potrivit articolelor 12.1, 15.2, 15.3.

Prin urmare, drept temei de reziliere putem considera neexecutarea obligației privind asigurarea de răspundere civilă a tuturor activelor concesiunii, cât și față de terți prin intermediul societăților de asigurări.

Un alt temei de reziliere reprezintă neexecutarea obligației privind asigurarea securității aeronautice pe întreg perimetrul cu acces limitat al Aeroportului, cât și implementarea unui program de administrare și supraveghere pentru obiectul de concesiune.

Ținând cont de producerea unor evenimente grave, care au fost aduse la cunoștința publicului chiar recent prin intermediul presei de investigație, constatăm că existența unor riscuri extrem de grave la securitatea aeronautică și a statului. Comisia de anchetă consideră declararea nulității

contractului de concesiune un obiectiv imperativ, dictat de apărarea și recunoașterea interesului public.

Membrii Comisiei de monitorizare trebuiau să participe obligatoriu în cadrul lucrărilor comisiei și să asigure continuitatea activității acesteia. Observăm un deficit constant de acțiuni pro-active din partea Comisiei de monitorizare și, respectiv, o gravă disfuncțiune a Agenției Proprietății Publice.

În cadrul ședințelor membrii Comisiei de monitorizare ar fi trebuit să se expună asupra chestiunilor examinate reieșind din competențele atribuite de Regulament, iar deciziile trebuiau să fie consemnate în procesul-verbal. Președintele Comisiei de monitorizare avea obligația de a raporta Agenției Proprietății Publice asupra monitorizării executării contractului de concesiune, însă tot el deținea funcția de director al Agenției Proprietății Publice, ceea ce reprezenta un conflict de interese.

Pe parcurs componența comisiei s-a schimbat neesențial, rămânând ca membri ai comisiei mereu unele și aceleași persoane care au participat la Comisia de concurs și care, de fapt, cunoșteau toate subtilitățile contractului de concesiune.

Există astfel, și noi observăm, Comisia de anchetă, un cerc vicios în care, pe tot parcursul anilor 2013–2019, aceleași persoane, care au participat la lucrările Comisiei de concurs pentru desemnarea concesionarului, participă și astăzi în calitate de membri ai Comisiei de monitorizare, acționând în mod concertat, exercitând astfel atât funcții de monitorizare și raportare, cât și funcții de aprobare a rapoartelor de monitorizare. Acest cerc vicios trebuie să fie rupt pentru a îndepărta orice fel de abuzuri.

Din analiza efectuată, Comisia de anchetă constată că Comisia de monitorizare nu a respectat atribuțiile stabilite prin regulament. Observăm că, pe parcursul anilor 2013–2019, Comisia de monitorizare s-a convocat doar în 5 ședințe. Nu s-a întrunit în ședințe semestriale, iar procesele-verbale nu îndeplinesc condițiile de formă și conținut prevăzute de legislație. Am constatat, astfel, că procesele-verbale conțin doar o banală trecere în revistă a lucrărilor efectuate la Întreprinderea... la Aeroportul Internațional Chișinău în ultimii ani, neavând la bază o expertizare calificată a unui auditor independent, selectat și angajat, eventual, de către Comisia de monitorizare. Nu s-a verificat dacă sumele de bani raportate sau investite au corespuns tuturor prețurilor de piață a lucrărilor și serviciilor. Nu s-a votat ordinea de zi de către membrii comisiei. Nu s-au făcut dezbateri între membrii Comisiei de monitorizare, nu s-au făcut recomandări. Toți au acceptat, în unanimitate, orice a fost pus la dispoziție de către concesionar.

Constatăm astfel că, pe parcursul anilor 2013–2019, Comisia de monitorizare nu a întocmit rapoarte de monitorizare a contractului propriu-zis de concesiune. Nu a verificat la timp și complet respectarea prevederilor contractuale.

În vederea garantării realizării investițiilor din prima etapă a concesiunii, concesionarul era obligat să asigure o garanție cu valoarea de cinci milioane de euro, cu termen de valabilitate de trei ani de zile.

La data de 30.09.2013, a fost încheiat Contractul de acordare a garanției bancare cu Banca de Economii SA. La aceeași dată, a fost emisă Scrisoarea de garanție de bună execuție a contractului către Agenția Proprietății Publice, eliberată de Banca de Economii SA cu nr. 03-25.

Comisia de monitorizare s-a întrunit.

O să reduc un pic din detaliile legate de monitorizare.

Comisia de monitorizare nu a constatat niciodată, nici într-un proces-verbal neîndeplinirea obligației de investiție în termen a sumei de 45 milioane de euro – pentru prima etapă a concesiunii și aprobă, în unanimitate, investiția în sumă de 34,277 milioane de euro, în punctul nr. 2 al procesului-verbal, fără a verifica originea... proveniența acestor bani.

Constatăm că Comisia de monitorizare a făcut o verificare formală a executării programului de construcții, a etapelor de implementare și a volumului de executare.

Prin scrisoarea... OK.

Constatăm că Comisia de monitorizare nu și-a exercitat atribuțiile de monitorizare a concesiunii, nu a documentat, nu a sesizat și nu a informat despre faptul că, la data de 29.08.2015, de către concesionar, au fost realizate lucrări de modernizare și construcție a obiectelor concesiunii în mărime de doar 25% din necesarul lucrărilor ce urmau a fi realizate conform primei etape.

Din cuantumul taxei de modernizare de 9 euro (articolul 15 punctul 8 din Contractul de concesiune din Hotărârea Guvernului nr. 780), în perioada de concesiune a anilor 2013–2015, concesionarul a încasat mijloace financiare ca taxă de modernizare în sumă totală de 285 milioane de lei.

Comisia de monitorizare nu a constatat aceste fapte și nu a atenționat concesionarul că investițiile acestuia parvin doar din prestarea serviciilor aeroportuare.

Din analiza efectuată, am stabilit lipsa asigurării de răspundere civilă a tuturor activelor concesiunii.

O să dau mai multe detalii cu privire la membrii acestei comisii de concurs un pic mai târziu.

Dar vă rog să-mi permiteți, să rezum, oarecum, lucrurile importante... la finalul acestui raport.

Concluziile Comisiei parlamentare de anchetă.

1. Procesul de concesionare a Aeroportului Internațional Chișinău s-a realizat cu încălcarea prevederilor imperative ale legislației privind modul și condițiile de desfășurare a concursului public;

2. La concurs au fost admise ofertele unor societăți, care nu au fost invitate să participe la concurs, încălcându-se astfel regulile de concurs stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30.05.2013;

3. Hotărârile Guvernului, care au stat la baza procesului de concesiune, au fost adoptate cu încălcarea normelor imperative ale legislației în vigoare, fiind astfel afectate de nulitate absolută. Nulitatea acestora urmează a fi constatată de instanțele judiciare competente ale Republicii Moldova. Abrogarea hotărârilor de Guvern nu înseamnă constatarea nulității acestora;

4. Studiul de fezabilitate nu conține trimiteri la interesul statului la inițierea parteneriatului public-privat prin concesiune, oportunitatea concesionării Aeroportului Internațional Chișinău, alternativele la proiect etc. La elaborarea Studiului de fezabilitate nu s-a luat în considerare aplicarea taxei de modernizare, iar Studiul de fezabilitate nu poate fi invocat ca fundamentare economico-financiară la Contractul semnat de Agenția Proprietății Publice și acest SRL „Avia Invest” cu 5400 de lei pe cont;

5. Contractul de concesiune poate și urmează a fi anulat, fiind afectat de nulitate absolută. Constatarea nulității poate fi solicitată în instanțele judiciare competente;

6. Contractul de concesiune poate înceta pe motivul rezoluțiunii acestuia pentru motive de neexecutare sau de încălcare a obligațiilor contractuale. Concedentul poate solicita rezoluțiunea contractului, respectând formalitățile prevăzute de contract și de legislația în vigoare;

7. Contractul de concesiune poate înceta și pentru un motiv extraordinar, cel al declarării nulității și dizolvării întreprinderii concesionale constituite cu încălcarea prevederilor legale de către instanțele judiciare naționale;

8. Activitatea comisiilor de concurs și de monitorizare s-au desfășurat cu multiple abateri, iar acestea urmează a fi verificate atât de către Guvern, prin autoritățile sale, cât și de organele de anchetă competente;

9. Taxa de modernizare a Aeroportului de 9 euro nu se conține în Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30.05.2013 (în dispozitivul acesteia), urmând a fi exclusă din obligațiile concedentului de menținere a acesteia în rapoartele de concesiune. Excluderea taxei poate fi efectuată prin inițierea unui dialog cu concesionarul sau prin adresarea unei cereri în instanța de judecată competentă;

10. Obiectul Contractului de concesiune excede celui prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 321, prin adăugarea la contract a concesiunii

serviciilor aeroportuare. Excluderea acestor servicii poate fi efectuată prin inițierea unui dialog cu concesionarul.

Recomandările Comisiei parlamentare de anchetă.

Prin hotărârea sa privind competența comisiilor parlamentare de anchetă, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit articolului 36 din Regulamentul Parlamentului, comisiile de anchetă pot cita ca martor orice persoană care dispune de informații despre vreo faptă sau împrejurare de natură să servească în cercetarea cauzei. În articolul... S-a subliniat că funcția comisiilor parlamentare de anchetă este de a constata existența sau inexistența faptelor, fără a stabili, cu certitudine, răspunderea contravențională, materială, disciplinară sau penală a vreunei persoane. Respectiv, concluziile Comisiei de anchetă nu sunt învinuiri, nu reprezintă o răzbunare, ci reprezintă o revenire la normalitate, la cadrul legal și la ordinea constituțională în Republica Moldova.

Curtea a statuat că comisiile parlamentare de anchetă nu au abilitatea constituțională sau regulamentară de a se pronunța asupra vinovăției sau nevinovăției unei persoane. Concluziile comisiilor de anchetă nu pot conține formulări din care să poată eventual deduce cineva vinovăția unei persoane. Dar este clar că majoritatea procedurilor care au stat la baza concesionării au fost viciate. Noi trebuie să facem evident o calificare politico-juridică a acestui act.

Noi am depus la Procuratura Generală o sesizare pe marginea acțiunilor/inacțiunilor aparent ilegale ale unor funcționari și altor persoane pe marginea concesiunii Aeroportului Internațional Chișinău și am solicitat verificarea existenței elementelor infracțiunilor prevăzute de articolele 46, 327, 332, 328 ale Codului penal al Republicii Moldova în acțiunile persoanelor implicate. Totodată, am solicitat măsuri de asigurare asupra bunurilor persoanelor implicate și responsabile de săvârșirea acestor fapte imputate, pentru asigurarea reparării prejudiciului cauzat statului, dar și asupra bunurilor rezultate din activitatea infracțională. Drept urmare, a fost începută urmărirea penală și aplicată în privința unei persoane juridice (concesionar - întreprindere concesională) „Avia Invest”, aplicându-se interdicția de a înregistra careva modificări la Agenția Servicii Publice... Departamentul de Înregistrare și Licențiere.

De asemenea, am depus la Procuratura Generală o nouă sesizare la 30.08.2019 pe marginea acțiunilor și inacțiunilor aparent ilegale ale membrilor Comisiei de concurs și a altor funcționari pe marginea organizării acestui concurs închis de selectare a concesionarului.

Drept urmare a acestor sesizări extrem de importante, în opinia mea, a fost împiedicată posibilitatea schimbării asociațiilor SRL „Avia Invest”, în contextul în care în mass-media au apărut foarte multe informații cu privire la cumpărarea de către Nat Rothschild beneficiarul NR Investments a

companiei off-shore LTD „Komaksavia Airport Invest” care deține 95% din capitalul social al SRL „Avia Invest”.

Prin urmare, Comisia vine cu următoarele recomandări către autoritățile statului.

Procuratura:

– să verifice modul în care a fost introdusă în anexa nr. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30.05.2013 taxa de modernizare, cu ridicarea tuturor documentelor și corespondenței între autorități și avizele la hotărâre;

– să ridice toate documentele și corespondența purtată între cei implicați în concursul de concesiune, inclusiv prin adresarea de comisii rogatorii în Federația Rusă.

Guvernului:

– evaluarea posibilității înaintării unei acțiuni în instanțele naționale privind declararea nulității contractului de concesiune, prin înaintarea unor cereri de aplicare a măsurilor de asigurare de sechestru asupra întregului patrimoniu al statului gestionat de „Avia Invest”, dar și asupra patrimoniului acesteia;

– evaluarea posibilității și oportunității adresării unei cereri de chemare în judecată privind dizolvarea SRL „Avia Invest” de către instanța de judecată, în conformitate cu prevederile articolului 87 alineatul (1) al Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova (în vigoare la momentul constituirii persoanei juridice), deoarece constituirea SRL „Avia Invest” a fost viciată. Or, în speță, persoana juridică a fost constituită cu încălcarea Legii cu privire la concesiuni;

– în sfârșit, examinarea posibilității recunoașterii Guvernului Republicii Moldova în calitate de parte civilă, prin depunerea unei acțiuni civile, în cazul în care a fost pornită urmărirea penală pe fapte de escrocherie sau delapidarea averii străine în concesiunea Aeroportului Internațional Chișinău;

– înaintarea unei sesizări penale pentru verificarea și cercetarea acțiunilor și inacțiunilor membrilor Comisiei de monitorizare pe parcursul anilor 2013–2019 pe marginea activității de supraveghere și monitorizare a executării contractului de concesiune a Aeroportului Internațional Chișinău, ce ar putea fi încadrate și sancționate conform articolului 327, în speță, „Abuzul de putere sau abuzul de serviciu”, articolul 328 „Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu” etc.

Ministerul Economiei trebuie să efectueze un audit complex tehnico-economic asupra investițiilor efectuate de „Avia Invest” în vederea stabilirii valorii reale a acestora, precum și a provenienței fondurilor, care au fost plasate sau raportate drept investiții directe de către SRL „Avia Invest”, când s-au efectuat aceste investiții, câte încasări s-au obținut din taxa de modernizare, când au fost efectuate investițiile și dacă au fost respectați

termenii contractului de concesiune, modul în care au fost cheltuiți banii din taxele percepute din servicii sub aspectul legalității lor.

Comisiei de monitorizare:

– instituirea unei noi Comisii de monitorizare, eliminând orice posibile conflicte de interes și, probabil, aplicarea acestui model și în cazul altor concesiunări;

– aprobarea unui nou regulament al Comisiei de monitorizare a contractului de concesiune cu indicarea tuturor atribuțiilor comisiei în conformitate cu legislația în vigoare și instituirea unui control strict al membrilor Comisiei de monitorizare;

– efectuarea de către Comisia de monitorizare a unei expertize independente cu atragerea unor experți financiari, ingineri, cu calificări corespunzătoare pentru a constata situația reală a procesului investițional pe marginea contractului de concesiune;

– notificarea concesionarului de a asigura obiectul concesiunii conform articolului 28 al contractului de concesiune;

– notificarea concesionarului privind neexecutarea obligațiilor în termenul prevăzut de contractul de concesiune (articolul 5) cu aplicarea penalităților (articolul 22) și avizarea preliminară privind rezilierea contractului (articolul 25 punct 3);

– notificarea concesionarului privind rezilierea contractului de concesiune în temeiul articolului 26 al contractului privind încălcarea obligației respectării securității aeronautice în urma săvârșirii faptelor de trecere ilegală, în perioada 14–17 iunie 2019, a frontierei de stat de către deputatul Ilan Șor, persoane cu amenințarea securității aeronautice și a securității statului Republica Moldova.

Avem și ultima frază câteva propuneri de lege ferenda pe marginea experienței foarte generoase și bogate în cadrul acestei Comisii de anchetă:

articolul 36 alineatul (1) din Legea cu privire la concesiuni nr. 121 din 05.07.2018 urmează a fi completat cu noi temeuri de încetare a unor contracte de concesiune, după cum urmează:

„c) în cazul în care interesul public o cere, concedentul poate denunța contractul de concesiune, cu condiția plății unei prealabile și echitabile despăgubiri, după constatarea investițiilor care au fost efectuate în obiectul sau proprietatea publică.”

Vă mulțumesc pentru atenție.

Și îmi cer scuze pentru raportul foarte lung, dar sper că a meritat cauza.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Acum aveți mai multe întrebări. După cum am aprobat noi regulamentul cu dumneavoastră, runda de întrebări-răspunsuri – 30 de minute. O să ofer la fiecare fracțiune posibilitatea să acorde cel puțin câte două întrebări. Nu câte doi deputați, dar cel puțin câte două întrebări.

Stimați colegi,

Prima întrebare vine din partea domnului Sîrbu Serghei.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu am două întrebări. Dar, doamnă Președinte, până a pune întrebări la subiect, permiteți-mi să uzez de dreptul la replică. Ceva timp în urmă, unii deputați din Blocul ACUM au acuzat Frațiunea Partidului Democrat că atunci când au ieșit la briefingul anunțat din timp și programat pentru ora 11.00, ne-au anunțat că fugim de proiectul nr.181.

Eu vreau să menționez că proiectul nr. 181 nu numai că va fi susținut de Partidul Democrat, acest proiect privind deoffshorizarea, deja avem și înregistrate amendamente de îmbunătățire a acestui proiect de lege. De aceea cu siguranță nu ne vizează.

Dar noi la briefing atunci, la ora 11.00, am venit și am îndemnat Blocul ACUM să-și onoreze propria promisiune și să voteze un procuror european, conform proiectului de lege pe care noi l-am înregistrat, ori votăm proiectul dumneavoastră. Noi proiectul vostru îl votăm, dacă veți vota dumneavoastră procuror european vom vedea. Acesta a fost dreptul la replică.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Noi suntem la runda de întrebări-răspunsuri.

Domnul Serghei Sîrbu:

Întrebarea, dacă îmi permiteți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, întrebarea.

Domnul Serghei Sîrbu:

A fost dreptul la replică regulamentar.

Stimate domnule președinte al Comisiei de anchetă,

Chiar la începutul acestui raport dumneavoastră ați menționat că raportul s-a bazat pe anumite opinii, expertize ale anumitor experți și, atenție, a reflecțiilor personale ale membrilor comisiei. Atunci întrebarea este, așa mai mult niște întrebări retorice, de fapt, de ce opinia dumneavoastră politică, subiectivă? De ce, domnule Munteanu, reflecțiile dumneavoastră trebuie și ar putea să coste bugetul de stat sute de mii de lei sau poate chiar miliarde de lei din bani publici în cazul rezilierii contractului? De ce, domnule Munteanu, reflecțiile dumneavoastră subiective trebuie să

dicteze pornirea sau nepornirea dosarelor penale? Și de ce aceste reflecții trebuie să decidă soarta oamenilor? Poate unii oamenii n-au nici o atribuție la acest proces. Au fost niște întrebări retorice, dar nu aștept răspuns, dar vă rog să reflectați asupra lor.

Întrebarea este altceva, dumneavoastră ați spus că ați făcut sesizări la Procuratură, spuneți-mi, vă rog, ce v-a răspuns Procuratura dumneavoastră?

Domnul Igor Munteanu:

Deci vă interesează răspunsul meu sau nu, domnule Sîrbu?

În primul rând, vreau să am o reacție, cu permisiunea doamnei Președinte ...

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

... la ceea ce ați menționat anterior. Din ceea ce v-am prezentat și raportul care este accesibil și pe site-ul Parlamentului, și raportul preliminar care a fost prezentat și deputaților democrați care fac parte din această comisie, nu este vorba de o reflecție, este vorba de o analiză migăloasă a factorilor juridici, colectate din sute și zeci de surse: contracte, procese-verbale, acte administrative, decizii, opinii formulate de către cei care au avut diverse roluri în perioada și în procesul procedurilor urmate la concesionare.

Respectiv, faptul că dumneavoastră îngustați la un termen „reflecții”, mie mi se pare o încercare de manipulare a plenului Parlamentului și, evident, acest lucru rămâne pe conștiința dumneavoastră.

În privința răspunsului Procuraturii Generale și Procuraturii Anticorupție, vreau să vă spun că faptele care au fost invocate în raportul preliminar și în sesizarea pe care noi am prezentat-o au trezit interesul viu și motivat al organelor de anchetă penală. Și cei care vor fi invitați să dea mai multe detalii cu privire la infracțiunile care au fost comise pe parcursul concesionării vor avea, probabil, și obligațiile de a răspunde publicului la înșelătoriile, la excesul de putere, la falsul în acte pe care le-au comis, nu eu trebuie să vă dau explicații. Iar accesul sau dreptul de a avea reflecții este un drept universal. Și oamenii din Parlament, și oamenii din afara Parlamentului în fiecare minută și oră a existenței lor reflectează.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Sîrbu,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, am și a doua întrebare. O scurtă precizare sau comentariu. Citesc din răspunsul Procuraturii: „Normele enunțate de dumneavoastră stabilesc și imixtiunea în activitatea Procuraturii este interzisă. Sesizarea dumneavoastră conține indicații date Procuraturii pentru a acționa într-un mod sau altul și asta constituie o înfăptuire a justiției și este o chestie inadmisibilă și exced competenței unui deputat”. V-am răspuns din răspunsul Procuraturii.

Și a doua întrebare.

Domnul Igor Munteanu:

Întrebarea.

Domnul Serghei Sîrbu:

Și a doua întrebare.

Domnule președinte,

Ați vorbit mult despre taxa de modernizare, s-a vorbit foarte mult despre această taxă, apropo chiar și în rapoartele anterioare s-au stabilit anumite devieri de la cadrul legal atunci când cândva demult s-a instituit această taxă de modernizare.

Dar întrebarea este: dacă la perfectarea raportului dumneavoastră ați studiat și practica internațională privind stabilirea taxelor aeroportuare, în special principiul de finanțare al proiectelor de renovare conform standardelor ICAO. Mă refer în special la documentul nr. 9082 „Politica Organizației Internaționale a Aviației Civile privind tarifele aeroportuare și tarifele de navigație aeriană”.

Domnul Igor Munteanu:

Constat din nou, domnule Sîrbu, că încercați să duceți lumea în eroare în două aspecte diferite.

Unu. Experiența de stabilire a taxei aeroportuare nu are absolut nici o relevanță în constatarea procedurilor viciate de către Comisia de concurs și Agenția Proprietății Publice. Taxa aeroportuară, în speță 9 euro, a fost stabilită de către Guvernul Republicii Moldova în anul 2007, ca urmare a faptului că se pregătea primirea/obținerea unui împrumut de 40 și ceva de milioane de euro din partea BERD-ului pentru modernizarea Aeroportului.

Nesăbuința și, cum să zic eu așa, infrafracțiunea reiese doar din faptul că această taxă aeroportuară a fost alipită... lipită de contractul de concesiune în mod inadvertent și inadecvat. Ea nu se conținea în Studiul de fezabilitate, nu se conținea nici într-o notă informativă care ar fi justificat acest lucru datorită faptului că termenul de 49 de ani puși la baza acestei concesiuni ar fi trebuit, conform Studiului de fezabilitate, să asigure investitorului

perioada suficientă de recuperare a banilor investiți. Asta este vorba de taxa aeroportuară.

În a doua falsitate, pe care dumneavoastră o comiteți în mod repetat și, probabil, intenționat, este să extrageți dintr-un răspuns al Procuraturii o frază care, în opinia dumneavoastră, corespunde intenției de a arăta că Procuratura nu colaborează și dumneavoastră considerați că acest lucru arată despre faptul că a avut loc o intruziune în lucrul organului de anchetă.

Vă asigur că dumneavoastră nu știți absolut nimic despre acțiunile pe care le întreprinde în acest moment Procuratura Anticorupție și Procuratura Generală, iar sesizările noastre doar au rezolvat... un mare risc legat de faptul că cineva încerca să preia controlul rapid, fără nici un fel de ceremonii, asupra activelor companiei... acuș o să mă refer și la Air Moldova, dar în cazul Aeroportului foarte clar încerca să se impună în calitate de proprietar al Companiei „Avia Invest”, folosindu-se de companii off-shore.

Și din momentul în care dumneavoastră ați susținut anterior faptul că există și dorința Partidului Democrat de a vota pentru Legea off-shore, vă dați seama că sesizările noastre erau absolut obligatorii, erau solicitate, erau necesare.

Noi nu... eu personal nu cred că Procuratura Generală este într-o autonomie absolută de organele puterii de stat în Republica Moldova, iar Parlamentul trebuie să folosească și se folosește nu doar de principiul separației puterilor în stat, dar și de principiul separației și cooperării puterilor în stat la rezolvarea unor subiecte de interes național.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Sîrbu,

Aveți voie la o precizare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Un scurt comentariu. Într-adevăr, domnule Munteanu, eu habar nu am ce face Procuratura și nici n-am de unde să am. Mă bucur că dumneavoastră știți în detaliu ce face Procuratura, ce va face, când va veni.

Ce ține de răspunsul Procuraturii. Dumneavoastră, practic, astăzi ați confirmat că dați indicații Procuraturii. Nu numai că Procuratura este politizată, însăși Procuratura, prin răspuns, ea singură confirmă că dumneavoastră dați indicații în scris Procuraturii.

Domnul Igor Munteanu:

Este un fals.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dar ce ține de a doua întrebare, de taxa de modernizare. Eu v-am întrebat doar dacă ați studiat practica internațională, nu v-am întrebat de proceduri.

Dar dați-mi voie să vă ajut.

Domnul Igor Munteanu:

M-ați întrebat ca chestie... sau m-ați întrebat...

Domnul Serghei Sîrbu:

Acel document...

Nu v-am întrerupt, aveți răbdare.

Acel document prevede în felul următor: „Consiliul ICAO consideră că poate fi acceptată finanțarea prealabilă a proiectelor când aceasta este cel mai oportun mijloc de finanțare a proiectelor de amploare și de lungă durată în condițiile unor garanții ferme”.

Păcat că acest raport este unilateral și nu ați...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare vine din partea doamnei Ciobanu Maria.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule raportor,

Sunt sigură că cetățenii sunt interesați de faptul dacă ajutorul de stat a fost returnat în termenele stabilite și dacă, totuși, el a fost returnat.

Care este valoarea totală a ajutorului de stat, domnule Munteanu?

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Ciobanu,

Aș dori să fac o mică precizare. Probabil că aveți în vedere un ajutor de stat în cazul Companiei „Air Moldova”?

Doamna Maria Ciobanu:

Da.

Domnul Igor Munteanu:

Noi vorbim despre Aeroport.

Doamna Maria Ciobanu:

Oricum, eu vreau să-mi spuneți care a fost...

Domnul Igor Munteanu:

(*Râde.*) Înțeleg.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Ciobanu,

Probabil, când discutăm deja al doilea raport...

Domnul Igor Munteanu:

Când ajungem la Air Moldova.

Doamna Maria Ciobanu:

... Domnule Munteanu,

În primul rând, mai succint să răspundeți... am o doleanță să răspundeți la întrebări.

Eu cred că toată lumea înțelege că Sergiu Sîrbu a fost implicat în foarte multe lucruri urâte... deputatul Sergiu Sîrbu, care scria deciziile instanțelor de judecată.

Și cetățenii nu-s atât de mult interesați de întrebările pe care le adresează Sergiu Sîrbu.

Dar vă rog, atunci după al doilea raport, să-mi răspundeți, vă rog, care este valoarea ajutorului de stat, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule raportor,

Vă rog să țineți cont când o să prezentați al doilea raport. (*Voce nedeslușită.*)

Doamnă Ciobanu,

Mai aveți? Nu.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Lipskii Oleg.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Întrebarea mea reiese din cele spuse deja. Scurt. Cât a suferit... cât a pierdut statul din cauza acestei mahinații care a fost făcută?

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule Lipskii.

O întrebare la care, sigur, cu mare plăcere am să răspund.

Uitați-vă ce-am pierdut noi. Noi am pierdut, prin taxa aeroportuară... facem un calcul elementar. În anul 2018, prin Aeroportul Chișinău au trecut 2,8 milioane de pasageri. Dacă calculăm 9 euro la 2,8 milioane de pasageri, reiese că noi am pierdut 25 de milioane de euro. 25 de milioane de euro – într-un singur an. Dacă mai calculăm același număr de pasageri... taxa

aeroportuară mai include și alte lucruri. În afară de taxa de modernizare, există încă 20 de euro care sunt plătite pentru diverse... eu știu, servicii oferite avioanelor pentru... sunt vreo 4–5 devize.

În total, 2,8 milioane de euro... 2,8 milioane de pasageri la 20 de euro, reiese 56 de milioane de euro – într-un singur an. Total avem 81 de milioane de euro neîncasați de stat, pentru că un deștept sau mai mulți deștepți au lipit această taxă aeroportuară în contractul de concesiune, lipsind cetățenii Republicii Moldova de o sumă uriașă de bani. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Cebotari,

Eu o să vă ofer cuvântul când vine rândul.

Domnule Lipskii,

Vă rog.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu aș spune așa mai mult... tot e precizare.

Noi am vorbit despre acele invitații care au fost la concurs... ați vorbit de invitații.

Domnul Igor Munteanu:

Șapte...

Domnul Oleg Lipskii:

Eu am luat parte la comisia precedentă, legislatura precedentă și eu țin minte că n-a fost dovedit că invitațiile chiar și au fost trimise, nici o dovadă nu era.

În același timp, totuși, ar fi foarte interesant dacă documentele ale „Habarovsky Aeroport” și „Kolomensky Zavod” erau veridice, că de aici vine întrebarea: erau oare veridice aceste documente, pe baza cărora s-a axat această întreprindere „Avia Invest”?

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumim, domnule Lipskii.

Întrebare foarte bună. Vreau să vă spun că avem o confirmare scrisă doar datorită faptului că „Vnukovo Avialinii” au participat la concurs și au fost acceptate în prima fază pentru examinarea dosarului.

Restul companiilor, cele 7, marea lor majoritate, invitațiile n-au ajuns la destinație, n-avem nici măcar confirmarea că aceste invitații, trimise de Agenția Proprietății Publice prin comisii de concurs, au ajuns undeva.

Pentru că:

Unu. S-a viciat procedura prin care comisia ar fi trebuit să trimită invitațiile. A fost „însărcinat” domnul Jardan de la Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” ca să se ocupe de transmiterea invitațiilor. După care domnul Jardan devine dintr-odată directorul sau, mă rog, managerul acestei companii care se ocupă de lucrările de reparație și concesionare... lucrările de reorganizare a Aeroportului.

Vreau să vă spun, de asemenea, că am studiat dosarul acestui... „Habarovsky Aeroport”. La datele din 2013, acest Aeroport era într-o situație mai proastă decât Aeroportul Internațional Chișinău, după toate standardele, avea o problemă financiară. Iar „Kolomensky Zavod”, la data în care a participat la concurs, avea 34 de dosare sau de cauze deschise în Federația Rusă, ceea ce punea la îndoială, în primul rând, capacitatea sa efectivă de a se angaja în orice fel de investiții, pentru că activele lor erau gajate sau erau cerute de către partenerii lor pentru dialog.

În ansamblu, vă pot răspunde că un gospodar, un Guvern responsabil niciodată în viață n-ar fi trebuit să accepte această participare la concursul de concesionare, să accepte niște dosare care aveau falsități, cifre inexacte și o situație financiară extrem de proastă.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Carp Lilian.

Domnul Lilian Carp:

Domnule președinte,

Da, cu adevărat, lumea se indignează, da, cu procurorii, e clar că nu mai este procurorul care a fost, care nu trebuia să-i dai indicații, dar direct i se scria foaia pe masă ce trebuie să spună și să facă, dar acestea sunt alte lucruri.

Acum, totuși, la subiect. Referitor la procesul de concesionare a Aeroportului pe mine mai mult m-ar interesa, dacă n-ați întrevăzut sau nu ați depistat în procesul de concesionare interesele anumitor grupuri, care astăzi sunt și în Parlament, sau au fost susținute de anumite fracțiuni parlamentare în procesul de concesionare a Aeroportului?

Fiindcă deja, după răspunsul pe care am să-l primesc, va fi și a doua întrebare.

Mersi.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Sigur, interesele niciodată nu se opresc, ca și mișcarea, ca și trenurile. Sigur că sunt interese, doar că așa avea plăcerea să aștept un răspuns din partea procurorilor, care au început deja anumite acțiuni de anchetă penală. În raport veți găsi anumite nume, ele, în general, sunt legate de persoanele care au făcut parte din Comisia de concurs.

În mod special, așa dori să menționez că au existat, pe parcursul intrării printre fondatori a domnului ex-deputat Ilan Șor, niște transferuri extrem de, așa, curioase din partea „Avia Invest”, care începuse să câștige bani, către grupurile de companii private, pe care le gestionau asociații sau el personal la „Milsami Orhei” – echipa de fotbal, la companiile de duty-free „Dufremol” și la alte multe companii, deci permanent erau golite fondurile, conturile Companiei „Avia Invest” în favoarea unor companii gestionate direct de către Ilan Șor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, o precizare.

Domnule Carp,

Vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Precizare.

Domnule Munteanu,

Ilan Șor încă este deputat, chiar dacă este dat în căutare internațională. Puteți folosi termenul „deputatul Ilan Șor care este dat în căutare internațională”. Dacă doriți așa.

Acum, în urma raportului, care a fost în 2013, apoi în 2015 referitor la Banca de Economii, s-a expus și fostul șef de la CNA, domnul Chetaru, și spunea că o bună parte din banii care au ieșit din Banca de Economii, de fapt, s-au regăsit ca investiție în Aeroportul Chișinău. Și anume de aceasta adresasem eu prima întrebare: dacă sunt anumite grupuri de interese aici, din Parlament?

Și doi. A doua întrebare este: dacă cumva aveți informații despre cum a ajuns, prin intermediul acestor grupuri, deci banii din Banca de Economii în procesul de concesionare a Aeroportului Chișinău?

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Carp,

Mi-ar place să vă răspund exhaustiv și cu foarte multe dovezi, dar noi nu am analizat în mod special relația dintre Banca de Economii și operațiunile „Avia Invest”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Clar.

Domnule Carp,
Aveți o precizare? Nu.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Господин председатель комиссии,

Несколько даже не вопросов, а таких выводов, которые напрашиваются. Ну, во-первых, жаль, что рапорт содержит в себе очень много противоречивых... это даже не выводы, а такие заключения в части каких-то юридических фактов, событий. Вы прекрасно понимаете, – два юриста – три мнения. У вас консультант был один юрист, я могу долго об этом говорить, но выводы, которые содержатся, такие, как использование оффшорных компаний... Почему кипрская компания, которую вы называете, является оффшорной имеющая прописку и регистрационный номер, не находит объяснения.

По поводу taxa de modernizare тоже можно много говорить, хотя бы просто потому, что она применяется только для вылетающих пассажиров, вы применяете расчет исходя из общего котрафика. И такие вещи, они по всему рапорту проходят как необъяснимые с точки зрения серьезности которую на себя возлагала данная комиссия.

Что вы будете делать с двумя судебными решениями, которые состоялись? Вы про них даже ... указываете в рапорте, но не объясняете, как вы с этим будете аргументировать подачу заново в суд и т.д. 90% поднятых вами вопросов решаются путем простого открытия контракта концессии, урегулирования вопросов на уровне клауз, которые есть в договоре, и 10% – это путем переговоров. Это просто как мнение юриста по образованию.

Мы рассматриваем данный документ как политический, который имеет свои цели, то, что сказал господин Додон, – интересы российских инвесторов, – и то, что сказал господи Брынзан, – что государство – плохой управленец, и нужен будет новый конкурс. Они это сказали. И этим все сказано.

Поэтому совершенно понятна цель этого рапорта: рапорт имеет целью объявление нового конкурса и передачу объекта в новые частные руки управленца активами. Это исходит просто из поверхностного прочтения рапорта.

И очень печально, что вы не обращаете внимания на решение Конституционного суда №29 от 23 сентября 2013 года, которое четко предписывает, что имеет право делать следственная комиссия Парламента, а что нет. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Zece secunde.

Domnul Denis Ulanov:

То, что минимум я хотел сказать, я сказал.

Господа социалисты, имейте терпение.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Denis Ulanov:

Фракция «Партия „Шор”» воздерживается от голосования по указанной выше причине. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ясно. Спасибо.

Stimați colegi,

Liniște, vă rog. Mai avem încă 9 minute pentru discuții, pentru întrebări-răspunsuri.

Următoarea întrebare – domnul Frunze Petru.

Domnul Petru Frunze:

Domnule raportor,

Vă rog să ne informați, dacă a fost stabilită inacțiunea sau acțiunile de a mușamaliza ale organelor de drept în perioada în care a fost dispus acest control pentru a întocmi acest raport?

Domnul Igor Munteanu:

Mușamalizarea?

Domnul Petru Frunze:

Da. Dacă comisia a identificat asemenea inacțiuni?

Domnul Igor Munteanu:

Am înțeles.

Se poate să răspund ... întrebări?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

În primul rând, domnule Ulanov, acesta este raportul, sunt 140 de pagini. Eu nu mi-am putut permite să vă adorm cu totul, adică, pentru că aceasta este o analiză foarte minuțioasă a lucrului Comisiei de anchetă. Este mult mai complex și mai migălos decât dumneavoastră vă imaginați. Eu am încercat să transpun niște observații care pot fi consumate în sala de ședințe, ca toată lumea să înțeleagă unde au fost viciate procedurile de bază care reglementează procedura și decizia de concesionare a Aeroportului.

Foarte multe detalii juridice, așa cum spuneți, reies și din decizia Curții Constituționale, hotărârea Curții Constituționale care interzicea orice fel de operațiuni cu proprietatea Aeroportului și pe care Guvernul a ignorat-o și a mers înainte, pentru că era interes.

Al doilea lucru. Dumneavoastră spuneți că anumiți oficiali au făcut niște declarații, că statul nu este bun administrator, nu-i bun gospodar, dar, de fapt, în realitate se urmărește ideea de a transmite acest bun unei altei entități.

Oricare dintre noi are și niște principii sau, eu știu, convingeri ideologice, domnul ministru al economiei este libertarian în convingerile respective, el crede că statul trebuie să fie mai limitat decât este în realitate, pornind, probabil, de la faptul că costurile unui stat disfuncțional sunt foarte mari. Dar asta nu înseamnă că noi suntem obligați să luăm de la cineva și să transmitem altei entități, entitate privată.

Pentru moment, însă, noi trebuie să restabilim justiția și legalitatea în privința Aeroportului Internațional Chișinău. Acesta este obiectivul care pe noi, eu cred că, ne privește direct și doar Parlamentul poate să aibă o calificare politico-juridică asupra acestor concesionări care au adus daune, prejudicii interesului public.

Dacă noi vom repara aceste lucruri și organele de anchetă își vor face misiunea, în cazul acesta nu vor mai apărea nici un fel de supărări din partea cetățenilor care se simt furăți de către niște guvernări care au fost iresponsabile.

În privința întrebării dumneavoastră, domnule Frunze. Dumneavoastră ați întrebat: dacă au fost mușamalizări?

Au fost mușamalizări. Raportul CNA-lui din 2015, domnul general Viorel Chetraru spunea foarte clar: acest contract de concesionare trebuie să fie oprit, pentru că el este bazat pe ilegalități. Dar cine l-a auzit atunci? A fost inițiată o anchetă, dar ancheta a fost oprită și la CNA, și la Procuratura Generală. Pentru că oamenii care au facilitat sau chiar au grăbit procedurile în interesul unor grupuri, eu le numesc obscure, indiferent de ce persoane sunt în fruntea lor, au avut interesul să preia controlul asupra acestei proprietăți și proprietatea să dispară. Însăși prevederea că nu există nici un fel de responsabilitate a „Avia Invest”-ului de a întoarce activele nu există în statut așa ceva. Asta înseamnă că cineva a semnat contractul de concesionare cu ideea de a nu mai reîntoarce niciodată Aeroportul înapoi concedentului (concedentul este statul).

Toate mișmașurile și operațiunile, tranzacțiile care s-au întâmplat, s-au întâmplat în defavoarea interesului public. Și este misiunea noastră de bază să facem... să aducem legalitate, să punem oamenii care au urmărit interese obscure, să-i punem în rezervă, ca să zic așa, să nu mai facă parte din instituțiile statului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Frunze,

Aveți a doua întrebare?

O precizare, vă rog.

Domnul Petru Frunze:

Da. Stimați colegi,

Este o claritate că, într-adevăr, organele de drept au avut implicare directă pentru a mușamaliza aceste cazuri. Și, în asemenea context, cetățenii Republicii Moldova au fost prejudiciați. Și este necesar ca conducerea Procuraturii Generale să investigheze acest fapt, deoarece oamenii n-au posibilitatea să se întrețină sau să-și procure medicamente.

În asemenea context, cei care au furat miliarde și au prejudiciat bugetul statului trebuie să fie investigați anume prin prisma implicării și a celor care erau la supravegherea acestui proces.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Frunze,

Eu cred că această anchetă și obiectivul Aeroportului va fi un fel de test de calificare pentru Procuratura Generală și pentru Procuratura Anticorupție.

Dacă-l cad, în cazul ăsta evident că va fi foarte mare scandal, inclusiv în raport cu acest organism.

Noi nu putem spune despre Procuratura actuală, așa cum spunea Cezar: „Soția Cezarului e în afara oricărei bănuieli”, nu putem spune, pentru că sunt foarte mulți procurori care au facilitat aceste tranzacții obscure la momentul concesiunii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Conform Regulamentului pe care l-am aprobat, mai avem două minute pentru întrebări-răspunsuri.

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Haideți determinați-vă, că la unul trebuie să vă acord.

Domnul Burduja sau domnul Furculiță?

Da, vă rog, domnule Furculiță.

Domnule Burduja,

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumesc foarte mult, doamnă Președinte.

Domnule deputat,

Desigur că în cadrul comisiei s-a făcut studiu mult mai minuțios și mult mai amănunțit. Sunt foarte multe date prezentate în acest raport.

Dar pentru cei care sunt juriști emeriți, eu cred că aș vrea să le spun: poporul trebuie să-și știe eroii.

Haideți să facem, încă o dată precizare pentru opinia publică.

Deci inițial a fost expusă concesionarea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”. Ulterior, a fost modificată hotărârea de Guvern unde s-au dat activele. Și aici atrag atenție: s-au dat doar activele propriu-zise patrimoniu sau și datoriile? Ca să facem precizare aici.

Mă refer la datoriile creditoriale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, răspunsul.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Burduja,

S-au dat activele, s-au transferat în contract au intrat serviciile livrate sau furnizate prin intermediul Aeroportului, iar ulterior, în hotărârea de Guvern au intrat și terenurile, deci lucruri care sunt incompatibile cu Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, așa. Eu am formulat în mai multe rânduri și dumneavoastră ați citit de-a răspăr raportul.

Pentru o analiză detaliată, încercați să mai reveniți la raport și o să vedeți că încălcările sunt extrem de grave.

Poporul, într-adevăr, trebuie să-și cunoască eroii – cei care au pus degetul pentru favorizarea unor grupuri private obscure.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Dacă facem un mic studiu pentru ultimii ani ai concesionării și doar din taxa aeroportuară, au fost colectate 112 milioane de euro, atunci conform raportului nostru s-au investit 78 de milioane de euro. De ce o companie cu

5400 de lei poate să administreze asemenea milioane de euro, și statul nu putea să-și administreze? Desigur că a fost un interes destul de mare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da.

Domnul Petru Burduja:

Deci statul trebuie să-și cunoască eroii, într-adevăr...

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Burduja,

Pe lângă Banca de Economii, asta este a doua mare fraudă la care noi am asistat și n-am făcut absolut nimic. Și evident, acum este momentul să dezlegăm nodul, să punem la respect. Nu spun mai multe, pentru că organele de anchetă trebuie să administreze sancțiunile și să creăm condițiile ca agențiile publice, care administrează proprietatea, niciodată să nu mai recurgă la asemenea tertipuri ca să ne prostească și să risipească bunurile statului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Noi am votat cu dumneavoastră 30 de minute – runda de întrebări-răspunsuri.

Aici mai sunt încă vreo 7 persoane care s-au înscris cu întrebări-răspunsuri.

Dacă ne oprim...

Ne oprim aici, stimați colegi.

Domnule Munteanu,

Comisia a propus un proiect de hotărâre.

Vă rog, ori dumneavoastră sau cine din partea comisiei să citească proiectul de hotărâre.

Dă citire proiectului de hotărâre și pe urmă de procedură.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu cred că, pentru echilibru, ar fi bine ca cineva dintre colegii noștri să-l citească.

Domnul Batrîncea sau domnul Burduja.

Cine este pregătit să facă acest lucru?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Batrîncea,

Vă rog, la tribună.

Luați loc, că aveți al doilea raport.

Voi determinați-vă care este mai „начальник” dintre voi.

Da, vă rog, domnule Burduja. (*Voce nedeslușită.*)

Domnul Petru Burduja:

... Deci Comisia de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesionării proprietății publice prezintă Raportul de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a concesionării la Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Să dau citire întregului raport? Pentru că...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu raport.

Dumneavoastră dați citire... Raportul a fost dat citire.

Dumneavoastră – proiectul hotărârii.

Domnul Petru Burduja:

Proiectul de hotărâre.

„Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1. – Se ia act de raportul și concluziile Comisiei de anchetă pentru evaluarea modului de pregătire și desfășurare a concesionării Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Articolul 2. – Guvernul:

– va evalua posibilitatea înaintării unei acțiuni în instanțele naționale privind declararea nulității contractului de concesiune, prin înaintarea unor cereri de aplicare a măsurilor de asigurare de sechestru asupra întregului patrimoniu al statului gestionat de „Avia Invest” SRL, dar și asupra patrimoniului acesteia;

– va evalua oportunitatea înaintării unei cereri de chemare în judecată privind dizolvarea SRL „Avia Invest” de către instanța de judecată, în conformitate cu prevederile articolului 87 alineatul (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova (în vigoare la momentul constituirii persoanei juridice), deoarece constituirea SRL „Avia Invest” este viciată;

– va examina posibilitatea recunoașterii Guvernului Republicii Moldova în calitate de parte civilă, prin depunerea unei acțiuni civile, în cazul în care a fost pornită urmărirea penală pe fapte de escrocherie și/sau delapidarea averii străine, la concesionarea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”;

– va înainta o sesizare penală pentru verificarea și cercetarea acțiunilor și inacțiunilor membrilor Comisiei de monitorizare pe parcursul anilor 2013–2019 pe marginea activității de supraveghere și monitorizare a executării Contractului de concesiune a Aeroportului Internațional Chișinău, ce ar putea fi încadrate și sancționate conform articolului 327 (Abuzul de putere sau abuzul în serviciu), articolului 328 (Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), articolului 329 (Neglijarea în serviciu), articolului 46 (Grupul criminal organizat) din Codul penal al Republicii Moldova.

În special, urmează a fi verificate acțiunile persoanelor care au fost implicate direct în concesionarea activelor Aeroportului Internațional Chișinău.

Ministerul Economiei și Infrastructurii:

– va efectua un audit complex tehnico-economic asupra investițiilor efectuate de „Avia Invest”, în vederea stabilirii valorii reale a activelor sale, precum și a provenienței mijloacelor care au fost utilizate de către SRL „Avia Invest” în perioada anilor 2013–2019.

– Ministerul Economiei și Infrastructurii va raporta asupra investițiilor efectuate în perioada 2013–2019 de către concesionar, estimând investițiile care au fost aduse direct de către acesta, câte încasări s-au obținut din taxa aeroportuară, când au fost efectuate investițiile companiei concesionare și în ce măsură s-au respectat cu strictețe termenele contractului de concesiune, modul în care au fost cheltuiți banii din taxele percepute din acestea și alte servicii, sub aspectul legalității lor.

Comisia de monitorizare:

– va institui o nouă comisie de monitorizare, eliminând orice posibile conflicte de interese; niciun membru al Comisiei să nu fi participat în vreun fel la procesul de concesionare a Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”;

– va aproba un nou Regulament al Comisiei de monitorizare a concesionării, cu indicarea atribuțiilor comisiei, în conformitate cu legislația în vigoare și instituirea unui control strict al membrilor Comisiei de monitorizare;

– va efectua o expertiză independentă cu atragerea unor experți financiari, ingineri pentru a constata situația reală a procesului investițional pe marginea contractului de concesiune;

– va notifica concesionarul asupra obligației de a asigura integritatea bunurilor transmise conform articolului 28 al contractului de concesiune;

– va notifica concesionarul privind neexecutarea obligațiilor în termenul prevăzut de contractul de concesiune (articolul 5) cu aplicarea penalităților (articolul 22) și avizarea preliminară privind rezilierea contractului (articolul 25 punct 3);

– va notifica concesionarul privind rezilierea contractului de concesiune în temeiul articolului 26 al contractului privind încălcarea obligației respectării securității aeronautice în urma săvârșirii faptelor de trecere ilegală, în perioada 14–17 iunie 2019 a frontierei de stat de către deputatul Ilan Șor și alte persoane cu amenințarea securității aeronautice și a securității statului Republica Moldova.

Articolul 3.– Procuratura Generală:

– va verifica modul în care a fost introdusă în anexa nr. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013 taxa de modernizare, cu ridicarea tuturor documentelor și corespondenței între autorități și avizelor la hotărâre;

– va examina toate documentele și corespondența purtată între cei implicați în concursul de concesionare, inclusiv prin adresarea de comisii rogatorii în Federația Rusă.

Articolul 4. – În termen de 2 luni, Guvernul și Procuratura Generală vor raporta Parlamentului despre executarea recomandărilor Comisiei de anchetă.

Articolul 5. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Luați loc, vă rog.

Nu presupune runda de întrebări-răspunsuri, fiindcă domnul Burduja doar a prezentat proiectul hotărârii din partea Comisiei de anchetă. Președintele Comisiei de anchetă, conform procedurii, a răspuns la întrebări regulamentare.

Acum avem trei luări de cuvânt, care s-au înscris colegii noștri deputați. Prima luare de cuvânt – domnul Serghei Sîrbu.

Din partea fracțiunii sau ...? Fracțiunii.

Da, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Membrii Frației Partidului Democrat au participat activ la lucrările acestei comisii și colegii, și noi cu toții, într-adevăr, am vrut să aflăm lucruri noi, deoarece chiar considerăm că dacă au fost careva încălcări pe acest domeniu, atunci persoanele responsabile să fie trase la răspundere, dar doar pentru faptele care, într-adevăr, le-au comis, nu în baza indicațiilor din Parlament și indicațiilor politice.

Noi, stimați colegi, chiar am crezut că vom afla lucruri noi în acest raport, regretabil nu am aflat nimic nou, deoarece practic analizând foarte

atent raportul ... Apropos, pe acest raport s-au cheltuit zeci de mii de lei, în total pe patru rapoarte s-au cheltuit circa 200 de mii de lei din bugetul Parlamentului, din bugetul statului, ca să nu aflăm nimic nou. A fost doar o sinteză, o compilație a constatărilor din rapoartele anterioare, am avut raport pe Aeroport în 2014, în 2015, am avut un raport al Ministerului Justiției, am avut un raport al CNA. S-au luat toate acele constatări anterioare, s-au compilat într-un nou raport, s-a dat o interpretare puțin diferită asupra unor fapte, s-a prezentat un raport nou și s-au cheltuit zeci de mii de lei pe acest raport.

Iată eu n-am înțeles, de ce a trebuit atunci acea comisie ca noi să repetăm tot ce-a fost anterior, să dăm, practic, aceleași recomandări? Iată eu țin în mână recomandările Raportului din 2015, practic aceleași recomandări au fost: ce ține de devieri de la cadrul legal de la procedura concesionării, ce ține de taxa aeroportuară, ce ține de lucrul Comisiei de monitorizare. Deja totul a fost în 2015. Atunci, poate, ar fi fost cazul să avem o Comisie privind executarea acelor recomandări încă din 2015. Noi am cheltuit zeci de mii de lei, am venit fix cu aceleași recomandări.

Fracțiunea Partidului Democrat nu a apărut și nu va apăra niciodată dacă s-a încălcat legea. Dacă s-a încălcat legea, atunci să răspundă.

De aceea noi nu vom vorbi despre fondul acestui caz, dacă, într-adevăr, nu se execută contractul de concesionare, atunci să fie aplicate prevederile legale, Aeroportul să fie întors statului, dar, atenție, cu respectarea a câtorva condiții, după mine, destul de importante.

În primul rând, colegi, justiția nu trebuie să fie făcută aici, în Parlament. Noi deja am fost martori de nenumărate ori când aici, la tribuna Parlamentului, i se dau indicații Procuraturii ce să facă. Cine este vinovat deja se citește rechizitoriu și multe altele. Noi nu dorim ca nici o comisie de anchetă sau ... Parlament să dea indicații Procuraturii. Iată noi suntem împotriva unui astfel de principiu.

Al doilea principiu. Noi nu ne dorim ca în cazul în care Aeroportul va fi restituit statului, el, printr-un șiretlic cumva, să nu ajungă pe alte mâini, probabil unor investitori credibili din Est. Iată noi nu ne dorim acest lucru, ca să fie un fel de, știți, schimbare a proprietarului sub frumosul paravan de restituire a Aeroportului statului.

De asemenea, noi nu ne dorim ca aceste comisii de anchetă să se transforme într-o distragere a atenției de la, într-adevăr, lucrurile importante din stat. Adică, noi am rezolvat deja problemele cu pensiile, cu salariile, cu totul, cu drumurile și a rămas doar să anchetăm. Iată astfel de comisii de anchetă care nu dau nimic nou, noi nu avem nevoie doar să arătăm că ne facem a munci.

Totodată, nouă ne este frică de unele eventuale consecințe. Da, noi nu suntem împotriva dacă trebuie să fie întors statului Aeroportul să-l întoarcem, dar să faceți, vă rog frumos, tot posibilul, ca, nu dă Doamne, în

caz de unele litigii internaționale să nu fie puși cetățenii Republicii Moldova în situația să întoarcă acele investiții.

Eu nu știu, au fost reale investițiile de 80 milioane de euro sau nu, dar noi nu ne dorim ca pe seama cetățenilor să fie puse acele un miliard sau două miliarde de lei, să întoarcem prejudicii. Iată noi asta nu ne dorim. De aceea, vă rog frumos, să analizați acest aspect.

Totodată, eu cred că ar fi corect, și doamnă Președinte al Parlamentului, acești bani, pe care i-am cheltuit din bugetul Parlamentului, peste 200 mii de lei pentru mai multe rapoarte, ei să fie întorși statului, deoarece, practic, au fost cheltuiți banii în vânt. Noi am cheltuit bani, n-am primit nimic nou, am copiat tot ceea ce-a fost. Și eu cred că, poate, chiar din contul acelor membri ai comisiei care au angajat acești experți pentru acest raport care nu conține informații noi. 200 de mii de lei cheltuiți în vânt, să fie întorși statului.

De asemenea, un principiu important este, noi, totuși să ... dacă nu respectăm, într-adevăr, principiul unui stat de drept, măcar arătați că respectați principiul unui stat de drept. Dacă sunt niște decizii irevocabile instanței de judecată, Curții Constituționale, cel puțin, haideți să mergem conform procedurii, să respectăm aceste principii și, evident, să nu dăm indicații Procuraturii, încă o dată repet, eu cred că este o mare greșeală.

În final, noi considerăm că acest raport nu a dat răspuns la întrebările pe care noi, într-adevăr, le așteptăm. Practic, am dat Guvernului aceleași recomandări care au fost în 2015: examinați, schimbați, vedeți poate reziliați, poate nu. Procuratura: examinați. Dar Procuratura deja are dosar penal pe chestia asta, de ce să mai dăm indicații Procuraturii iarăși să mai examineze?

De aceea noi considerăm că aceste abordări, aceste anchete au mai mult o tentă politică, iar noi, Frațiunea Partidului Democrat, ne vom concentra la subiecte mult mai importante și vom rămâne fermi angajamentelor noastre ca să promovăm proiecte sociale, proiecte economice pentru cetățenii Republicii Moldova și pentru toate aceste proiecte bune noi vom vota și vă vom îndemna și pe dumneavoastră să le susțineți. Iar justiția, Procuratura și organele care sunt responsabile de astfel de proiecte să-și facă treaba.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanii:

Și noi vă mulțumim foarte mult.

Domnule Sîrbu,

Vreau să vă zic că nici noi în Parlament n-am auzit de la dumneavoastră nimic nou din lecția dată.

Mulțumim. *(Aplauze.)*

Stimați colegi,

Următoarea luare de cuvânt – domnul Lilian Carp. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Lilian Carp:

... Stimați colegi...

Doamna Zinaida Greceanî:

Din partea fracțiunii sau ca deputat?

Domnul Lilian Carp:

Din partea fracțiunii, da.

Doamna Zinaida Greceanî:

Fracțiunii.

Da, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Fracțiunea „PAS”, Sergiu,... așa se primește.

Sergiu,

Da, asta... eu înțeleg că boala-i grea, dar nu-i nimic. (*Râsete în sală.*)

Stimați colegi,

Cu adevărat, noi... Republica Moldova, am trecut prin mai multe fraude de răsunet în ultimul timp. Stăteam în aceste seri și citeam toate actele pe care le studiem pentru fraudă bancară și uneori mă întrebam: cum Doamne îi duce mintea pe unii să organizeze așa scheme de fraudare și încercam să înțeleg care ar fi schema, structura... acestei corupții în Republica Moldova, și am dat peste un articol foarte interesant despre așa-numitul „copac al vieții”. Acesta este un copac care crește în pustiul din Bahrain, care are peste 400 de ani, într-un pustiul total... Nimic absolut în jur zeci de kilometri nu crește nimic decât acest copac.

Și dacă ne uităm foarte... atent, ce-ar avea aceasta comun cu corupția din Republica Moldova. Are comun în felul următor. Republica Moldova este pustie și săracă fix ca și pustiul din Bahrain sau pustiul arab, iar acest copac care crește rădăcinile până la câțiva zeci de metri pentru a putea ajunge la apele freactice să supraviețuiască, așa este și corupția din Republica Moldova, care se adâncește în sărăcia în care noi trăim și scoate încetul cu încetul toate bunurile pe care noi le avem. Absolut nimic, sărăcie, dar de furat se fură, scheme tot mai noi, tot mai inventive, iar bunurile care se fură și banii care se fură sunt tot mai mulți și mai mulți, astfel sărăcind și mai mult statul Republica Moldova.

Am auzit aici că nu-i nimic nou sub soare. Desigur că nu-i nimic nou sub soare, atunci când știi exact cum au fost schemele prin care a fost concesionat Aeroportul, nu poți auzi nimic nou.

Pentru noi sunt însă importante câteva lucruri. Eu nu în zadar am adresat două întrebări domnului raportor: dacă există persoane cu interese în acest Parlament și care au lobat, în linii generale, furtul Aeroportului.

Să vedeți că sunt aceleași persoane exact care au lobat și interesele furtului bancar. Dacă o să ne uităm atent, sunt exact aceleași persoane. Aceste grupuri au participat și în atac raider asupra băncilor, aceste grupuri au participat nemijlocit și în concesionarea Aeroportului Chișinău.

Și noi ne facem că nu plouă, că totu-i bine.

Această concesionare sau furt, că nu putem să spunem că-i concesionare, statul nu a primit nimic, acest furt a putut avea loc doar datorită sprijinului politic, schimbând din „Avia Invest”... SRL „Avia Invest”, una, alta, chestii, parcă îți pare două litere, două cifre, hop, minus, plus, așa, tot am luat, am pus „la cald” și ne părea că gata, toată viața ... să punem. Și nu în zadar am adresat a doua întrebare: dacă există urme că acești bani s-au întors cumva de la Banca de Economii în investiția din Aeroportul Chișinău?

Și noi putem să spunem cu certitudine: da, o parte din acești bani s-au întors în Aeroportul Chișinău.

O să vedem, o să avem raportul. Și eu cred că vom avea și ziua când Procuratura va face publică... sau publice aceste scheme.

Cu toate că se încearcă acum schimbări de proprietari,... de cumva paravane, de ascuns, de una sau alta.

Noi trebuie s-o spunem că, indiferent ce nu va trece prin cap sau diferite scheme, proceduri, prieteni la care o să apelați pentru a putea să vă ascundeți lașitatea să furați cât ați putut, oricum va ieși la suprafață.

Iar rezultatele acestei comisii, chiar dacă a costat anumiți bani pentru a putea angaja anumiți experți,... milioanele sau sutele de milioane, sau miliarde de lei care au fost furate, este o picătură de apă în mare.

De asta vă este frică că atunci când anumiți experți sunt angajați pentru a putea găsi linia cum a fost concesionat, care au fost pașii, unde este încălcarea, ca să putem să ne adresăm în judecată, să readucem înapoi acest bun, sigur că aceasta este cheltuială mare pentru Republica Moldova.

De aceea, stimați colegi, și, în primul rând, membrilor comisiei, vreau să-i felicit, pentru că ați reușit acest raport. Și faptul că ați putut aduce și informații despre procesul unde au avut loc încălcări pentru fraudare sau cum a avut loc această fraudare și, totodată, să spunem... să încercăm să avem o altă elită politică care să nu mai sugă din Republica Moldova s-o aducă fix precum este pustiul arab.

Mersi mult. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanii:

Mulțumim.

Următoarea luare de cuvânt – domnul Vlad Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Eu cred că trebuie, din partea membrilor comisiei din care am făcut parte, din partea colegilor să-i mulțumim domnului Igor Munteanu pentru o muncă adevărată, o muncă demnă de un deputat, deoarece aceasta și este misiunea unui deputat în Parlament – să apere interesele statului.

Și noi am văzut în această comisie că dumnealui nu a plecat în concediu, a muncit, a consolidat expertii și raportul este foarte argumentat, cu multe poziții care cred că unii în această sală, dar poate și în Procuratură, le-au auzit în premieră.

Un coleg de la această tribună a spus: dar pentru ce? Deja tot este, este și dosar penal la Procuratură.

Și haideți să vorbim despre imixtiunea în justiție. Da, dosar este demult. De ce acest dosar nu a ajuns până la instanța de judecată? Oare aici nu a fost o imixtiune clară?

Doi. Cineva ne amenință astăzi.

Haideți să încep cu altceva. Pentru ce a fost creată această comisie? Pentru restabilirea legalității, ordinii de drept, dreptății, bunului simț în raport cu bunurile publice, cu întreprinderile de stat – ceea ce aparține oamenilor. Nu aparține unui grup de cetățeni.

S-a luat un Aeroport. Pe lângă faptul că este o întreprindere strategică de stat, o întreprindere profitabilă care aducea zeci de milioane de lei profit și s-a dat la un SRL cu 5400 de lei.

Admitem pe o clipă că acei care au lobat, au promovat, din funcții înalte în acest stat, această concesiune, admitem pe o clipă că au avut o intenție bună. De ce dacă la acel concurs au participat aeroporturi reale, vii din lume: din Marea Britanie, din Franța (Paris), din Federația Rusă, de ce, până la urmă, aceste companii mari cu bani, cu experiență și care, eventual, cine știe, poate aduceau noi tehnologii, dezvoltare adevărată în Aeroport, de ce ei, până la urmă, nu au fost admiși la concurs? Și a câștigat un SRL – 5400 de lei?

Я хочу ответить вот здесь группе небольшой, которая предпочитает... себя так гордо называть фракцией и сказали, что они не будут голосовать, воздержатся.

Понятно, что вы воздержитесь по одной простой причине – что из Аэропорта уходили деньги и напрямую финансировали предвыборную кампанию партии по спискам, по которым вы прошли в Парламент.

Но скажите, пожалуйста, почему на деньги, которые государство получало с Аэропорта, мы не занимались инфраструктурой и в том числе не запускали социальные программы для наших пенсионеров, не повышали пенсии? Ведь это были государственные деньги. Нет, вместо государства эти деньги стала получать политическая партия, на которые она закупила продуктовые пакеты и избирательно распространяла пенсионерам, тем самым унижая пенсионеров.

Роль государства – собирать бюджет, роль государства – обеспечивать экономику и дать всем людям адекватную пенсию, адекватную социальную защиту.

А сейчас кто-то в этом зале пытается быть адвокатом и запугивать государство миллиардным ущербом. Если бы это были представители фирмы, было бы понятно, но это же депутаты. Депутаты, которые по Конституции обязаны защищать государственные интересы и являются представителями народа, так почему мы не защищаем государство, а защищаем частную контору с капиталом 5 400 леев? Которая сегодня заявляет, что инвестировала в Аэропорт 80 миллионов евро. Это ложь, за которую надо привлекать к ответственности. За 80 миллионов евро можно было построить два таких Аэропорта.

Dar chiar și dacă să reieșim din această manipulare grosolană, că cineva iară desenează deja dosare în diferite instanțe de arbitraj. Analizați contractul de concesiune, asta a spus-o domnul Munteanu, părțile s-au angajat să soluționeze conflicte eventuale în instanțe naționale, ce pregătiți către arbitraj? Ați semnat obligația că o să mergeți doar în instanțe naționale.

Da, noi vom cere insistent și comisia asta o propune ca Guvernul să pornească procedura de reziliere a contractului de concesiune pe motiv că s-a furat un bun al statului, pe motiv că s-a încălcat grav procedura legală și procedura de concesionare nu a fost respectată și, bineînțeles, statului Republica Moldova i-a fost adusă o pagubă în proporții deosebit de mari. Ce urmează să mai facă procurorii cu acel dosar penal?

Asta, oare, este imixtiune în justiție atunci când cerem și așteptăm de la organele Procuraturii, de la justiție ca statul să fie restabilit în drepturi, unde este aici imixtiunea atunci când s-a încălcat grav legea? Da, vom solicita Guvernului și astăzi o să votăm acest proiect de hotărâre, și organelor de Procuratură, justiție să facă ceea ce este legal și să întoarcem acest Aeroport statului și ca statul să primească beneficii.

În afara faptului că s-a trucat cu mult, n-au fost investiții în această întreprindere, doar o bună parte din acele colectări din taxa aeroportuară pe unele categorii de cetățeni, de pasageri taxa aeroportuară a ajuns la 30 de euro, pe alții 9 euro.

Haideți să vedem, un milion 800 de mii de pasageri pe an, să vedem pe doi, pe trei ani și să vedem că cineva, un SRL cu 5 400, a primit zeci de milioane de euro profit, pe ce drept? Cine sunt ei în această țară? Și ce au ei

cu interesul public? Să facă campanie electorală? Să construiască infrastructura acolo unde au primarul ales de un partid politic? Ori de banii aceștia urma să reabilităm trasee naționale, să facem lucruri pentru toată țara? Și de aceea concluziile comisiei sunt absolut adecvate.

Mai departe eu, pur și simplu, nu vreau să ies și să iau cuvântul la al doilea raport al comisiei pe Air Moldova, dar o să vedem că pentru datoriile față de Aeroport, pentru datoriile de catering și pentru datoriile către SRL-uri 5 400 de lei ale lui Șor s-a luat și Air Moldova, conform sumei datoriilor. (*Rumoare în sală.*) Da, vă rog mult.

Datoriile de la Air Moldova până astăzi n-au fost achitate, suma datoriilor a rămas, dar cineva conduce întreprinderea și obține profituri și mai vinde anumite bunuri, active ale acestei întreprinderi. Și vedem că este același cerc de persoane care s-au pricopsit și cu Air Moldova.

Mai departe sunt banii din bănci fraudate. Am ajuns la culme, că din banii creditați de la Banca de Economii cineva a cumpărat Banca de Economii și din banii aceștia să cumpere Aeroportul, și din banii aceștia, conform datoriilor, să ia Air Moldova, și este un cerc criminal, este un grup criminal organizat. Și asta este imixtiune în justiție? Nu, asta este o analiză care poate face un student la drept la anul II.

De aceea, stimați colegi, avem doar unica și ultima cu ce vreau să finalizez.

Doamnă Președinte,

Încă 20 de secunde vreau și vă rog mult.

Noi trebuie să întoarcem aceste întreprinderi statului și să facem tot posibilul ca statul să aibă profituri și să aibă bani pentru programe sociale, pentru infrastructură. Unu.

Doi. Vă rugăm mult, stimați colegi, să nu mergem cu ideea că aceste întreprinderi trebuie concesionate doar la condiții mai avantajoase, statul trebuie să câștige bani. Orice concesiune, chiar și dacă acest pretins concesionar este de bună-credință, oricum duce la profitul lui și nu la profitul statului.

Așa că dacă noi asumăm acest lucru și creăm astăzi baza politico-juridică ca Parlament, care reprezintă cetățenii, aceste întreprinderi trebuie să fie ale statului.

Și chiar ultima, comisia va ieși și cu alte lucruri, inclusiv „Gările auto” care trebuie să le întoarcem și „Tutun CTC” care este gata astăzi să fie întors statului.

Vă rog mult să nu promovăm nici noi, nici Guvernul, pentru care am votat, că „Tutun CTC” nu poate fi o întreprindere de stat, că asta sunt țigări, că asta nu știu ce, noi nu vorbim despre dauna sănătății, noi vorbim că este o ramură a industriei, a economiei care aduce bani. Unu.

Doi. Să nu vorbim astăzi că statul ... Guvernului nu-i este convenabil să întoarcă „Tutun CTC”. Aceste întreprinderi, dacă să luați prețul în alte țări, prețul real al acestor întreprinderi este mult mai mare decât prețul la care s-au concesionat și s-au privatizat, s-au vândut. Și s-a vândut după reparația din contul statului și cu depozite pline cu țigări.

Noi trebuie să-i asigurăm acestui stat economia și veniturile statului, pe urmă sunt și veniturile cetățenilor.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor va susține acest proiect de hotărâre și vom face tot posibilul ca acest proiect de hotărâre să ajungă până la bun sfârșit, până la rezultate concrete.

Domnule Munteanu,

Încă o dată, sunteți bravo, sunteți un deputat activ, sunteți un deputat care reprezintă demn cetățenii.

Vă mulțumim.

Și succese mai departe. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Stimați colegi,

Acum trecem la procedura de vot.

Какая реплика? *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi,

Stimați colegi,

Toate replicile la sfârșitul ședinței de astăzi, vă rog.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul Hotărârii, înaintat de către Comisia de anchetă, pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesionării proprietății publice și, în special, a privatizării Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”, proiectul de Hotărâre înregistrat, din partea Comisiei de anchetă, sub nr. 217 din 1 octombrie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți în sală. *(Aplauze.)*

Proiectul de hotărâre este adoptat.

Următorul proiect de hotărâre, următorul raport este ...

Nu, stimați colegi,

Dacă n-a obosit domnul Munteanu ...

Stimați colegi deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile. Dați-mi voie măcar două cuvinte să spun.

Următorul raport este **Raportul de evaluare a modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”**.

Domnule Munteanu,

Vă rog, la tribună.

Președintele Comisiei de anchetă.

Stimați colegi,

Trebuie să stabilim, de asemenea, regulamentul. Eu vă propun, domnule Munteanu, să dați cel mai important citire celor mai importante concluzii, dacă sunt fapte concrete, cu fapte concrete și sigur că runda de ...

Stimați colegi,

Este necesar să votăm.

Stimați colegi,

... măcar o secundă.

Regulamentul. Eu cred că ... Raportorul cât solicită? 25 de minute. Runda de întrebări-răspunsuri – 30 de minute se propune. Se acceptă? Se acceptă.

Cine este pentru, rog să votați. Pentru acuratețe.

Mulțumesc.

Domnule raportor,

Vă rog. 25 de minute.

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Vă rog frumos să-mi permiteți să fac un rezumat al principalelor elemente ale acestui raport, al doilea raport. Este vorba de o privatizare, deci modelul de analiză a procedurilor care au fost urmate un pic diferă, dar la baza acestei privatizări, de asemenea, se conține o fraudă. Și dacă e vorba de fraudă, o să vă expun prin elementele tehnice și juridice ce s-a întâmplat de fapt.

În anul 2018, autoritățile au decis privatizarea Întreprinderii de Stat „Air Moldova” în condiții netransparente și cu o celeritate... cu o viteză amețitoare, care au ridicat multe întrebări în societate referitor la modul de înstrăinare a transportatorului aerian național, care deținea la acel moment o piață de 43% din toate transporturile aeriene din Republica Moldova.

În perioada 2015–2018, Air Moldova a fost gestionată de un administrator interimar, care a admis în activitățile sale numeroase ilegalități, curențe și acțiuni total neconforme cu practicile de guvernare corporativă, inclusiv tănuirea deciziilor sale de achiziții, planificarea suboptimală a afacerilor, gestionarea defectuoasă a patrimoniului, împiedicarea practicilor de audit financiar și operațional.

Managementul extrem de prost al acestei companii a creat o situație paradoxală: compania își mărea an de an vânzările și serviciile oferite pe o piață în creștere, acumulând, în același timp, galopant noi datorii. Astfel, deși cota de piață a scăzut ne semnificativ între 2014 și 2017 (de la 48% la 40%), numărul total de pasageri transportați a crescut de la jumătate de milion – în 2012 la 1,13 milioane – în 2017. Valoarea de piață a Companiei „Air Moldova” era estimată din surse independente circa 3 miliarde de lei. Deși această situație era foarte bine cunoscută Ministerului Economiei și Infrastructurii, Agenției Proprietății Publice și Ministerului Finanțelor, situația companiei rămânea să preocupe foarte puțin dintre oficialii fostului Guvern. La momentul privatizării, autoritățile au declarat că Air Moldova se află în prag de faliment, în pofida tuturor eforturilor Ministerului Economiei.

Înstrăinarea întreprinderii de stat în favoarea unei societăți cu răspundere limitată, 49% din care erau deținute de Compania aeriană „Blue Air” din România, se spunea că va salva transportatorul aerian și îi va da un nou suflu de dezvoltare. Vladimir Baldovici, în calitate sa de director al APP-ului, vânzătorul Întreprinderii de Stat „Air Moldova”, a comunicat publicului că cumpărătorul și-a asumat obligația de a restitui datoriile companiei în cel mai scurt timp și de a face investiții majore pentru înnoirea și majorarea flotei aeriene. Ceea ce nu spunea însă directorul APP era că Agenția Proprietății Publice a omis intenționat sau din neglijență includerea în obligațiile contractuale a termenelor de achitare a datoriilor sau a efectuării investițiilor asumate în Strategia de dezvoltare.

Comisia de anchetă constată că deciziile și atitudinea autorităților Guvernului Republicii Moldova față de cele mai valoroase active corporative ale sale – Compania „Air Moldova” au fost total iresponsabile, dăunătoare interesului public la toate etapele care au precedat, iar ulterior au condus la privatizarea acestei companii.

Pe scurt.

1. Confirmăm prin acest raport că, până la decizia de privatizare, Air Moldova a înregistrat datorii de 1,3 miliarde de lei și capital propriu negativ de peste 100 milioane de lei la data vânzării. Datoriile au fost înregistrate pe fondul creșterii numărului de pasageri transportați.

2. În perioada anilor 2015–2018, compania a fost gestionată de un singur director general interimar – Iulian Scorpan, fără a-i fi stabilite obiective de performanță și fără a desfășura vreun concurs de angajare. La audierile Comisiei de anchetă, nici unul dintre oficialii audiați nu s-au arătat

mulțumiți de performanța acestei administrări, însă nimeni nu a oferit o explicație de ce n-a fost schimbat un director adecvat situației, în ciuda faptului că Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor dețineau deplinătatea informației despre starea de lucruri la această companie.

3. Din anul 2014 până în 2018 nu a existat nici un raport de audit independent asupra situațiilor financiare ale companiei, chiar dacă aceste servicii au fost contractate și au fost achitate. În 4 ani au fost lansate doar 5 oferte de prestare a unor servicii financiare și de alt ordin. Conform legislației în vigoare (Legea cu privire la întreprinderea de stat nr. 146, articolul 13¹), auditul situațiilor financiare era obligatoriu. Totuși, niciunul dintre oficialii audiați în Comisia de anchetă nu-și amintește nimic despre regulile prin care se făceau achizițiile la Air Moldova, nici măcar directorul interimar. Cu atât mai ciudată este situația în care MinFin și Ministerul Economiei nu au evaluat vreodată starea companiei, care cheltuia anual peste 2 miliarde de lei pentru achiziții (bunuri și servicii).

4. Rapoartele de audit sunt obligatorii pentru întreprinderile de stat. Respectiv, era obligația Ministerului Economiei, a altor reprezentanți ai statului în consiliul de administrație de a se asigura de faptul că aceste audituri se fac cu regularitate și că ele sunt prezentate publicului.

5. Managementul defectuos al fostei Companii „Air Moldova” genera costuri suplimentare și datorii în evantai. Astfel, în ultimii 2 ani de zile, înaintea privatizării (2017–2018), conducerea companiei adoptase practica nocivă de a apela la aeronave și echipaje închiriate din alte companii, în timp ce propriile aeronave și echipaje rămâneau la sol din cauza planificării proaste și a lucrărilor de întreținere insuficiente sau a lipsei de resurse financiare. Planul de restructurare, prezentat de companie în adresa Consiliului Concurenței, conținea la momentul în care s-a solicitat ajutor de stat fapte după care aeronava Embraer-190 din posesia Companiei „Air Moldova” nu era relansată la operațiuni, aflându-se la uzina de reparații. Cazuri similare sunt menționate și în Strategia de dezvoltare a Companiei „Air Moldova”.

6. După reforma din 2017 a structurii Guvernului și fuziunea Ministerului Transporturilor cu Ministerul Economiei, fondator al Companiei „Air Moldova” devine Ministerul Economiei și Infrastructurii. În august 2017, Guvernul susține inițiativa Ministerului Economiei de a asigura operatorul aerian cu un ajutor de stat, autorizat la 14 septembrie 2017 de către Consiliul Concurenței. Prin decizia sa, acesta obligă Ministerul Economiei, de comun acord cu APP, Autoritatea Aeronautică Civilă să prezinte, în termen de 6 luni de la acordarea ajutorului de stat, un plan de restructurare sau de lichidare a beneficiarului. Ajutorul de stat acordat Air Moldova cuprindea cesiunea/transmiterea către Autoritatea Aeronautică Civilă a creanțelor SRL „Avia Invest” față de Air Moldova și eşalonarea datoriilor. Prin această transmitere a datoriilor, Autoritatea Aeronautică Civilă a consimțit să preia datoriile istorice ale Air Moldova față de SRL „Avia

Invest”, în loc să încaseze direct aceste datorii de la „Avia Invest”, însemnând, de fapt, un abuz de putere sau depășire a atribuțiilor. Notăm că Air Moldova nu a prezentat un plan de restructurare în termenele stabilite de Ministerul Economiei.

7. La 14 martie 2018, Ministerul Economiei primește și transmite Consiliului Concurenței un plan de restructurare al Companiei „Air Moldova”, care include unele măsuri de ameliorare a situației financiare a companiei, fără a pomeni nici un singur cuvânt despre privatizare. Potrivit acestui plan de restructurare, condiționat de returnarea ajutorului de stat, Compania „Air Moldova” preconiza să implementeze diverse acțiuni de restructurare în toată perioada anului 2018. Fluxurile financiare estimate de conducerea Companiei „Air Moldova” urmau a fi suficiente pentru a acoperi necesarul de rambursare a împrumutului către Aeroportul Internațional Chișinău în valoare de 75 de milioane de lei. La mai puțin de 2 luni după prezentarea acestui raport al acestui plan de restructurare, APP semnează contractele de evaluare pentru privatizarea Companiei „Air Moldova”, ceea ce, de fapt, contrazicea planului de restructurare prezentat de companie și contrazicea autoritatea Consiliului Concurenței. Air Moldova este pusă într-un proces de privatizare, ceea ce sugerează că planul de restructurare cerut din partea companiei niciodată n-a fost prezentat și tratat cu seriozitate.

8. Fără a implementa planul de restructurare, urmare a ajutorului de stat, în mai 2018, APP contractează servicii de evaluare a Complexului patrimonial unic Compania Aeriană „Air Moldova”. Analiza acțiunilor pe care noi le-am efectuat, Comisia, asupra acțiunilor haotice și necoordonate a Ministerului Economiei, denotă faptul că decizia de privatizare din vara anului 2018 a fost luată ad-hoc, fără pregătire. Peste exact două luni de la contractare, la 17 iulie 2018, evaluatorul „Rilici-Compani” SRL, întocmește un Raport de evaluare al Complexului patrimonial unic „Air Moldova”, în 10 volume masive, semnate de un singur expert-evaluator, fapt foarte dubios, ținând cont de volumul uriaș de lucrări necesare la evaluarea unei companii aviatice. Astfel, valoarea de piață a Companiei „Air Moldova”, cu o cifră de afaceri de 3 miliarde de lei, constituie, în opinia evaluatorului, doar 48 de milioane de lei. Această discrepanță între 3 miliarde și 48 de milioane de lei, prețul... care dorește acest evaluator să-l prezinte Guvernului, trezesc bănuiele rezonabile de superficialitate și fals, ceea ce ne-a determinat pe noi, Comisia de anchetă, să evaluăm încă o dată evaluatorul. Comisia a constatat astfel că evaluatorul nu a inclus în preț drepturile intelectuale ale companiei, rețeaua de operare și distribuție, acordurile interline, actele permissive și certificatele deținute de operator, apartenența la organizații internaționale, manuale de operare, lucruri care pe această piață aviatică costă foarte scump.

Comisia a solicitat o opinie suplimentară la calitatea evaluării și am ajuns la următoarea concluzie. Raportul este îndeplinit cu încălcări grave ale legislației Republicii Moldova, care reglementează activitatea de evaluare.

Evaluatorul a încălcat, în întregime sau parțial, articole ale Legii nr. 989/2001 „Privind activitatea de evaluare”, Raportul nu corespunde Standardelor Internaționale și Europene de Evaluare, iar evaluatorul contractat de APP a încălcat flagrant Standardele Internaționale de Evaluare IVS 101 și IVS 102, în corespundere cu care, evaluatorul nu a efectuat inspectarea și nu poate identifica cu certitudine obiectul evaluării.

Pretenții față de raportul evaluării sunt foarte multe și vă rog să le citiți.

Cumulativ, însă, aceste fapte trezesc Comisiei de anchetă suspiciuni rezonabile cu privire la lipsa de bună-credință a persoanelor responsabile în cadrul procesului de privatizare și de diligența cu care această privatizare a fost organizată în vederea protejării intereselor legitime ale statului.

Evaluarea companiei aeriene a fost efectuată cu derogări de la cadrul legal al Republicii Moldova. Expertiza procesului de evaluare punctează că evaluarea a fost efectuată după o metodă total inadecvată – complex patrimonial unic, în loc de a fi evaluată afacerea.

La 23 iulie 2018, la 6 zile după prezentarea raportului de evaluare, are loc ședința Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice în cadrul căreia se ia hotărârea de a expune la concurs comercial Compania „Air Moldova”, pe lângă alte 11 întreprinderi de stat.

Eu cred că aceste 11 întreprinderi de stat, mult mai mici, au servit doar ca camuflaj pentru adevărata operațiune care s-a planificat cu multă meticulozitate.

În fapt, privatizarea unei întreprinderi cu o cifră de afaceri de 3 miliarde de lei, cu 40% din toate vânzările întreprinderilor de stat în 2018, a fost o decizie spontană, fără expertiza necesară în beneficiul unei companii private. Dosarul pregătit de APP pentru procesul de privatizare nu conține nici o referință la starea financiară a companiei. Nu e deloc clar cum au evaluat membrii Comisiei de privatizare obligațiile restante ale Companiei „Air Moldova” față de stat și în ce măsură decizia lor era conformă cu planul de restructurare al companiei, care a stat la baza autorizării ajutorului de stat din 2017 către Air Moldova? Valoarea estimată aleatorie, stabilită de un evaluator inadecvat, devine, de fapt, un element, un detaliu extrem de important în eșecul privatizării.

Modul de privatizare prin concurs comercial a fost ales cu grave abateri de la legislația în vigoare și este ilegal. Privatizarea bunurilor proprietate publică de o importanță deosebită pentru economia națională se efectuează prin proiecte individuale cu atragerea unui consultant financiar independent, asta scrie Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr. 121 (articolul 44).

Modul de privatizare legal aplicabil pentru privatizarea Air Moldova presupune mai multe etape de consultări publice, aprobarea de către Guvern

a actelor de privatizare și implicarea unui consultant financiar independent. Toate aceste elemente au lipsit la momentul privatizării.

De fapt, cadrul legal indică responsabilitatea Ministerului Economiei, în calitate de fondator al Companiei „Air Moldova”, să elaboreze proiectul individual de privatizare (articolul 8 punctul (2) litera b), iar APP-ul trebuia să examineze proiectul de privatizare și să-l înainteze către Guvern.

Importanța deosebită pentru economia națională era clară din obligativitatea de a prezenta un proiect individual, lucru care reiese din corespondența stabilită între Guvern, Ministerul Economiei și Ministerul Transporturilor.

În anul 2016, Ministerul Economiei, iar mai târziu și Guvernul au cerut Ministerului Transporturilor să asigure accesul evaluatorilor, iar Ministerul Transporturilor a refuzat accesul, în 2016, invocând necesitatea privatizării prin proiect individual conform articolului 44. În acest context, persoanele responsabile din cadrul Guvernului ar putea fi suspectați de acțiuni coordonate și concertate.

Mai departe. Modalitatea de privatizare prin concurs comercial a fost menționată în caietul de sarcini de către Ministerul Economiei și a fost inclusă în deciziile Comisiei de privatizare în procesul-verbal din 23 iulie 2018. Cadrul legal, însă, prevede competența exclusivă a vânzătorului cu privire la decizia de a expune bunul la privatizare, care include și modul de privatizare (alineatul (2), idem).

În speța de față, Comisia de anchetă constată că a avut loc o imixtiune din partea Ministerului Economiei în atribuțiile directe ale APP-lui (Agenția Proprietății Publice) și o depășire de atribuții față de Comisia de privatizare.

Înțeleg că am mai puțin timp, o să încerc să reduc din argumentele pe care le-am găsit.

Comisia de anchetă constată că interesele statului nu au fost protejate la concursul comercial prin care a fost privatizată Air Moldova, iar contractul de vânzare-cumpărare nu conține suficiente clauze care ar fi asigurat atingerea obiectivului declarat de instituțiile statului. Forma și conținutul contractului sunt total inadecvate și disproporționate cu scopul privatizării celei mai importante companii aviatice a Republicii Moldova cu o cifră de afaceri de 3 miliarde de lei. Contractul nu include garanții ferme de apărare a intereselor statului în această tranzacție.

Totodată, datele furnizate de către Serviciul de prevenire a spălării banilor indică asupra unor infracțiuni legate de spălarea banilor în proporții deosebit de mari. Astfel, unul dintre așa-zii fondatori ai Companiei „Civil Aviation Group”, Andrei Ianovici, a achitat plata pentru privatizarea Companiei „Air Moldova” printr-o depunere cash de 2,56 milioane de euro prin intermediul Băncii „Moldova Agroindbank”, izbutind să convertească și să transfere sub formă de împrumut sumele de 44,2 milioane de lei și

5,8 milioane de lei, ca plată pentru privatizarea Air Moldova, după orele de închidere a băncii.

S-a stabilit că originea acestor bani provine dintr-un contract de împrumut, încheiat la 27 septembrie 2018, cu o Companie nerezidentă „Gold Craft FZE” (Emiratele Arabe), oferit în numerar și transportat în cash prin Biroul vamal al Aeroportului.

Nu există o claritate satisfăcătoare asupra beneficiarului efectiv al acestei companiei care i-a împrumutat lui Ianovici banii care au ajuns pe contul Trezoreriei de stat și nici dacă acest împrumut a fost, cu adevărat, adus în Republica Moldova, conform declarațiilor lui Ianovici.

Comisia a fost înștiințată despre inițierea de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a unei anchete pe marginea acestui subiect la 12.09.2019, constatând existența unor suspiciuni serioase asupra provenienței banilor investiți în privatizarea Companiei „Air Moldova” și riscul real ca acești bani să aparțină unor scheme infracționale.

Comisia constată că toate instituțiile statului, implicate în privatizarea Companiei „Air Moldova”, au admis din start riscul de neonorare a obligațiilor contractuale de către ofertant, care nu avea calificarea minimă necesară pentru a înlocui statul în administrarea și dezvoltarea celei mai importante companii aviatice din Republica Moldova, însă alte considerente decât cele anunțate oficial au prevalat.

Contractul de vânzare-cumpărare al Companiei „Air Moldova” nu include termene exacte și prevederi prin care cumpărătorul ar avea obligația să-și onoreze scopul declarat al acestei privatizări – plata integrală a datoriilor comerciale. Contractul nu presupune anumite cerințe specifice față de cumpărător, care ar fi asigurat capacitatea tehnică și financiară al acestuia de a administra strategic și operativ responsabilitățile Companiei „Air Moldova”. Contractul nu asigură stabilitatea angajamentelor proprietarului Companiei „Air Moldova”, astfel încât asociații și fondatorii Companiei „Civil Aviation Group” pot fi oricând înlocuiți, iar obligațiile inițiale pot fi deturnate sau anulate.

Asumarea unor obligații contractuale, fără prescrierea unei perioade de timp definite pentru executarea acestora, reprezintă o tehnică de diminuare sau diluare a obligațiilor cumpărătorului față de stat, în scopul eliminării efectelor juridice. După semnarea contractului de privatizare, atât cumpărătorul, cât și vânzătorul au făcut declarații publice că datoriile comerciale ale Air Moldova vor fi achitate în termen de 3–4 luni de la data semnării contractului, fapt care nu s-a întâmplat până astăzi.

După consumarea acestui termen, anumiți reprezentanți ai Companiei „Blue Air”, deținătorii a 49% din Compania nou-formată „Civil Aviation Group”, au declarat că nici măcar nu intenționează să achite datoriile restante ale Air Moldova față de stat, ceea ce ar fi trebuit să trezească imediat reacțiile conducerii APP, dar acestea nu au avut loc.

La finele anului 2018, Compania „Blue Air” avea datorii de peste 131 milioane de euro și capitaluri negative de 94 milioane de euro din România. Presa din România vorbea pe larg despre un faliment posibil al acestei companii.

Presupunem că Agenția Proprietății Publice era la curent cu acest fapt și acest lucru face ca scopul central al privatizării, inițiate de stat în 2018: stingerea datoriilor istorice prin atragerea unui investitor strategic și dedicat acestui scop să nu se fi întâmplat niciodată.

Această concluzie are la bază refuzul declarat al așa-zișilor investitori de a-și returna datoriile istorice ale companiei, dar și faptul că până astăzi acționarii Companiei „Civil Aviation Group” nu au investit nici un ban în dezvoltarea companiei.

În absența oricăror garanții bancare, iar anumiți oficiali ai guvernelor nu au văzut nici la audierile noastre nici o diferență între garanție bancară și asigurare sau document de asigurare care ar compensa lipsa capacităților financiare ale ofertantului, alte dovezi care ar susține probitatea managerială a ofertantului, ne putem aștepta în orice moment ca așa-zii investitori să plece, tranzacționându-și cotele-părți din acțiunile acestei companii unor companioni și mai obscuri din jurisdicții off-shore, lăsând în urma lor foc și scrum.

Comisia de anchetă constată astfel că, după aproape 12 luni de la semnarea contractului de privatizare, situația Companiei „Air Moldova” rămâne la fel de instabilă și proastă sub aspect financiar ca și înainte de privatizare. Lipsa de investiții i-a determinat pe noii proprietari să contracteze o nouă serie de datorii față de „Avia Invest”, compania concesionară a grupului de firme aparținând lui Ilan Șor (Airport Handling și Catering). Datoriile totale către aceste companii, plățile restante către furnizorii de carburanți, contractarea de piese de schimb și alte servicii necesare sunt uriașe. Nu le voi citi în acest moment, dar toată lumea cred că se va documenta pe baza acestui raport.

În sfârșit, Raportul Comisiei de anchetă stabilește fără tăgadă faptul că Guvernul, Ministerul Economiei și APP, nu au depus eforturile necesare suficiente, adecvate de monitorizare a respectării obligațiilor ulterioare privatizării. Amintesc tuturor deputaților că o prevedere a contractului presupune obligația Guvernului de a monitoriza 3 ani după semnarea contractului de privatizare situația financiară, economică și operațională a acestei companii.

La un an de la privatizare, operatorul național se află în aceeași stare de instabilitate economică și financiară ca și până la demararea acestui proces. Toată „monitorizarea” îndeplinirii de către cumpărător a obligațiilor contractuale s-a limitat la colectarea informațiilor privind achitarea datoriilor existente. În același timp, APP era obligat să coordoneze desemnarea unui auditor pentru situațiile financiare din 2018. În realitate

nu a întreprins absolut nimic. Până azi, nu a avut loc nici o ședință a comisiei de monitorizare. Nici un fel de alte acțiuni de inspectare sau de control, de supraveghere asupra stării companiei nu au avut loc.

Acest cumul de neconformități, neglijențe și abuzuri constatate ne permit să afirmăm, cu deplină autoritate și certitudine, că privatizarea Air Moldova a reprezentat un act abuziv, netransparent și ilegal. Au fost încălcate principiile de bază ale deetatării proprietății publice, așa cum prevede Legea privind administrarea și deetatarea proprietății publice nr. 121 din 04.05.2007. La încheierea primului an de la momentul privatizării, constatăm că scopurile declarate ale privatizării Companiei „Air Moldova” nu au fost atinse nici în cea mai mică parte, iar modalitatea de privatizare aleasă de către instituțiile statului (concurș comercial) a fost total nepotrivită, neeficientă și ilegală. Deja în acest moment, există suficiente temeiuri juridice și plauzibile pentru a iniția procedura de reziliere a contractului de vânzare-cumpărare a Companiei „Air Moldova”, confiscarea banilor depuși în mod ilicit de către așa-zii investitori din surse obscure, cu compensarea prejudiciului cauzat statului pentru acțiunile întreprinse de aceștia.

Au fost identificate un lanț lung de abuzuri, fals în acte și neconformități care justifică inițierea unor investigații disciplinare, contravenționale și penale a persoanelor care au fost implicate în procedura de privatizare a acestei companii.

Cam astea sunt concluziile Comisiei de anchetă...

Domnul Mihail Popșoi:

Domnul Grosu.

Domnul Litvinenco.

Domnul Ulanov.

Conectați, vă rog, microfonul domnului Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Mulțumesc mult.

Господин докладчик, два вопроса, которые принципиально не отражены в вашем рапорте, известны из открытых источников, тем более не могут не быть известны комиссии, – это плохое государственное управление Компанией „Air Moldova” в период, который вы указываете, 14-й, 15-й до 19-го года, до 18-го, до момента приватизации. И второй момент: в вашем отчете вообще не отражен тот факт, что государство не сформировало денежными средствами уставный капитал, который должно было сделать. Больше 160 миллионов лей не были внесены в уставный капитал при декларировании его увеличения.

Поэтому вопрос первый. Почему так слабо раскрыто или, может быть, раскрыто в каких-то других документах, но по какой-то причине не попало в рапорт, до какого экономического состояния была доведена компания посредством ее государственного управления, а не просто какие-то общие фразы. И почему в вашем рапорте не отражен тот факт, что государство не предоставило компании уставный капитал в размере 150 миллионов лей, который был объявлен только на бумаге?

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc.

În primul rând, vreau să spun că în 2017 Compania „Air Moldova” a primit un ajutor de stat,... care totalizează aproximativ 80 de milioane de lei. Acești bani au fost oferiți Companiei de Stat „Air Moldova” și acești bani trebuiau să fie restituiți de către noii proprietari ai companiei. Nu cunosc despre faptul că statul ar fi avut încă o obligație de a crește capitalul social al companiei după privatizare.

Domnul Mihail Popșoi:

Da. Domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Господин Мунтяну, извините, при всем уважении к вам, это просто какая-то нелепость.

Никто не говорит о том, что государство должно было увеличивать уставный капитал после приватизации. Если вы изучали как минимум хотя бы баланс Компании „Air Moldova”, был пресс-релиз от Компании „Air Moldova” по этому поводу порядка там двух или трех недель назад...

Domnul Igor Munteanu:

Da, da.

Domnul Denis Ulanov:

... до приватизации в, кажется, 2017-м или 18-м году... я по памяти, из статьи, государство не обеспечило финансирование уставного капитала, которое оно должно было сделать как учредитель государственной Компании „Air Moldova”.

Почему данный факт даже не был рассмотрен на комиссии, и вы, как председатель комиссии, даже об этом не знаете, что государство не выполнило свои обязательства? При чем здесь заем, который был предоставлен от одного госпредприятия другому и который был, с ваших слов, передан в обязательства частного инвестора, приватизировавшего компанию? Не об этом идет речь, а прежде всего о выполнении обязательств государства перед своей государственной

компанией до того, как она была выставлена на приватизацию, – это тоже один из моментов ее состояния.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Ulanov,

Probabil că mi-a scăpat ceva. Din prezentarea concluziilor raportului, noi ne-am concentrat, de fapt, în acest raport nu doar... nu exclusiv asupra situației financiar-economice, deși asta este extrem de important sub aspectul restituirii datoriilor istorice și asupra împrumutului de stat care n-a fost restituit în privința alocării unor sume de bani suplimentare pentru creșterea capitalului social. Acest lucru cred că o să-l găesc și o să vă răspund pe parcursul altor întrebări, dacă îmi permiteți așa o anumită pauză.

Noi ne-am concentrat asupra procedurilor care au fost urmate de către APP și Ministerul Economiei. Procedura... viteza... celeritatea cu care s-a declarat planul de restructurare care presupunea anumite măsuri prin care ajutorul de stat trebuia să ajute acestei companii să se reformeze, să devină mai profitabilă, mai bine administrată și peste două luni de zile de la prezentarea acestui... eu știu, plan de restructurare, care a venit în conformitate cu decizia Consiliului Concurenței și cu decizia Guvernului, să ia decizia peste noapte de a privatiza această companie.

Pentru noi, procedurile de pregătire a companiei pentru privatizare au fost, evident, viciate de niște argumente sau de niște explicații care nu au urmat interesele statului.

O să găesc punctul care vă interesează și o să vă răspund.

Totodată, vreau să răspund doamnei Ciobanu care m-a întrebat: care este situația cu acest ajutor de stat? Acest ajutor de stat a rămas în aer, pentru că niciuna dintre autoritățile care au contribuit la negocierea și la elaborarea contractului de privatizare nu a inclus și nu și-a adus... n-au inclus prevederi speciale față de obligația companiei care a privatizat de a restitui acești bani care au intrat în fondurile companiei și, de asemenea, nu și-au adus aminte de acest ajutor de stat nici măcar la audierile pe care noi le-am organizat.

Deci oameni care au fost directorul APP-ului, subsecretar de stat la Ministerul Economiei, nici nu știau de existența unui ajutor de stat de 90 de milioane de lei, care ar fi trebuit să fie restituiți în termen de 6 luni după transmiterea acestor bani Companiei „Air Moldova”.

Am menționat mai multe aspecte care au fost în detrimentul interesului statului și în contradicție cu Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și eu cred că aceste vicii de procedură, modul în care este administrată această companie creează concluzia naturală că interesele statului au fost afectate dramatic și actualul proprietar al Companiei „Air Moldova” nu îndeplinește nici în cea mai mică măsură obligațiile și responsabilitățile care erau declarate la momentul privatizării.

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Slusari. (*Voci nedeslușite.*)

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc.

Două întrebări.

În primul rând, felicitări pentru ambele rapoarte, domnule Munteanu, sunt făcute foarte calitativ și foarte punctual.

Întrebările legate de Air Moldova. Prima. Dacă în cadrul comisiei ați reușit, totuși, să stabiliți care a fost factorul decizional în cadrul Guvernului în privința privatizării, așa-zisei privatizări a Air Moldova?

Nu cred că decizia a luat-o Baldovici, probabil că deciziile au fost luate în altă parte, dacă cumva a fost abordat acest subiect? Ministerul Economiei, Guvernul, GBC, adică unde a fost luată această decizie?

Domnul Igor Munteanu:

În privința locului unde a fost luată decizia de privatizare, cred că nu trebuie să avem nici un fel de dubii, că era un singur pol de influență și decizii în acel moment. Dar este clar că la momentul în care s-a luat această decizie toate acțiunile care au precedat privatizarea au creat situația perfectă, furtuna perfectă mai bine-zis, pentru ca statul să piardă controlul asupra singurei și celei mai importante Companii de aviații din Republica Moldova.

Ca să vă dau detalii suplimentare, la momentul în care a manifestat interesul de privatizare, această Companie „Civil Aviation Group” avea pe cont 500 mii de lei, ea pretindea că poate să onoreze obligația de a restitui datoriile vechi de 1,3 miliarde de lei. Nu, elementar, statul trebuia să întrebe: care sunt garanțiile bancare pe care le aduceți în această tranzacție, pentru ca noi să fim siguri că nu doar veți restitui banii care trebuie să fie returnați în stat, dar aveți niște obligații investiționale?

Respectiv, din această descriere a situației, eu pot ajunge la concluzia că a fost o complicitate între oficialii din Ministerul Economiei, din Agenția Proprietății Publice cu cei care au privatizat pe bani mici o piață de 3 miliarde de lei. Două persoane fizice. Ce responsabilități pot să aibă două persoane fizice ca să modernizeze cea mai importantă Companie aviatică a Republicii Moldova?

Una dintre aceste persoane fizice aduce cash 2,6 milioane de euro, pe care le introduce într-o bancă comercială după încheierea orelor de serviciu. Și nici o agenție de stat nu intră în alertă. Aflăm despre toate aceste lucruri după o anumită perioadă de timp, după pierderea puterii a unui partid, care, probabil, s-a aflat în spatele acestei tranzacții dubioase.

Eu nu am menționat nici un nume. După cum bine știți, eu urmez principiul ca numele persoanelor responsabile să fie folosite și pronunțate

public de către organele de anchetă. Și, după cum ați văzut, organele de anchetă au și început acțiuni foarte active de investigare a acestui caz, a fost aplicat sechestrul, de la început 300 de milioane, după asta 600 de milioane.

Și eu cred că, după asigurarea statului că aceste companii nu intră imediat în faliment sau ne va asigura niște crize deosebite pe acest sector, noi trebuie să reparăm greșeala pe care au comis-o Ministerul Economiei și Agenția Proprietății Publice, oferindu-le pe farfurie cu liniuță roșie un cadou celor care au fost apropiați de putere.

Trebuie să reziliem acest contract, trebuie să vedem ce fel de obligații investiționale au fost onorate de către acești flăcăi și să nu mai comitem pe viitor asemenea infracțiuni prin complicitate.

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Slusari,

Mai aveți a doua întrebare?

Domnul Alexandru Slusari:

Anticipat a doua întrebare legată de modul obscur cum a fost privatizată această companie. Mă refer aici la depunerea banilor, cele 50 de milioane, noi cunoaștem și deja în numerar au fost depuse și că o parte din bani au fost luați de la o companie de asigurare și înapoi s-au întors doar jumătate și acum noi vedem falimentul acestei companii.

Dacă cunoașteți dumneavoastră, în calitate de președinte al comisiei, sunt deja acțiunile Procuraturii vizavi de anume acest segment, această problemă, de unde au provenit acești bani, dacă n-au fost ei bani spălați? Și dacă nu sunt acolo mai multe articole ale Codului penal încălcate când banii au fost depuși pe contul companiei?

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Însăși ideea de a introduce la privatizare bani cash, aduși din Dubai în geamantan, este o infracțiune, e o modalitate de spălare a banilor, fără nici un fel de ... sau cu documente trucate la frontieră. Pentru că eu nu cred că cineva normal poate să aducă cash 2,6 milioane de lei... de euro prin Istanbul sau prin alte țări prin care s-a tranzitat.

După asta sigur că noi am primit din partea organelor specializate, inclusiv de la Direcția Spălarea Banilor și de la alte agenții importante, informații despre preluarea unor bani din companiile de asigurări. Noi am dispus și am transmis aceste informații și organelor de anchetă, fără ca să precedăm sau într-un fel să anticipăm acțiunile lor.

Pentru că ei, aceste organe de anchetă, au competența lor, noi ne intersectăm doar într-un singur principiu și într-o singură idee, ideea de a

rezilia contractul de privatizare produs în condiții dubioase, cu complicitatea oficialilor unor agenții de stat și în detrimentul cetățenilor.

Noi suntem convinși de faptul că lipsa de măsuri de asigurare, lipsa de garanții de securitate pentru cetățenii noștri este cel mai important lucru care trebuie să ne intereseze și cu siguranță nu trebuie să ne intereseze 200 mii de lei, pe care le-a menționat un anumit deputat în această sală în calitate de mare infracțiune comisă de Parlamentul Republicii Moldova, pentru a inspecta și a analiza detaliat toate infracțiunile juridice care s-au comis la aceste proceduri.

Avem niște misiuni mult mai importante decât pur și simplu scamatoriile politice pe care unii dintre colegii noștri le folosesc doar pentru ca să-și apere colegii care au participat la aceste acțiuni și la aceste tranzacții dubioase. Trebuie să punem punct acestor povești de adormit copiii și trebuie să reziliem contractul. Asta este convingerea mea personală și a comisiei.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Stela Macari.

Doamna Stela Macari:

Vă mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Dumneavoastră ați avut dreptate spunând, la începutul acestei prezentări, că ambele aceste rapoarte au fost așteptate de toată lumea. Și țin să vă mulțumesc că ne-ați informat atât pe noi, cât și pe cetățeni și ne-ați oferit această posibilitate să înțelegem ce s-a întâmplat cu adevărat în cazul acestor privatizări.

Eu consider că la această etapă la fel de mult ne interesează, dacă considerați că există soluții și propuneri pentru a depăși situația în care noi ne aflăm acum?

Mulțumesc.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, Stela.

Sigur că soluții întotdeauna există din partea unui Guvern care-i responsabil și care înțelege gravitatea acestei situații. O soluție rapidă pe care noi am transmis-o către Guvern este instalarea unei administrații fiduciare, rezilierea contractului, instalarea unei administrații, eventual, poate, chiar și angajarea unei echipe de manageri care au calificarea și experiență să administreze o companie aviatică într-o situație de criză și într-o situație de tranziție. Dar toate aceste lucruri trebuie să treacă prin instanța de judecată,

trebuie să avem încheierea unei instanțe de judecată care legalizează planul și dorința Guvernului de a face ordine.

Vreau să vă spun că noi avem o obligație publică și față de deputații care au analizat și anterior aceste infracțiuni și cărora niciodată nu li s-a răspuns. Și așa vrea să menționez aici că acest lucru se referă și la efortul deputaților din Parlamentul anterior – domnul Lipskii, domnul Iurie Țap, care au avut o Comisie de anchetă și atunci au încercat să formuleze clar întrebările: de ce s-au întâmplat atâtea ilegalități, cine le-a comis, de unde a pornit complicitatea, cine are de câștigat și cine are de pierdut?

Dar chiar dacă au înfruntat piedici extrem de grave, pentru că deputaților pur și simplu nu li s-a răspuns, Agenția Proprietății Publice nu le-a dat acces la dosare, la contract, însăși ideea de a face un raport de anchetă fără a avea acces la contractul de concesiune era absurdă, dar așa s-a lucrat în vechiul Parlament.

Și pentru prima dată aceste rapoarte de anchetă sunt posibile datorită majorității parlamentare, datorită faptului că avem... probabil împărtășim același obiectiv de a face ordine și legalitate pe domeniul privatizărilor și concesiunilor. Și acest lucru trebuie să fie exploatat ca să ajungem la o rezoluție completă și în beneficiul public al acestor cazuri grave de extorcare, de înșelăciune cu... în privința interesului public... și în privința Aeroportului, și în privința Companiei „Air Moldova”. (*Aplauze.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea...

Aveți și a doua întrebare?

Următoarea întrebare – domnul Chiril Moțpan.

Domnul Chiril Moțpan:

Mulțumesc foarte mult.

Desigur că vreau mai întâi să-mi exprim respectul pentru munca depusă de colegul meu Igor Munteanu și membrii acestei comisii, subiectele puse în discuție astăzi fiind de importanță națională, pentru că, până la urmă, este vorba de obiective strategice.

Întâmplător sau nu, nu s-a vorbit deloc despre implicarea sau interesul în elucidarea acestor ilegalități de către organele de stat direct interesate, poate chiar și Comisia securitate națională, apărare și ordine publică din fostul Parlament.

Îmi dau foarte bine seama că acei care se pronunță astăzi împotriva, ar putea fi parte a procesului de devalizare a instituțiilor de stat, de deposedare a statului de două obiective categoric strategice de importanță națională și este de înțeles. Vreau doar cetățenii să pătrundă în esența muncii extraordinare, pe care au depus-o colegii noștri... și întrebarea o să urmeze imediat, de munca extraordinară pe care o depune comisia condusă de

Alexandru Slusari, aceștia suntem noi, muncim pentru a elucida niște matrapazlâcuri extrem de periculoase pentru securitatea statului Republica Moldova.

Și dacă ne respectăm, și ne dorim un stat de drept, obligatoriu trebuie să facem ordine.

O ilegalitate nepedepsită înseamnă încurajarea ei. De aceea insist ca materialele să ajungă în instanțele respective, în instituțiile de stat și să facă... poate nu vor considera respectații noștri procurori că este ingerință în activitatea lor, pentru că a solicita... da, asta era, de fapt, a solicita o informație sau luare de atitudine nu înseamnă ingerință în treburile procurorilor.

Întrebarea era, stimate domnule deputat, dacă a înțeles cineva sau a pus cineva accentul pe ideea că este o infracțiune care ține de securitatea statului?

Mulțumesc.

Domnul Igor Munteanu:

Stimate domnule deputat,

Eu am impresia că Procuratura a înțeles foarte clar mesajul nostru din sesizările pe care le-am făcut și am impresia că în privința la Air Moldova este chiar o reacție mai rapidă, probabil, pentru că urmele sunt mai proaspete și, probabil că, nimeni nu poate să se ascundă după diverse argumente sofisticate sau sofistice.

Totuși, eu cred că Parlamentul Republicii Moldova are obligația de a crea din Comisia de anchetă un instrument permanent bine construit, poate chiar cu anumite... eu știu, amendamente la Regulamentul Parlamentului, astfel încât noi să avem posibilitatea de a redresa situații imorale în care proprietățile publice sunt preluate, sunt cotropite de către anumite grupuri ostile interesului public. Și cred că, după ce se va încheia termenul de funcționare a acestei Comisii de anchetă – 120 de zile, noi vom depune și anumite amendamente pentru ca să întărim capacitatea comisiilor și deputaților de a se pronunța pe cauze de privatizare sau concesionare, sau de parteneriat public-privat, în opinia noastră, a deputaților, ilicite. Și atunci evident că o să avem posibilitatea ca toți cei cărora le pasă de interesul public să participe cu dragă inimă la aceste Comisii de anchetă și să poată avea un rol efectiv și pozitiv.

Domnul Mihail Popșoi:

Este și a doua întrebare? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Păi, din partea Frațiunii Partidului Democrat, în listă este o persoană, din partea Blocului ACUM, în listă sunt 5 persoane. (*Rumoare în sală.*)

Cum unu așa, dacă-i unul singur din partea Partidului Democrat în listă și-s 5 din partea Blocului ACUM.

Deci următoarea întrebare – Radu Marian și, ulterior, revenim.

Domnul Radu Marian:

Da. Mulțumesc.

Domnule Munteanu,

Mersi mult pentru raport.

Cred că este foarte important să facem precizări referitor la datorii, pentru că, la momentul semnării acestui contract, suma datoriilor era de 1,3 miliarde de lei.

Ce vreau să întreb este: care este situația actuală a datoriilor la Air Moldova? Cred că e important să știe toată lumea.

Mersi.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule Marian.

Răspunsul scurt e următorul: datorii probate istoric – 1,3 miliarde de lei, datorii operaționale – ele cresc în fiecare zi, probabil că sunt peste jumătate de miliard, datorii legate de ajutorul de stat nerecuperat – este vorba de 90 de milioane de lei. Probabil că, dacă nu suntem atenți, ele o să mai crească.

Domnul Mihail Popșoi:

Aveți și a doua întrebare?

Da. Domnul Marian.

Domnul Radu Marian:

Mersi.

Deci chiar dacă inițial se anunțase că această nouă companie care va prelua Air Moldova va plăti datoriile, după cum vedem, acest lucru nu s-a întâmplat. Această companie nu s-a ținut și nu se ține de cuvânt.

Mersi.

Domnul Igor Munteanu:

Absolut de acord și absolut adevărat. Cei care au pregătit această privatizare s-au gândit doar din perspectiva celui care ia bunul.

Ia compania, o exploatează, folosește diverse tertipuri pentru ca să stingă datoriile istorice, într-un fel sau altul, și evident... să nu țină cont deloc de interesele pasagerilor, cetățenilor Republicii Moldova care au interesul de a zbura undeva, de a se întoarce de undeva în condiții de siguranță, în condiții în care flota corespunde standardelor minime... standardelor minime, nici nu știu dacă există standarde minime... standardelor existente în aviație pentru ca să fie ocrotiți de orice fel de primejdii.

Lipsa de investiții pe acest domeniu la o companie care și-a luat angajament atunci când a privatizat Air Moldova vorbește foarte clar despre caracterul fictiv al acestor contracte și complicitatea oficialilor, despre care nu o găsesc să menționez. Această complicitate ne costă foarte mult...

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Frunze.

Domnul Petru Frunze:

Domnule președinte al comisiei,

Spuneți, vă rog, cum a fost posibil să fie efectuate aceste datorii de 1 miliard și 300 de milioane? Și totodată, să cunoaștem cu toții... dacă au fost incluse aceste datorii în costul activelor care au fost privatizate, și dacă a fost investigat și acest fapt cum au apărut aceste datorii?

Fiindcă este foarte important, deoarece această companie în cazul în care este gestionată înapoi de stat, să nu mai fim nevoiți să avem la fel, asemenea datorii, deoarece gestiunea acestei companii ar putea să prejudicieze din nou bugetul statului.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule deputat,

Aceste datorii istorice de 1,3 miliarde s-au întâmplat, s-au colectat în urma unui management extrem de prost al fostului director care... ca și în cazul Aeroportului, din momentul în care s-a privatizat, a trecut imediat, a devenit ... pentru „Civil Aviation Group”.

A fost scos din funcție abia recent, cu vreo 15 zile în urmă.

Felul în care s-au acumulat aceste datorii este... pur și simplu, trebuie să facem o enciclopedie a înșelăciunilor: datorii de la plățile restante pentru serviciile oferite pasagerilor, datorii de la preluarea sau închirierea unor aeronave străine, în condițiile în care propriile avioane stăteau în hangar, nereparate și nerepuse pe linie, datorii pentru echipaje împrumutate de la alte țări, în condițiile în care stewardesele noastre sau aviatorii nu erau folosiți, stăteau acasă. Și toate aceste lucruri descriu un plan anume de creare a datoriilor artificiale sau chiar de accelerare a acestor datorii că oricum această companie va fi vândută.

Deci aceste planuri evident vorbesc despre faptul că statul nu a fost responsabil... agențiile de stat nu au fost responsabile pentru ca să curme aceste practici nocive și statul, de fapt, a fost capturat. Nu-i ceva nou pentru noi, cei din actualul Parlament.

Dar statul a fost capturat nu numai prin faptul că a încercat să blocheze funcționarea Parlamentului, ci a încercat să captureze, prin fiecare agenție controlată politic, beneficiile și rentele care se scurgeau în buzunarele unor îmbogățiți. Acesta este un lucru care trebuie să-i irite pe fiecare cetățean al

acestei țări. Și noi avem obligația de a repara aceste fapte reprobabile printr-o reziliere a contractului cu Air Moldova și impunerea unei administrații fiduciare care să rezolve problema bunei administrări a companiei.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Mai aveți a doua întrebare sau deja ați acordat?

Eu mă orientez cum m-a informat domnul coleg, domnul vicepreședinte Popșoi, cine n-a vorbit.

Următoarea întrebare – domnul Furculiță Corneliu. (*Rumoare în sală.*)

Niciodată. Никогда в жизни.

Da, domnule Furculiță, vă rog.

Și vreau să vă spun că întrebările domnului Furculiță și încă o întrebare vă acord și gata. Am terminat timpul, stimați colegi. Am epuizat.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Rog frumos să ne spuneți, da, s-a vorbit despre structura datoriilor, noi înțelegem că foarte multe datorii se induc din contractele mai mult sau mai puțin profitabile cu niște firme, așa se numește „căpușă”. Dar, totuși, bănuiesc să sunt și datorii ale unor prestatori de servicii internaționali, aeroporturi internaționale deci care sunt veridice și la sigur sunt aeroporturi din Uniunea Europeană, nu vor fi pericole că navele noastre vor fi ... sau vor avea interdicții de a beneficia de serviciile acestor aeroporturi sau chiar să nu fie arestate?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule deputat,

Aveți perfectă dreptate, există și datorii externalizate unor aeroporturi internaționale, acolo pe unde trec liniile noastre și avioanele noastre.

Dar din câte îmi aduc eu aminte structura datoriilor, ele nu sunt mai mari de 15% din totalul datoriilor contractate. Cele mai multe datorii sunt locale, fie datorii ca urmare a serviciilor contractate de la companiile grupului „Avia Invest”, fie datorii de la anumite, eu știu, volume de carburanți neplătiți la timp ș.a.m.d.

Dacă va fi o administrație fiduciară instalată din partea Guvernului după încheierea tuturor procedurilor necesare, încheierea unei instanțe judecătorești, decizia asumată a ministerului de a implica și de a instala o administrație nouă la Air Moldova și constatarea tuturor ilegalităților, cu siguranță o să găsim soluții pentru aceste datorii externalizate și revenirea unei companii la normal. Pentru că dacă nimeni nu mai are interesul să creeze datorii artificiale, această companie va deveni profitabilă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, domnule Furculiță, a doua întrebare.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mai mult concretizare. Vreau să atenționez prin intermediul acesta că aceste măsuri trebuie luate cât mai urgent. Fiindcă dumneavoastră înțelegeți că aici sunt aplicate sancțiuni, aplicate penalități care și acum, în acest moment, decurg. Și evident că astăzi este mai puțin, mâine vor fi mai mult și va fi cu mult mai greu de a demonstra pe urmă sau de a minimaliza cea sumă a datoriilor.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Iurie Munteanu:

Eu sper sincer că această hotărâre, pe care o vom vota în următoarele minute, va ajuta la dezlegarea acestui nod și la crearea unei dorințe active din partea Guvernului de a rezolva acest caz în beneficiul interesului public.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi timpul l-am epuizat, dar am promis colegilor că le dăm dreptul, n-au vorbit niciodată astăzi, în genere niciodată.

Domnule Sîrbu,

Vă rog, aveți prima întrebare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Chiar dacă nu-s comode întrebările mele, în special pentru domnul președinte, vreau să spun, domnule președinte Munteanu și domnule raportor, că nu este deloc hazliu și sigur că nu seamănă a scamatorii atunci când se cheltuie sute de mii de lei din bugetul statului pentru un raport care face niște concluzii arhicunoscute, unde faceți niște recomandări Guvernului, știind foarte bine că Guvernul și așa are în atribuțiile sale aceste obligațiuni.

Știind foarte bine că ați cheltuit 50 mii de lei doar pe acest raport, având un Aparat întreg al comisiei dumneavoastră, având toate forțele Secretariatului Parlamentului, finanțate din buget, știind foarte bine când se cheltuie milioane de lei pentru Ministerul Economiei, pentru Autoritatea Aeronautică Civilă care este responsabilă de acest domeniu și atunci când toate aceste autorități sunt în mâinile dumneavoastră, aveți Guvernul, aveți ministrul, aveți directorul la ACC, aveți toate pârghiile legale și atunci, iată, când se cheltuie bani aiurea, știind că aveți toate pârghiile în mâini, asta deja nu este hazliu și nu cred că e scamatorie, domnule Munteanu.

De aceea întrebarea mea este foarte simplă, deoarece eu nu întâmplător o adresez, acuși dumneavoastră veți citi hotărârea și în hotărâre e scris ce trebuie să facă Guvernul. Dar Guvernul al cui e? Este al nostru, domnule Munteanu, Guvernul? De ce nu dați indicații Guvernului vostru să facă tot ceea ce ați indicat în raportul comisiei? La ce a trebuit să cheltuim acești bani sute de mii de lei? La ce a trebuit acest raport al comisiei, pe când dumneavoastră demult ați fi putut investiga acest caz și dacă ar fi cazul să reziliați acest contract ce ține de Air Moldova și să nu faceți aici show politic, în Parlament?

Mulțumesc.

Răspuns ... Nu am nevoie de răspunsul de la dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Munteanu,

Vreți să spuneți ceva?

Domnul Igor Munteanu:

Posibil că dumneavoastră n-aveți nevoie de răspuns, dar eu am nevoie să vă dau un răspuns.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Sîrbu,

Dumneavoastră ați prezentat de-a lungul îndelungatei dumneavoastră activități politice o lipsă de responsabilitate crasă și faptul că dumneavoastră spuneți că nu este nevoie de un raport al Comisiei de anchetă este ca și cum ați spune că de ce Parlamentul trebuie să adopte un buget al statului când oricum e al Guvernului, că vine din partea Ministerului Finanțelor?

Aceste scamatorii, la care m-am referit, vorbesc foarte clar despre faptul că dumneavoastră vedeți „paiul din ochiul vecinului” și nu vedeți „bârna din propriul ochi”, da? (*Aplauze.*) Pentru că niciodată n-ați avut nici un interes să puneți în ordine sistemul financiar al țării, niciodată n-ați avut interes să închideți monopolurile care afectează grav funcționarea economiei

naționale, niciodată nu ați văzut infractorii care s-au înfruptat din bunurile publice și dumneavoastră încercați acum să dați lecții din numele unei fracțiuni care absentează la un raport de anchetă care a fost muncit.

Și aș vrea să mulțumesc, în primul rând, aici pentru acei consultanți, este domnul Victor Neaga aici din consultanții noștri, care au oferit un ajutor extraordinar de bun pentru Comisia de anchetă nu pentru că să cheltuim bani, dar pentru ca să fim pedanți și meticuloși la selectarea celor mai bune argumente la analiza juridică a acestor cazuri. Și comunicarea, consultarea cu societatea civilă, cu expertiza este un instrument extrem de important pe care Parlamentul trebuie permanent să-l folosească, nu pentru ca să cheltuim bani, dar pentru ca să fim preciși, exacti în termenii pe care îi folosim.

Iar ceea ce ați spus dumneavoastră nu vorbește decât despre ridicolul în care vă aflați atunci când încercați să împiedicați o Comisie de anchetă, atunci când toată lumea îl așteaptă. Și îmi pare rău, dar dumneavoastră singur vă tăiați, vă luați scaunul de sub picioare atunci când intrați în asemenea situații. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Sîrbu,

Dumneavoastră ați anunțat o singură întrebare, ați spus că n-aveți nevoie de ... *(Rumoare în sală.)* Toată lumea a fost vizată.

Domnule Sîrbu,

Discuțiile ... *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi,

Timpul rezervat pentru runda de întrebări-răspunsuri a epuizat demult. De aceea aici se încheie întrebările-răspunsurile.

Domnule Munteanu,

Vă rog, cine va da citire proiectului hotărârii?

Domnul Batrîncea?

Domnul Igor Munteanu:

Domnul Burduja.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Proiectul hotărârii doar, vă rog.

Domnule Burduja,

Vă rog, la tribună. *(Rumoare în sală.)*

Foarte multe responsabilități.

Domnul Petru Burduja:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi deputați,

Spre atenția dumneavoastră se prezintă **proiectul Hotărârii privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesionării proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”**.

„Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1. – Se ia act de raportul și concluziile Comisiei de anchetă pentru evaluarea modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”.

Articolul 2. – Guvernul:

– va investiga cauzele nerambursării ajutorului de stat acordat Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”, conform Deciziei Consiliului Concurenței nr. 43 din 14 septembrie 2017, inclusiv rolul autorităților publice și măsurile întreprinse pentru ca ajutorul de stat să fie rambursat și reeșalonat;

– va examina circumstanțele și faptele identificate în raportul prezentat de Comisia de anchetă parlamentară, solicitând îndeplinirea strictă de către cumpărător a obligațiilor contractuale, în termen de 30 de zile, luând în considerare declarațiile cumpărătorului de a achita toate datoriile comerciale, în termen de 3–4 luni din momentul privatizării;

– va constata existența unor obligații neîndeplinite și neconforme, în termeni rezonabili, din partea cumpărătorului și va solicita anularea contractului de privatizare ca urmare a identificării dolului la semnarea acestuia, conform articolului 341 al Codului civil, ceea ce atrage nulitatea relativă a tranzacției de vânzare a Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»”;

– va înainta o cerere de recuperare a daunelor cauzate de neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor contractuale de către cumpărător și va solicita achitarea acestora în organele de urmărire penală;

– va iniția revizuirea Legii nr. 121 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice în vederea eliminării situațiilor de ilegalitate, evidențiate în rapoartele Comisiei de anchetă prezentate Parlamentului Republicii Moldova;

– va asigura reorganizarea și mobilizarea resurselor instituțiilor adecvate în procesul de administrare și deetatizare a proprietății publice, la nivel de personal și reglementări legale, prin implicarea în procesul de monitorizare a administrării și deetatizării proprietății publice (inclusiv în

monitorizarea post-privatizare) a reprezentanților societății civile, a experților recunoscuți din domeniul respectiv de activitate, selectați urmare a unei proceduri transparente;

– va spori responsabilitatea agențiilor sale subordonate pentru menținerea standardelor de transparență și integritate în cadrul procesului de privatizare;

– va asigura includerea în componența comisiilor de administrare a întreprinderilor de stat a unor persoane cu experiență corespunzătoare, demonstrată în domeniul de activitate al întreprinderii, selectate prin aplicarea unor proceduri transparente și uniforme.

Articolul 3. – Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție vor examina respectarea legislației de către conducătorii autorităților publice centrale, de către funcționarii publici implicați în procesul de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană «Air Moldova»” și, după caz, vor întreprinde măsurile de rigoare.

Articolul 4. – În termen de 2 luni, Guvernul, Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție vor raporta Parlamentului despre executarea recomandărilor Comisiei de anchetă.

Articolul 5. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Burduja,

Vă rog să luați loc.

La subiectul respectiv discutat avem o luare de cuvânt.

S-a înscris domnul Radu Marian.

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Radu Marian:

Stimată doamnă Președinte,

Vă mulțumesc mult.

Stimați colegi,

Eu am onoarea să fiu membrul acestei Comisii parlamentare de anchetă privind privatizările proprietății publice. Și în această cuvântare să mă refer, desigur, la ambele contracte.

Am avut ocazia să văd cu ochii mei, să înțeleg mai bine cum arată neglijenta, nepăsarea și cum se construiește o escrocherie la cel mai înalt nivel în cazul a două din cele mai importante bunuri publice ale statului – Air Moldova și Aeroportul Internațional Chișinău.

Mi-a rămas în memorie, în special, audierile publice pe care noi le-am organizat, unde au fost intervievați foști miniștri, secretari de stat, funcționari publici, directori de instituții, membri ai Comisiei de selectare, care au participat nemijlocit la încheierea acestor contracte și ne-a șocat, în special, iresponsabilitatea și neglijența flagrantă a acestor oameni. Am avut impresia că ei trăiau cu gândul că vor rămâne la putere pe vecie și își vor putea ascunde fărădelegile pentru mult timp.

Cel mai des folosite expresii pe care le auzeam la aceste audieri publice erau: „nu știu să răspund”, „nu cunosc”, „nu sunt informat”, „nu eu sunt responsabil”. Și vorbim aici de persoane care erau nemijlocit responsabile de acest proces, de selecție și de evaluare, și de semnarea acestor contracte. La fel am auzit foarte des expresii gen „am respectat legislația” sau „totul a fost legal”.

Și eu mă întrebam: cât de legal și cât de corect, și cât de... acceptabil este să vinzi cel mai mare activ al statului – Air Moldova, care avea rulaje de peste 3 miliarde de lei, cotă de piață de 40 la sută cu doar 50 de milioane de lei? Cât de legal este să nu observi cum datoriile Air Moldova s-au dublat în doar 4 ani, chiar dacă veniturile creșteau cu 25 la sută și condițiile economice erau favorabile? Cât de corect este să vinzi Air Moldova – un bun-cheie pentru stat și să nu faci nici măcar un anunț pe piața globală sau să-l traduci în limba engleză? Cât de corect este să nu existe nici un audit la Air Moldova timp de 4 ani, chiar dacă legea îi obliga să facă un audit în fiecare an? Cât de legal este să declari câștigători o companie creată cu câteva zile înainte de anunțarea licitației, o companie care nu a avut și nu are de gând să plătească datoriile și după o licitație petrecută într-o lună estivală – în luna august? Cât de legal este ca în cazul Aeroportului să declari câștigător o entitate care nici nu avea dreptul legal să participe la concurs, și nici nu era înscrisă în lista societăților care au fost invitate la acest concurs? Cât de corect este să declari câștigător o companie care avea capital social de 5400 de lei, chiar dacă suma minimă era de 5 milioane de lei? Cât de legal este să accepți ca Aeroportul și Air Moldova să ajungă sub controlul celor care au coordonat furtul miliardului și care acum sunt fugari... sunt căutați în toată lumea? Acest șir de ilegalități poate continua. Însă, anume astfel de acțiuni au fost considerate legale și conform legislației de către cei care erau la conducere în acel moment.

Concluziile Comisiei de anchetă sunt indubitabile. Aceste două contracte sunt ilegale și au încălcat grav interesul public, iar cei responsabili de decizie trebuie să poarte răspundere, inclusiv penală.

În cadrul raportului privind Aeroportul există un termen des folosit, care mie îmi place „nulitate absolută”. Hotărârea Guvernului conform căreia s-a decis concesionarea acestuia se lovește de nulitatea absolută. De asemenea, contractul de concesiune poate și urmează a fi anulat, la fel este afectat de nulitate absolută.

Vă dați seama cât de prost trebuie să-ți faci treaba, cât de neglijent și iresponsabil trebuie să fii ca toate acțiunile tale să se lovească de nulitate absolută.

Așadar, prin aprobarea acestor două rapoarte, Comisia de anchetă a trecut o primă etapă importantă în care demonstrează capacitatea de a face lumină pe cazurile sonore ale privatizărilor dubioase.

Și pe această cale, vreau să mulțumesc și colegilor din Comisie, deputații: domnul Batrîncea, domnul Burduja, domnul președinte Munteanu și, desigur, să-mi exprim aprecierea consultanților care ne-au ajutat în deslușirea acestor contracte: domnul Petru Neaga care este aici, domnul Oleg Tofilat și domnul Digore.

Însă, lucrul nostru nu se oprește aici. Comisia va reveni în curând cu concluziile pe contractele Tutun CTC și Gările Auto. Și avem intenția să extindem activitatea acestei comisii pentru a analiza și alte contracte de privatizare și parteneriate publice-private, să vedem dacă acestea realmente au prejudiciat bunul statului. Însă, de acum încolo, autoritățile centrale, Guvernul, Procuratura, sistemul de justiție trebuie să continue treaba și să preia inițiativa.

Sunt mai multe acțiuni care trebuie întreprinse. Eu o să enumăr doar câteva. Desigur, în cazul Aeroportului trebuie... Guvernul să examineze posibilitatea de a depune o acțiune civilă, așa cum menționa și domnul Munteanu, în cazul în care a fost pornită urmărire penală pe fapte de escrocherie. De asemenea, trebuie să înaintăm o sesizare penală pentru verificarea și cercetarea inacțiunilor membrilor Comisiei de monitorizare în perioada 2013–2019 și, desigur, trebuie să verificăm modul în care a fost introdusă acea taxă de modernizare de 9 euro, și, desigur, rezilierea contractului de concesiune.

În cadrul Air Moldova este necesar să accelerăm procesele de investigare penală de către Procuratura Generală, CNA, care deja au fost inițiate. Este important să creștem gradul de transparență a procesului de privatizare și, desigur, să analizăm opțiunile de anulare sau reziliere a contractului în baza temeiurilor propuse de Comisia de anchetă. Însă, cel mai important noi cu toții, întreaga societate, Parlamentul, Guvernul și organele de justiție, trebuie să ne asigurăm că astfel de scheme nu se vor mai întâmpla niciodată.

Această țară este plină de landromate, de scheme, unele din ele mai mari ca aceste două pe care am început să le deconspirăm, însă sunt multe altele mai mici pe care trebuie să le dăm de capăt, pentru că oamenii așteaptă dreptatea. Doar prin oprirea furturilor, doar prin lupta cu corupția mare putem ...

Cineva spunea aici, în sală, despre faptul de ce nu alocăm mai mulți bani pentru proiecte sociale? Păi, iată s-au furat milioane de euro, inclusiv din bugetul statului, care puteau fi folosiți pentru proiecte sociale și pentru

drumuri și care nu s-au folosit. Și anume prin astfel de acțiuni noi putem opri sărăcia și să aducem normalitate în această țară.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Acestea au fost luările de cuvânt.

Acum ...

Stimați colegi deputați,

Stimați colegi acei care stau pe la „galiorcă”,

Vă rog să reveniți la loc, să vă văd unde sunteți.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre înregistrat sub nr. 218 din 1 octombrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Proiectul este adoptat. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

Eu, de asemenea, vreau să le mulțumesc tuturor celor care au muncit în cadrul Comisiei de anchetă. Mai aveți încă rapoarte care trebuie să le prezentați în ședința în plen.

Stimați colegi ...

Domnule Sîrbu,

Eu microfonul nu vi l-am deschis.

Stimați colegi,

La sfârșitul ședinței ... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Ordinea de zi este epuizată pentru ședința plenară de astăzi, la sfârșit avem o declarație.

Doamna Veronica Roșca s-a înscris cu această declarație.

Vă rog să ... la tribuna centrală.

Doamna Veronica Roșca:

Doamnă Președinte,

Colegi deputați,

Vă salut. Făcând abstracție de seriozitatea și gravitatea ordinii de zi de astăzi, eu vreau să vin cu o declarație de recunoștință, deoarece am avut plăcerea de a participa în perioada 23 septembrie – 2 octombrie 2019, împreună cu colegii deputați Dan Perciun, Dumitru Alaiba și Dinu Plîngău, la un schimb de experiență în cadrul Programului „Open World” cu tematica „Guvernare responsabilă”.

Este un program important pentru noi, la care au participat foarte mulți și dintre voi, lansat de Congresul Statelor Unite ale Americii. În cadrul acestei vizite au avut loc întruniri cu mai mulți membri ai Camerei reprezentanților din Congresul SUA, inclusiv cu kongresmenul David Price, care este și co-președintele Grupului de sprijin politic pentru Republica Moldova, kongresmenii Bill Keating, Dina Titus și Brian Mast.

Tematica variată a discuțiilor s-a referit inclusiv la susținerea SUA în lupta împotriva corupției și agenda amplă a reformelor întreprinse actualmente de noul Guvern de la Chișinău, inclusiv proiectele de pe agenda Parlamentului.

Dincolo de întrevederile din capitala federală, au avut loc mai multe discuții în Carolina de Nord în contextul Programului „Parteneriatul privilegiat de stat Republica Moldova – Carolina de Nord” care este aniversat la 20 de ani de la lansarea oficială din 1999.

De asemenea, au avut loc diverse schimburi de opinii, în primul rând, cu Secretarul de Stat al Carolinei de Nord, care este și un bun prieten al Republicii Moldova, pe care absolut toți îl cunoașteți, este doamna Elaine Marshall și Secretarul adjunct senior Rodney Maddox, unde au fost discutate oportunitatea și posibilitatea implementării unor programe comune în domeniul IT, cât și în domeniul agriculturii. Astfel, în noiembrie curent, va fi efectuată o vizită a delegației Carolinei de Nord în Republica Moldova.

Și nu în ultimul rând, totodată țin să menționez și să mulțumesc Diasporei pentru întâlnirile de suflet organizate în incinta Ambasadei, cât și în orașul Raleigh, Carolina de Nord, în special familiei Laștur și Sinegur, care fiind atât de departe, sunt atât de aproape.

Eu vă mulțumesc.

Și o zi frumoasă. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este **Ora întrebărilor**.

Dacă cineva are întrebări, vă rog să le acordați.

Domnule Ulanov,

Vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

Да, есть один вопрос к Генеральной прокуратуре. Час назад Парламент утвердил... А что смешного я успел сказать? Час назад Парламент утвердил решение по поводу концессии Аэропорта, в одном из пунктов написано о том, что основанием для rezilierea contractului de concesiunea является необеспечение безопасности 14 – 17 июня.

Хотелось бы получить ответ от Генеральной прокуратуры, зафиксирован ли факт, каким образом официальным документом установлен факт нарушения авиационной безопасности ... ?

И второй вопрос к Генеральной прокуратуре, касающийся так называемой фракции, представитель которой оскорбил больше 130 тысяч избирателей: завершила ли Генеральная прокуратура вопрос проверки внешнего финансирования Партии социалистов в отношении фактов, которые известны общественности? Если да, прошу предоставить ответ с представлением, какие процессуальные действия были сделаны в отношении данного вопроса.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Mai sunt întrebări?

Da, domnule Reniță, vă rog.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Având în vedere inechitatea evidentă din sistemul național de pensii și necesitatea imperioasă a modificării acestuia, solicit doamnei Tatiana Popa, vicepreședintele Casei Naționale de Asigurări Sociale, care actualmente exercită interimatul acestei instituții, prezentarea următoarelor informații după cum urmează:

1. Care este numărul concret de pensionari din Republica Moldova care s-au pensionat și primesc pensii în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544/1993? La ce vârstă medie s-au pensionat? Și care este stagiul de cotizare pe care l-au realizat acești pensionari? Cu indicarea separată pe fiecare categorie. Câte persoane s-au pensionat până la vârsta de 45 de ani? Care este cea mai mică și cea mai mare pensie primită de acești pensionari? Și care este pensia medie ridicată de acești pensionari pe fiecare categorie?

2. Câte persoane, care s-au pensionat în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a personalelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544/1993, primesc concomitent atât pensia, cât și salariul?

3. Care este suma și cota-parte în procente destinată achitării pensiilor acestor categorii de pensionari din suma totală a bugetului național anual alocat sistemului de pensii al Republicii Moldova?

4. Câte persoane care au activat în: Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General de Carabinieri, Ministerul Apărării, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Protecție și Pază de Stat au beneficiat de indemnizații unice de concediere începând cu anul 2017 până în prezent? Și care a fost cuantumul minim și maxim al acestor indemnizații, dar și suma totală a acestora?

5. Deoarece subiectele respective sunt de maximă importanță și interes major pentru toți cetățenii Republicii Moldova, solicit ca informația respectivă să-mi fie prezentată în scris în termenele stabilite de legislație.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule deputat,

Sigur că organele trebuie să vă prezinte informația, numai nu știu dacă dumneavoastră o să aveți posibilitatea s-o faceți publică, cunoașteți, sunteți deputat.

Mulțumesc mult.

Stimați colegi,

Mai sunt întrebări? Nu sunt.

Vă mulțumesc.

Săptămâna următoare la sigur într-o zi, ori vineri, ori joi, va fi ședința plenară. Vom anunța începând cu ziua de luni.

O zi bună și succese în activitățile dumneavoastră în teritoriu.

Sedința s-a încheiat la ora 15.36.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului

*din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*